

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta
Ústav archivnictví a PVH

Diplomová práce

**Pozemková kniha židovských domů v Týně nad
Vltavou v letech 1680–1750**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.

Autor práce: Bc. Kristýna Hrbková

Studijní obor: ARCn

Ročník: 2

2021

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů

V Českých Budějovicích 30. července 2021

Touto cestou bych ráda poděkovala doc. PhDr. Marii Ryantové, CSc. za její pomoc, ochotu a cenné rady nejen při psaní této práce, ale i během celého studia. Dále bych chtěla poděkovat nejen Bc. Markétě Pavlíčkové a Václavu Hrbkovi za poskytnuté konzultace, ale také celé mé rodině za trpělivost, kterou se mnou měla.

Anotace

Hlavním tématem této diplomové práce je pozemková kniha židovských domů v Týně nad Vltavou z let 1680–1750. První kapitola se věnuje obecné problematice židovských obyvatel v českých zemích do 18. století. Následují stručné dějiny Židů a jejich soužití s křesťanskými obyvateli na panství Týn nad Vltavou. Součástí práce je i kapitola zabývající se pozemkovými knihami a jejich rolí v historickém bádání. Nejdůležitější část celé práce zahrnuje rozbor zkoumané pozemkové knihy spolu se stručným výpisem židovských domů, které jsou v ní obsažené. U každého domu je zmíněno, kdo jej vlastnil, kolik za něj splácel a jaké pozemky k němu připojil. Kapitola je zakončena stručným nastíněním správy panství i samotného města na přelomu 17. a 18. století. Na závěr je v příloze obsaženo ediční zpracování zmíněné pozemkové knihy.

Abstract

The main topic of this theses is the land registry of the Jewish houses in Týn nad Vltavou from 1680 until 1750. The first chapter focuses on the general problematics of Jewish inhabitants in the Czech lands up to the 18th century. Follows a brief history of the Jews and their coexistence with the Christian population in the domain of Týn nad Vltavou. Part of this theses is a chapter focusing on land books and their part during historical research. The most important part of the whole theses is an analysis of the researched land book coupled with a concise list of Jewish houses it contains. Entry about each house includes: who owned it, how much they paid for it and what lands they added to the house. The chapter is ended with a brief outline of the domain administration and the town itself at the turn of the 17th and 18th centuries. The editorial processing of said land book is listed in the attachment.

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Židé v českých zemích do 18. století.....	8
2.1	Počátky Židů na českém území.....	8
2.2	Statuta Judaeorum	10
2.3	Židé v novověku.....	11
2.4	Protižidovské zákony v 18. století.....	13
3	Židé na Vltavotýnsku do konce 18. století.....	18
4	Pozemkové knihy jako pramen	24
5	Pozemková kniha pro židovské domy v Týně nad Vltavou.....	27
5.1	Vnější rozbor.....	27
5.2	Vnitřní rozbor.....	31
5.3	Židovské domy.....	34
5.3.1	Dům Josefa Valle	34
5.3.2	Dům v Pekle.....	35
5.3.3	Dům Markovský.....	36
5.3.4	Dům Zachariáše Žida	37
5.3.5	Dům Jakuba Žida Votického	39
5.3.6	Stará škola židovská	39
5.3.7	Dům Maušlovský	40
5.3.8	Domek Josefa Žida v Dolním Brašově.....	43
5.3.9	Hostinec U Zlaté lodi	44
5.3.10	Dům Abraháma v Horním Brašově.....	45
5.3.11	Celkový přehled cen židovských domů.....	45
5.4	Správa na Vltavotýnsku v 17. a 18. století	47
6	Závěr	51
	Seznam použitých zkratk	52
	Seznam pramenů a literatury.....	53
	Seznam příloh.....	55
	Přílohy.....	56

1 Úvod

Tato diplomová práce je zaměřena na pozemkovou knihu židovských domů v Týně nad Vltavou v letech 1680-1750, která je uložena ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích.¹ Cílem práce je zpřístupnit pramen v podobě edice a zároveň zkoumat jeho informační přínos.

Pramen nalezneme ve fondu Archiv města Týn nad Vltavou, kde je jediný svého druhu a zároveň je jednou z nejstarších archiválií ve zmiňovaném fondu. Právě tento fakt a také to, že pozemková kniha není edičně zpřístupněna a okrajově se dotýká židovské problematiky na Vltavotýnsku, bylo mou motivací pro zpracování tohoto tématu v mé závěrečné práci. Více archiválií podobného typu vztahující se k panství Týn nad Vltavou bychom našli ve fondu Archiv pražského arcibiskupství – Velkostatek Týn nad Vltavou v Národním archivu v Praze.

Z názvu pramene lze odvodit, že se jedná o prodeje židovských domů v 17. a 18. století. Jako první by člověka napadlo, že se jedná o prodeje nemovitostí přímo mezi židovskými občany. Při bližším zkoumání knihy však zjistíme, že se jedná o domy, které připadly městu po vyhnání Židů z panství, a o jejich následný prodej křesťanským měšťanům. Z jednotlivých zápisů v knize by se dalo odvodit, jak majetní Židé i jejich sousedé v té době byli. Zároveň pramen vypovídá o hodnotě nemovitostí v té době a o zisku, který z prodejů mělo samotné město.

Tématem vyhnání Židů z vltavotýnského panství se zabývali i Josef Sakař a Martina Sudová.² Ani jeden z nich však ve svém díle nevycházel přímo ze zkoumané pozemkové knihy. Přesto v jejich pracích najdeme stručné záznamy o židovských domech, které se ve městě v 80. letech 17. století nacházely, kdo je vlastnil před vypuzením Židů a komu byly prodány. Ani u jednoho z autorů nebyly opomenuty částky, za které byly zpeněženy. Bližší informace například o tom, jak rozsáhlé byly pozemky daného domu, jak majetní byli nákupci a jakým způsobem dané domy splácely, nám chybí. Z toho důvodu jsem právě na tyto otázky zaměřila při zkoumání pramene.

V práci se na úvod zabývám židovskou problematikou v české historii až do 18. století. Nejvíce se snažím zdůraznit život židovského obyvatelstva v křesťanském světě, kde pro ně byly vytvořeny specifické zákony a omezení, která jim často znesnadňovala život.

¹ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44.

² Josef SAKAŘ, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí I – IV*, Týn nad Vltavou 1957.

Martina SUDOVÁ, *Historie židovských obyvatel města Týna nad Vltavou*, In: Jan Podlešák (ed.), *Naše dny se naplnily. Z historie Židů v jižních Čechách*, České Budějovice 2002, s. 22-31.

Táž, *Židovství na Vltavotýnsku*, Týn nad Vltavou 2003.

Po obecné problematice jsem se zaměřila na konkrétní oblast, a tou je Vltavotýnsko, tedy panství, ve kterém byla vedena zmiňovaná pozemková kniha. V této kapitole se za pomoci regionální literatury snažím přiblížit chování vrchnosti, města i obyčejných měšťanů vůči Židům.

V další části se snažím obecně přiblížit pozemkovou knihu jako pramen. Informuji o tom, jakou funkci tyto knihy měly v průběhu let a jak se vyvíjely. Pokouším se popsat jejich fyzickou podobu a typická poznávací znamení. Zároveň se zamýšlím nad jejich dnešním využitím z historického hlediska.

Následuje jedna z nejdůležitějších kapitol diplomové práce, a tou je seznámení se s pozemkovou knihou židovských domů v Týně nad Vltavou. Součástí kapitoly je popis vzhledu knihy sepsaný do nejmenších detailů. Kromě rozměrů uvádím i materiál, ze kterého je vyrobena, či druh písma, kterým je psána. Po vnějším popisu následuje popis vnitřní, kde uvádím důvod jejího vzniku, k čemu sloužila a co obsahuje. Nesmí chybět ani seznámení se s jednotlivými písaři, kteří pořizovali do knihy záznamy. V tomto případě jsem vycházela jak z pramene, tak z literatury, která mi byla hodně nápomocná ohledně jmen jednotlivých písařů a také konkrétních let, ve kterých zastávali svůj úřad. Pro lepší představu o písmu i o písařích jsem do přílohy přidala tabulku s fotografickými ukázkami.

Po výpisu písařů následuje obsah knihy, tedy seznam jednotlivých domů seřazený dle předlohy s informacemi ohledně prodeje. Z těchto záznamů se pokouším vyčíst, jakou hodnotu židovské domy měly, popřípadě jaké velké rozdíly mezi nimi byly, a kolik peněz z každého prodeje připadlo do obecního důchodu.

Na závěr je podkapitola týkající se stručné správy panství a také správy města. V té jsem využila poznatky z literatury i ze zkoumaného pramene. Snažím se tím přiblížit, jak důležitou roli při prodeji domů měli lidé stojící v čele města.

2 Židé v českých zemích do 18. století

2.1 Počátky Židů na českém území

Židé se na našem území objevovali pravděpodobně již během římského období (1.-4. stol. n.l.), kdy jako kupci cestovali střední Evropou po obchodních stezkách směrem od Alp nebo od Balkánu. Cílem jejich cest byly germánské, keltské a slovanské národy, se kterými prováděli obchodní transakce. Prvním písemným záznamem dokazujícím přítomnost Židů ve střední Evropě je přípis solnohradského arcibiskupa Arna, který mapuje období 9. století. Dalšími středověkými prameny jsou tzv. Rāffelstetenský plavební řád Ludvíka IV. z let 903-906, zpráva židovského diplomata Ibrahima ibn Jakuba a Kosmova kronika česká a její pokračovatelé.³

Na našem území se Židé usadili poprvé během 10. století a založili si osadu pod Pražským hradem. Osada byla postupně rozšiřována vykupováním sousedních křesťanských domů. Výhodná pozice blízko obchodního centra Čech lákala další kupecké rodiny. V pozdějších staletích byly na území Prahy zakládány nové židovské obce. Byla zde vybudována i synagoga, která je v pramenech doložena už roku 1247. Oproti tomu na Moravě se židovské osady začaly objevovat až mnohem později. První dvě jsou doloženy v Olomouci a v Brně během 12. století.⁴

Židovští obchodníci se podíleli na rozvoji mezinárodního obchodu v Čechách a pravděpodobně se také nepřímou zasloužili o rozvoj mincovnictví. V té době měli nejlepší postavení za celou dobu české historie. Někteří jedinci získali funkci u dvora jako finanční poradci, lékaři či úředníci. Pobyt Židů a celkově cizinců nebyl nijak legislativně ukotven až do konce 11. století, kdy Vratislav II. (1061-1092) vydal právní úpravu pro cizince. Jak tato právní úprava vypadala a čeho konkrétně se týkala, nám však dnes není známo. Víme jen, že na tyto výsady navázal pozdější panovník Soběslav II. (1173-1178),⁵ který mimo jiné povolil svobodné vyznávání judaismu.⁶

První větší střety křesťanů s Židy proběhly během křížových výprav, kdy docházelo k masakrům židovského obyvatelstva ve všech oblastech, kterými vojska táhla. Účastníci těchto výprav brali trestání židovských obyvatel za vraždu Ježíše jako své poslání. V českých zemích

³ Tomáš PĚKNÝ, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 2001, s. 11-12.

⁴ Alexandr PUTÍK, *Dějiny Židů v českých zemích v 10. – 18. století*, Praha 2015, s. 10-11.

⁵ Soběslav zaručil německým osadníkům osobní, podnikatelskou aj. autonomii. T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 13-14.

⁶ A. PUTÍK, *Dějiny Židů.*, Praha 2015, s. 13.

se takové masakry udály roku 1096 v Praze a v Brně, kdy křižáci nutili Židy ke křtu. Pokud Židé odmítli, byli zabiti a okradeni. Pogromy měly za následek zánik jedné z pražských židovských obcí a tajné plány židovského obyvatelstva na opuštění země. Snaha o vystěhování dala Břetislavovi II. (1092-1100) záminku k tvrdému zákroku, při kterém byl zkonfiskován židovský majetek, a tím byly plány Židů zmařeny.⁷

Poté, co se konal třetí (1179) a čtvrtý (1215) lateránský koncil, přišla první větší právní omezení. Koncily daly podnět k oddělení a vizuálnímu odlišení Židů od ostatních obyvatel v zemích celé Evropy. Od té doby byli nuceni všichni příslušníci této menšiny žít ve vyhrazených ghettech a nosit výrazné označení.⁸ Skrytým významem této myšlenky bylo ponížení a zesměšnění. Na základě koncilů bylo také Židům nejen v českých zemích zakázáno provozovat řemesla.⁹

Do poloviny 13. století byl pro Židy hlavním zdrojem příjmu dálkový obchod. Ze země vyváželi hlavně suroviny (např. dřevo, kožešiny) a dobytek a dováželi orientální zboží (např. koření, látky a zprvu i otroky). Dalším pro ně typickým zdrojem příjmu se stalo půjčování peněz na úrok, tzv. lichva.¹⁰ Tento způsob výdělků byl pro křesťanskou církev hanebným chováním, ale zároveň to byl důležitý ekonomický prvek. Lichvářství tedy bylo vyhrazeno pouze Židům, kvůli tomu rostla v křesťanském poddaném obyvatelstvu nenávist a antisemitské pohnutky. Panovník zaručil ochranu a samosprávu židovské obci výměnou za vysoké daně (daň z hlavy, daň domovní, daň mimořádná, daň „zvláštní pomoci“ při válečném ohrožení), které židovské obyvatelstvo muselo odvádět.¹¹

Židé se ve 13. století stali skupinou úplně vytlačenou na okraj společnosti, která byla přímo poddaná králi. Pro toho jejich poplatky tvořily jeden z hlavních zdrojů příjmu. Navíc byl jejich styk s křesťanským obyvatelstvem přísně omezen pouze na obchodní a soudní oblast. Nesměli se navzájem navštěvovat nebo spolu bydlet. Navázání intimního vztahu bylo považováno za hrdelní zločin. V této době již nebyla vina za smrt Ježíše jediným důvodem nenávisti vůči Židům. Kromě údajného bohatství celé židovské komunity zde existovala také obvinění ze zavinění moru, znesvěcování hostií, otrávení studní a rituálních vražd křesťanských dětí. Proti těmto nařčením vystoupilo v průběhu staletí několik zástupců křesťanské církve,

⁷ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 13-18.

⁸ Muži museli mít bílou nebo žlutou pokrývku hlavy, která se záměrně odlišovala od tehdejšího módního stylu. Ženy zase musely mít vlasy vyčesané a zahalené závojem se žlutým pruhem. A. PUTÍK, *Dějiny Židů*, s. 14.

⁹ Vladimír SADEK a kol., *Židé – dějiny a kultura*, Praha 2005, s. 88-90.

¹⁰ Tamtéž, s. 36.

¹¹ Tamtéž, s. 87.

přesto ale přetrvávala dále až do moderní doby. V té době se židovské obce nacházely téměř v každém větším městě v Čechách i na Moravě.¹²

2.2 Statuta Judaeorum

Přemysl Otakar II. (1253-1278) vydal na ochranu židovského obyvatelstva *Statuta Judaeorum*. Statuta obsahovala základní zákony definující postavení Židů ve společnosti a jejich vztah k panovníkovi. Právně ukotvovala ochranu, kterou panovník komunitě poskytoval výměnou za odváděné daně. Toto privilegium bylo platné do smrti panovníka a poté bylo třeba požádat následovníka, aby zákony obnovil. Samozřejmě bylo zapotřebí většího finančního obnosu, který byl panovníkovi předán výměnou za uznání statut.¹³

Za vlády Lucemburků docházelo v západních částech Evropy k pogromům a vyhánění Židů ze země. Někteří vyhnanci hledali útočiště v českých zemích. Následky na sebe nenechaly dlouho čekat a roku 1349 byla v tehdy českém městě Vratislavi vybita křesťanskými obyvateli většina židovské obce. Roku 1350 následoval pogrom v Chebu, kdy byli rozduřeným davem zabiti všichni místní Židé. Podle zákona, který udávala Statuta Judaeorum, čekal viníky těchto pogromů trest. Hrozba finanční pokuty či fyzického trestu však křesťany od těchto činů neodradila.¹⁴

Během hospodářských či sociálních krizí se hněv poddaného lidu často obracel proti židovské komunitě, která byla obviňována ze záměrného poškozování ekonomických a sociálních vztahů ve městech. Jednotlivé konflikty vůči této menšině měly stále méně náboženský charakter.¹⁵ Za jeden z největších pogromů v historii českých zemí je považován ten v jednom z pražských měst, který se udál 18. dubna 1389. Toto datum vychází na křesťanské Velikonoce. Pogromy se konaly nejčastěji právě během tohoto svátku. Této události předcházela potyčka mezi Židy a křesťany v čele s knězem, při které bylo „znesvěceno tělo Kristovo“.¹⁶ Rozduření křesťané vtrhli do ghetta, kde začali vypalovat jednotlivé domy a vraždit veškeré jejich obyvatele. Při pogromu přišly o život přes tři tisíce lidí, jejichž mrtvoly pak byly hromadně spáleny. Ušetřeno bylo jen pár dětí, které byly následně pokřtěny a adoptovány křesťanskými rodinami. Král Václav IV. (14378-1419), který byl během události v Praze

¹² T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 18-22.

¹³ Tamtéž, s. 22-31.

¹⁴ Tamtéž, s. 22-35.

¹⁵ V. SADEK a kol., *Židé*, s. 37.

¹⁶ Jak konkrétně mělo být znesvěceno, v tom se prameny rozcházejí. Zřejmě bylo shozeno na zem nebo nějakým způsobem poškozeno.

nepřítomen, za trest uložil pražským konšelům vysokou peněžní pokutu a zabavil veškerý majetek, který byl z ghetta rozkraden.¹⁷

Během husitských válek se situace obrátila a nenávisť nejen prostých lidí byla naopak směřována vůči katolické církvi. Židé tento obrat uvítali a finančně i materiálně husitská vojska podporovali. To byl také jedním z mnoha důvodů, proč byli trnem v oku účastníkům křížových výprav proti husitům. Ze stejných důvodů je neměl v lásce ani pozdější český král Albrecht II. Habsburský (1438-1439), který nechal vyhnat Židy z Jihlavy. V tomto duchu pokračoval i jeho syn Ladislav Pohrobek (1453-1457) a vypověděl židovské obyvatelstvo z moravských královských měst Brna, Olomouce, Uničova, Znojma a Jihlavy.¹⁸

2.3 Židé v novověku

Nově se v evropských zemích koncem 15. století povolilo křesťanům obchodovat s penězi. Společenské postavení Židů, které mělo základ právě na jejich výhodné ekonomické funkci, začalo být ohroženo, a tak hledali řemesla, ve kterých se mohli uplatnit, aniž by porušovali zákon. Zároveň se králova svrchovaná moc nad židovským regálem začala rozpadat. Během husitských válek, a hlavně za vlády Jiřího z Poděbrad (1458-1471) a Vladislava II. Jagellonského (1471-1516), čerpala z židovských poplatků, tedy z práva, které do té doby náleželo výhradně panovníkovi, i šlechta a města. Navíc se začaly objevovat žádosti o placení dalších poplatků vyhrazených pro židovské obyvatelstvo, které však nebylo povinno je platit. Židovské obce se podvolily nátlaku a platily vynucené dávky pod pohrůzkou vyhnání. Vladislav II. se pokusil obnovit moc krále nad daněmi odváděnými Židy a roku 1499 vyhlásil plnou moc panovníka nad odváděnými dávkami. Židé, kteří by i nadále platili daně vrchnosti, měli být potrestáni. Někteří však byli k jednotlivým panstvím již dříve zákonně přimknuti, tudíž se na ně Vladislavovo nařízení nevztahovalo. Nastala situace, kdy chudší Židé byli pod ochranou krále a ti majetnější zase pod ochranou měst a šlechty.¹⁹ Židovskému podnikání se na venkově velmi dařilo a šlechta toho využívala, aby podpořila vlastní ekonomiku.²⁰ Některým městům (Karlovy Vary, České Budějovice, Cheb, Louny, Chomutov, Jihlava aj.) se nelíbilo, jakou konkurenci dělali Židé v řemeslech místním cechům, a tak si na panovníkovi vyžádali věčné osvobození města od Židů.²¹

¹⁷ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 38-41.

¹⁸ Tamtéž, s. 43-49.

¹⁹ Tamtéž, s. 38-54.

²⁰ V. SADEK a kol., *Židé*, s. 39.

²¹ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 54-57.

Za vlády Ferdinanda I. (1526-1564) se nejpočetnější židovské obce nacházely v Praze (zde žila třetina veškerého židovského obyvatelstva českých zemí), Plzni a Kolíně. Na Moravě byla situace jiná, protože tam již od 15. století stále nesměli Židé pobývat v královských městech. Ti se proto uchýlili na místní šlechtická panství, kde jim byla vymezena konkrétní města či vesnice (Mikulov, Slavkov, Třebíč, Holešov, Boskovice atd.). Král slíbil Židům ochranu a potvrdil veškerá jejich práva, přesto napětí ze strany křesťanů stále houstlo a nařčení z rituálních vražd stále přibývalo. Začala se dokonce objevovat obvinění ze spolupráce s Turky. Papež Pavel III. byl nucen vydat roku 1540 bulu na ochranu židovského obyvatelstva v celé střední Evropě. Roku 1541 následoval velký pražský požár, ze kterého byla obviněna místní židovská komunita. Následně zemský sněm rozhodl o vystěhování Židů ze země, s čímž král nesouhlasil. Křesťanští obyvatelé vzali věci do svých rukou a tím započaly pogromy po celé zemi. Aktéři pogromů byli panovníkem tvrdě potrestáni. Následně bylo židovské obyvatelstvo až na několik výjimek nuceno se z českých zemí vystěhovat. Někteří toto nařízení obešli a na Moravě se navíc proti němu postavila šlechta, která měla z židovské přítomnosti na svých panstvích vysoké finanční výnosy a vynutila si v tomto ohledu výjimku. Z těchto důvodů byl roku 1545 královským všeobecným glejtem opět povolen Židům pobyt zemi. Glejt byl však kvůli hromadícím se stížnostem roku 1557 zrušen, a to pro židovské obyvatelstvo znamenalo další přesuny. Nucené vystěhování se opět Moravě vyhnulo a místní komunity zůstaly nadále nedotčeny.²²

Za vlády Ferdinandova nástupce Maxmiliána II. (1564-1576) byla Židům potvrzena jejich původní privilegia, získali více svobody v podnikání a bylo jim slíbeno, že nebudou ze země vyhnáni. Totéž potvrdili i Rudolf II. (1576-1611) a Matyáš (1611-1619) během doby jejich panování. Ve druhé polovině 16. století se Židům podařilo získat na svou stranu dvůr i českou šlechtu, a tak byla jejich ekonomická síla na vzestupu. Díky dobrým vztahům se dvorem získali někteří Židé zvláštní privilegia. Měšťané v nich však stále viděli velikou konkurenci a snažili se je ze svých měst vystrnadit. Dvorskí Židé však měli výhody, které budily závist i přímo v diaspoře. Neměli totiž povinnost platit berně, cla ani mýta.²³ Tento fakt byl trnem v oku obzvláště zemským úředníkům, kteří se proti nim stavěli. Habsburkové však potřebovali mít židovské obchodníky a jejich finance na své straně, obzvláště ve válečném období, a proto se, mnohdy s nevolí stavěli, na jejich stranu.²⁴

²² Tamtéž, s. 54-68.

²³ Tamtéž, s. 71-76.

²⁴ Pavel BĚLINA a kol., *Velké dějiny zemí Koruny české IX (1683-1740)*, Praha 2011, s. 379.

Během třicetileté války i po ní se Židé velmi zásadně podíleli na ekonomickém chodu českých zemí. Za tuto pomoc v nelehkých časech jim byla udělena různá privilegia a výhody. Na druhou stranu byli nuceni se účastnit jezuitských kázání a jejich tisk byl podroben přísné cenzuře. Díky privilegiím se rapidně zvyšoval počet židovských obyvatel na našem území. Svůj podíl na tom měla i skutečnost, že v okolních zemích neměli tak výhodné podmínky pro život, a navíc byli vyháněni.²⁵ Nejvíce židovských přistěhovalců pocházelo z Ukrajiny a také z Vídně, kde byli Židé obviňováni z morové epidemie.²⁶

K velkému zásahu do práv Židů, který bychom mohli nazývat „úředním antisemitismem“, došlo roku 1650, kdy český zemský sněm vydal nařízení o omezení podnikání pro židovské obyvatele. Byl jim zakázán nájem mýt a cel, mohli zaměstnávat jen židovskou čeleď a měli omezený prodej v neděli a o svátcích. To vedlo k většímu útlumu v jejich podnikání. Úřady se je navíc snažily vyhánět ze země pomocí různých nařízeních. Židovská obec proti takovým nařízením bojovala, ale přesto byly některé rodiny nuceny vystěhovat se ze svých domovů. Pouze česká šlechta a dvorská komora se postavily na židovskou stranu a bránily jejich práva, i když spíše hájily ekonomické zájmy státu. Habsburská vláda sice odmítala úplné vypovězení, ale zároveň souhlasila s omezením židovské populace.²⁷

2.4 Protižidovské zákony v 18. století

Protižidovské tendence vyvrcholily za vlády Karla VI. (1711-1740). Nejdříve došlo k zákazu obchodu (zákaz podomního prodeje, obchodu s tabákem, sukrem, nájmu mýta, ovčáren apod.) a poté se objevily návrhy zákonů proti samotné přítomnosti Židů v českých zemích. Dvůr r. 1724 navrhl zákon omezující venkovské Židy v jejich právech a svobodách. Další v pořadí by byl zákon o vykázaní Židů, kteří do země přišli po 1. lednu 1618. Zbylí Židé měli poté být rozděleni do městských ghett. To by znamenalo zákaz pobytu Židů na venkově. Tento radikální návrh byl českým sněmem zavrhnut, přesto byla vláda Karla VI. přinucena přistoupit k restrikcím. Byla ustanovena stavovská komise, která měla za úkol zredukovat počet Židů.²⁸

V letech 1726 a 1727 byla vydána vládní nařízení, která přísně umístila veškeré židovské obyvatelstvo do ghett. Venkovští Židé měli zase zákaz stěhovat se do Prahy a byl na ně uvalen

²⁵ V. SADEK a kol., *Židé*, s. 45.

²⁶ P. BĚLINA a kol, *Velké dějiny*, s. 372.

²⁷ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 89-93.

²⁸ Tamtéž, s. 94.

tzv. *numerus clausus*. To bylo nařízení, které udávalo maximální počet židovských rodin žijících v Čechách na počet 8541. Na Moravě zase mohlo žít maximálně 5106 rodin.²⁹

Další zásah do života Židů přišel v podobě translokačního reskriptu v prosinci roku 1726. Týkal se zhruba 30 000 Židů v Čechách a 20 000 Židů na Moravě. Prikazoval jim přestěhovat se do zvláštních čtvrtí nebo ulic, které byly daleko od katolických kostelů, hřbitovů a míst, kudy procházely náboženské průvody.³⁰ Tato podmínka vedla k tomu, že se musela špatně umístěná ghetta přemístit, jinde, kde Židé žili rozptýleně po městě, zase vznikala úplně nová.³¹ V některých případech stačily jen drobné stavební úpravy na domech nebo přestěhování rodiny o pár domů dále.³²

Aby se omezil i přirozený nárůst židovské populace, byl roku 1726 také schválen familiantský zákon. Tím byl stanoven pevný počet takzvaných rodinných míst (*Familiantenstellen*), který nesměl být překročen. Nejstarší syn měl jako jediný povoleno se oženit a založit rodinu, a to až po smrti otce, který byl hlavou rodiny – *familiantem*. Familianti jako jediní měli právo pobývat v zemi a mohli získat inkolát. Mladší bratři zůstávali svobodní nebo byli nuceni opustit zemi, aby mohli založit rodiny. Čím méně potencionálních ženichů bylo, tím větší byly jejich nároky na majetek a vzdělání. Rodiny, kde měly pouze dcery, byly automaticky považovány za vymřelé a dívky byly nejčastěji nuceny vdát se do zahraničí. V důsledku zákona docházelo v židovských rodinách ke sporům, kdo z bratrů bude po smrti otce familiantem. Mladší bratři se s nelibostí srovnávali s myšlenkou, že budou odsouzeni k životu bez vlastní rodiny. Rozvraty rodin byly do té doby něco ojedinělého, protože Židé považovali soudržnost rodiny za jednu z nejvyšších životních hodnot.³³

Familiantské zákony měly na život Židů nepříjemný dopad. Ti, kteří opravdu toužili po sňatku a neměli na něj ze zákona nárok, se nechali tajně oddat podle židovského způsobu. Úředně to však znamenalo nezákonný konkubinát a děti z tohoto manželství nebyly uznány jako manželské. Následoval život ve strachu pro ty, kteří se zákonům vzepřeli, že budou udáni úřadům a příkladně potrestáni. Jejich děti byly společností odstrkovány a čekal je stejný život, jako jejich rodiče. Rabíni, kteří tyto tajné sňatky podporovali, byli v případě odhalení také vinni.

²⁹ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 89-95.

³⁰ Ve větších městech, kde byla židovská komunita početná, byla ghettem celá čtvrť, která musela být viditelně oddělena hranicemi od zbytku města. Nejčastěji však byla ghettem pouze jedna ulice, které bylo znemožněno se dále rozrůstat. V důsledku toho byly tyto ulice velmi často přelidněné a jednotliví obyvatelé měli málo životního prostoru. Na vesnicích a malých městech šlo zpravidla jen o shluk několika domů blízko sebe, u kterých nebylo třeba nijak vytyčovat hranice. A. PUTÍK, *Dějiny Židů*, s. 74.

³¹ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 95.

³² A. PUTÍK, *Dějiny Židů*, s. 74.

³³ T. PĚKNÝ, *Historie Židů*, s. 95.

Porušení zákona se trestalo bičováním a vypovězením ze země. V některých případech byla finančně trestána i vrchnost, která porušování zákona vědomě umožnila. Pro některé úředníky bylo totiž nelegální oddávání Židů tak finančně výhodné, že je ani trest v podobě pokuty neodradil. Velký zájem ze strany Židů byl také o číslo inkolátu, které se vždy uvolnilo po úmrtí familianta. Úplatky úředníkům byly v tomto případě na denním pořádku.³⁴

Tyto zákony však nedosáhly svých cílů. Jejich úkolem bylo snížit počet židovských obyvatel žijících v Českých zemích a zároveň zabránit tomu, aby se zde usazovali Židé z jiných částí monarchie. Židovská populace v Českých zemích se však v té době nezmenšila, naopak se téměř ztrojnásobila, i přestože se někteří stěhovali do Uher či Polska, kde tato opatření neexistovala. Zákony byly uplatňovány až do roku 1848, ale formálně zrušeny byly až roku 1859.³⁵

Po smrti Karla VI. přišla vláda Marie Terezie (1740–1780), která se nesla ve znamení změn a reforem. V této době byli Židé obviněni ze spolupráce s Prusy během pruské okupace Prahy. Následoval tzv. lakonický edikt vydaný 18. prosince 1744 pro Čechy a 2. ledna 1745 pro Moravu. Edikt nařizoval, aby bylo do konce ledna vyklizeno pražské Židovské město, a aby všichni Židé opustili zemi do konce června roku 1745. Měli zároveň přísně zakázáno usadit se v jiných zemích Koruny. Spolupráce Židů s Prusy nebyla nikdy úplně dokázána, přesto posloužila jako záminka k co nejrychlejšímu vypuzení ze země.³⁶

Celá židovská obec se snažila proti tomuto opatření bránit. Sami Židé nic nezvládli, ale pomohly jim nastalé okolnosti. Obchodní i jiné závazky, které Židé měli v místech svého pobytu, byly velmi komplikované, proto bylo téměř nemožné, aby se všichni vystěhovali v dané lhůtě. Navíc se na jejich stranu díky tomuto faktu přidalo české místodržitelství. Došlo tedy k úpravě nařízení a lhůta pro vystěhování se změnila na šest let. Přesto se Židé nesměli zdržovat ve městech, a to vedlo k chátrání ghett, ve kterých se již zdržovala jen lůza.³⁷

Toto chování k židovské populaci pobouřilo některé evropské velmoci. Na židovskou stranu se stavěli vyslanci z Anglie, Dánska, Turecka i od papeže. V českých zemích se proti utlačování stavěla část šlechty, místodržící či česká komora. Český sněm přímo žádal Marii Terezii, aby od svých nároků ustoupila s ohledem na finanční situaci země. Našli se jiní, kteří byli orientováni protižidovsky, a vadilo jim uvolnění ze strany panovnice. Z toho důvodu

³⁴ Tamtéž, s. 95-96.

³⁵ Tamtéž, s. 96.

³⁶ Tamtéž, s. 98-101.

³⁷ Tamtéž, s. 102.

docházelo k častým změnám situace. Na zimu dostali Židé povolení vrátit se do ghatt, v létě zase museli ghetta opustit.³⁸

Roku 1748 byla připravována nová reforma a tehdy byla Marie Terezie vyzvána, aby umožnila návrat Židům, kteří již zemi podle nařízení opustili. Přestože panovnice Židy bytostně nesnášela, byla svými rádci přesvědčována o naléhavé ekonomické situaci v zemi, která si vyžadovala nejen židovské peníze, ale i jejich obchodní talent. Panovnice byla nakonec nucena ustoupit těmto požadavkům a povolila nejdříve návrat majetným a poté i všem ostatním Židům. I přes tento ústupek zůstala nadále veškerá předchozí nařízení v platnosti a v budoucnu přibyla i další týkající se soukromého a náboženského života, obchodů, zaměstnání a jiných oblastí.³⁹

Některé židovské rodiny, snažící se vrátit k předchozí životní úrovni, se přistěhovaly zpět do země. Nejhůře na tom byli obyvatelé pražského ghetta, které bylo zchátralé a zchudlé. Navíc museli čelit dluhům a také pogromům, při nichž přišli o majetek. Trvalo ještě několik let, než byl obnoven předchozí stav. Nejméně postižení byli venkovští Židé, kteří ve většině případů nebyli donuceni své domovy opustit. Přesto veškerému židovskému obyvatelstvu situaci značně ztížila nově uvalená toleranční daň. Ta byla mnohem vyšší než jiné daně, které museli v minulosti odvádět.⁴⁰

Za vlády Josefa II. (1780–1790) bylo židovství víceméně tolerováno. Dne 13. května 1781 byla zrušena povinnost pro Židy nosit viditelné označení jejich víry v podobě žlutého kolečka a skládaného bílého krejzlíku. Od 18. října 1781 bylo Židům umožněno přihlásit se na vyšší školy a univerzity s výjimkou teologické fakulty. Nově se mohli věnovat (až na několik výjimek) všem živnostem, dosahovat v nich mistrovství a zakládat cechy. Bylo jim povoleno obdělávat půdu, ale pouze s čeledí židovského původu.⁴¹

Značného uvolnění se jim dostalo i ohledně soukromého života. Mohli žít s křesťany pod jednou střechou, stravovat se v křesťanských hostincích a v některých výjimečných případech mohli Židé přímo ve městech i přebývat. Poprvé v historii měli povinnou vojenskou službu. Dříve museli vojsko povinně platit, živit či ubytovávat. Nyní dostali možnost se přihlásit i k doživotní službě, za což získali dobrovolníci odměnu v podobě familiantského postavení.⁴²

³⁸ Tamtéž, s. 102-103.

³⁹ Tamtéž 103-104.

⁴⁰ Tamtéž, s. 104.

⁴¹ Tamtéž, s. 107-109.

⁴² Tamtéž, s. 109.

Roku 1784 došlo k reformě v oblasti židovské jurisdikce, kdy se Židé dostali v tomto ohledu na stejnou úroveň jako křesťané. Pravomoci židovských soudů byly omezeny pouze na manželské spory a náboženské otázky. Tato reforma dala židovské obci jistou autonomii.⁴³

Po smrti Josefa II. přišlo mnoho změn, ovšem reformy týkající se Židů zůstaly víceméně zachovány a vedly k systemátnímu židovskému patentu vydanému roku 1797. Tím došlo k revidování veškerých platných nařízení ohledně Židů, která byla dána k dispozici všem úřadům pro lepší orientaci. Patent byl rozdělen do několika oddílů a zahrnoval náboženství, školství, židovská jména, numerus clausus, způsob obživy a jiné záležitosti. To usnadnilo do budoucna veškerá jednání probíhající mezi úřady a židovskou obcí.⁴⁴

⁴³ Tamtéž, s. 109.

⁴⁴ Tamtéž, s. 110-111.

3 Židé na Vltavotýnsku do konce 18. století

První zmínka o Židech v Týně se objevuje v souvislosti s žalobou Židovky Marty Koplmanové, která obvinila Albrechta Rendla z Oušavy z vraždy jejího manžela Jakuba. Albrecht byl tchánem Prokopa Čabelického ze Soutic, který měl v té době v držení celé týnské panství. Další zmínka pochází až z roku 1569, kdy Petr Vok z Rožmberka, který byl hejtmanem sousedního bechyňského panství, z neznámého důvodu zakazuje týnským překročit hranice Bechyňska i všech ostatních pozemků, které náležely rodu Rožmberků.⁴⁵ Později jim však opět povolil vstup a s ním spojené obchodní transakce s místními obyvateli.⁴⁶

Ke konci 16. století žily v Týně čtyři židovské rodiny, které jsou v pramenech označovány podle hlavy rodiny – otci. Těmito otci židovských rodin byli Polák, Izák, „Žid u mostu“ a Markus. Dle urbáře všichni židovští otcové odváděli roční plat 9 gr. a 5 d. Jediný Markus byl majetnější a platil ročně 21 gr. a 5 d.⁴⁷

Od roku 1618 bylo zakázáno přijímat na panství Židy a šlechtu.⁴⁸ Židé žijící v Týně se výměnou za možnost pobytu zde a za příslib ochrany ze strany magistrátu a regenta zavázali k pravidelnému placení židovské berně a poklidnému žití vedle křesťanů, kterým nebudou konkurovat v obchodu.⁴⁹

Po Bílé Hoře se situace pro všechny nekatolíky v Českých zemích zkomplikovala. Týnští Židé však měli štěstí, neboť získali od arcibiskupa výjimku a mohli dál žít bez omezení a někteří i se značnými výhodami.⁵⁰ Konkrétním důkazem nám je Izák Brašovský a jeho synové Zachariáš a Bernhart, kterým arcibiskup udělil povolení volného obchodu v září 1621 poté, co v důsledku válečné situace přišli o veškerý majetek. Následně se Izák na žádost tábořské vrchnosti přesunul roku 1622 spolu se svou rodinou do města Tábora, kde s rodinou svého bratra Mojžíše Bechyňského ze Soběslavi založili židovskou obec. Pán panství Maxmilián Pechovský si je pozval, aby mu pomohli odhadovat hodnotu cenných předmětů, které někteří místní poddaní odváděli jako výpalné.⁵¹

Kvůli válečné situaci, která zasáhla nejenom české země, dostal 5. listopadu 1623 hejtman vltavotýnského panství Lednický za úkol od arcibiskupa Arnošta hraběte Harracha

⁴⁵ J. SAKAŘ, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí I*, Týn nad Vltavou 1935, s. 186.

⁴⁶ Týž, *Dějiny Židů v Týně n. Vlt.*, v *Kolodějích, Neznažově a okolí*, In: Hugo GOLD a kol. (edd.), *Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a v přítomnosti*, Brno-Praha 1934, s. 240-245, zde s. 240.

⁴⁷ Týž, *Dějiny města I*, s. 136.

⁴⁸ Tamtéž, s. 121.

⁴⁹ Tamtéž, s. 136.

⁵⁰ J. SAKAŘ, *Dějiny Židů*, s. 240.

⁵¹ M. SUDOVÁ, *Historie*, s. 23.

vybrat do Vánoc od místní židovské komunity 2 000 zlatých válečné kontribuce. Pokud by se tak nestalo, byli by všichni Židé z Týna vykázáni až na tři vážené rodiny, které ve městě žily nejdéle. Židovská obec však požadovaný obnos peněz odevzdala a vyhnula se tak případnému trestu.⁵²

Roku 1640 byl obnoven nájemní kontrakt magistrátu s židovskou obcí a tím se znovu stvrdilo právo zde usedlých Židů na pobyt ve městě. Byla jim tím zaručena ochrana a zároveň povolen „jejich způsob podnikání“ výměnou za pravidelné odvádění finančních částek magistrátu, který je ochraňoval. Zároveň měli Židé nakázáno podřizovat se vůli rychtáře, nevyvolávat konflikty s křesťanským obyvatelstvem a nekonkurovat místním obyvatelům obchodem. Týnská židovská obec pravidelně odváděla magistrátu dávku, kterou si určil, a navíc k tomu i zboží, se kterým obchodovala. Tímto zbožím byly například masti či koření. Sumy odváděných částek se však postupem času zvyšovaly až na neúnosnou míru. Týnská Židé se o této situaci zmínili pražské židovské obci, která se rozhodla jednat a 6. února 1645 informovala o veškerém dění arcibiskupa Arnošta Vojtěcha z Harrachu, který situaci vyřešil ve prospěch Židů a udělil jim ochranu před vysokou berní.⁵³

Během třicetileté války se stalo město v několika případech cílem nepřátelských vojsk, která ho nemilosrdně plundrovala. To mělo za následek poničení většiny domů. Arcibiskup Harrach byl nucen jednat a 2. ledna 1651 vydal artikule k obnově Týna, ve kterých nabádal měšťany k podpoře cizinců, kteří by se chtěli do města přistěhovat. Výjimkou byli nadále cizí Židé a šlechta, kteří měli přísný zákaz překročit hranice panství.⁵⁴

Arcibiskup vydal 1. ledna 1652 nový řád pro život Židů na vltavotýnském panství, který nahradil předchozí nařízení. Tento řád právně zakazoval místním Židům, aby přijímali do svých domovů další Židy. Ti, kteří se chtěli do Týna přistěhovat, si museli koupit vlastní dům. Zároveň však místní Židé dostali povolení opravit si domy poničené válkou. Pokud o své domovy přišli úplně, měli povoleno bydlet v podnájmu v křesťanských domech.⁵⁵ Dostali také povolení vystavět si na spáleništích domy nové či odkoupit budovy od křesťanů. Této možnosti několik rodin využilo. Dle pramenů jim své domy prodali měšťané Komejický, Mušel, Šlehovský, Ciprina, Hvězda, Kniha, Vyskočil a Podminich. Po válce zůstali dva zbořené židovské domy. Na místě jednoho byla zbudována soukenická dílna na sušení suken a na místě druhého zbořeniště získal místní Žid Eliáš povolení vystavět si nový dům. Místní židovská obec

⁵² J. SAKAŘ, *Dějiny města I.*, s. 186.

⁵³ Tamtéž, s. 186-187.

⁵⁴ M. SUDOVÁ, *Historie*, s. 24.

⁵⁵ Tamtéž, s. 24.

navíc dostala povolení si ročně pořídit maximálně 15 sudů vína k vlastnímu užívání s tím, že za každý zaplatí vrchnosti 26 gr. Vrchnost opět slíbila ochranu židovskému obyvatelstvu za poplatek 50 zl. ročně. Pokud by nějaký křesťan škodil místním Židům, hrozila mu pokuta v podobě jedné bečky soli. To samé platilo i v případě, kdy by Žid poškodil či urazil křesťana.⁵⁶

Týnští Židé využívali veškerá svá práva a svobody na maximum tak, jak to křesťané neuměli. Během několika let se některé katolické rodiny vystěhovaly, a naopak se místo nich přistěhovaly rodiny židovské. Právní situace pro Židy v Týně byla tak výhodná, že lákala celé rodiny z okolních panství. Dle sčítání lidu bylo roku 1654 v Týně 93 křesťanských domů a šest domů židovských. V 60. letech bylo v Týně již 22 domů se 122 židovskými obyvateli. Mezi nejvýznamnější rodiny patřily rodina Eliáše, Abrahama, Izáka, Jakuba, Votického, Maušla, Heršla, Maříka aj. Arcibiskup se náhlého nárůstu Židů na svém panství zalekl a přistěhovalecká práva pro ně značně omezil, ovšem židovských obyvatel v Týně tím nebylo. Kvůli vzrůstajícímu napětí ve městě se Michal Heršl, který byl v čele týnské židovské obce, dne 18. listopadu 1666 dohodl s panským hejtmanem na zvýšení židovské berně na 70 zl. Navíc veškeré židovské zboží, které bylo určeno k prodeji, muselo být povinně procleno. Tím koupil Heršl větší ochranu pro svou obec.⁵⁷

Roku 1680 vypukl na vltavotýnském panství mor. Vyžádal si mnoho obětí na životech, a tak začali místní obyvatelé hledat viníka. Jako první se ukázalo na židovské kupce, kteří obchodovali s Polskem. Hněv veškerého křesťanského obyvatelstva v Týně se obrátil proti místním Židům a vůči tomu byla vrchnost bezbranná. Nakonec bylo roku 1681 veškeré židovské obyvatelstvo z panství vykázáno samotným arcibiskupem na žádost týnského magistrátu.⁵⁸ Arcibiskup dovolil vykázaným Židům rozprodat jejich domů křesťanským obyvatelům. To však někteří Židé neučinili, pravděpodobně doufajíc, že jim bude dovoleno se do svých domovů vrátit. Poté, co se Židé vystěhovali a nechali domy neobydlené, se arcibiskup rozhodl, přenechat tyto domy městu, které mělo za úkol je rozprodat křesťanským obyvatelům. Veškeré transakce spojené s těmito prodeji byly zapsány do pozemkové knihy pro prodej židovských domů. Zmiňovaná kniha je předmětem bádání této diplomové práce.⁵⁹

⁵⁶ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 187-188.

⁵⁷ Týž, *Dějiny Židů*, s. 240-241.

⁵⁸ M. SUDOVÁ, *Historie*, s. 25.

⁵⁹ SOKA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 2r.

Týnští Židé měli do té doby na panství významnou obchodní úlohu. Tuto roli poté převzali italští obchodníci, kteří je však ohledně obchodních znalostí a odváděných dávek nedokázali plně nahradit.⁶⁰

Vypuzení Židů se usídlili v nedalekém Neznašově a v Kolodějích nad Lužnicí, odkud pak pravidelně docházeli do Týna na trhy. Kolodějský pán baron Jan Brandstein sám nabídl týnským Židům útočiště a nechal jim na svém sídle vystavět synagogu a deset obchodních domů. Podobně tomu bylo v Neznašově, kde hrabě z Vrtby uvítal židovskou pomoc v hospodářské správě svého panství.⁶¹ Z obou obcí se stala významná obchodní a řemeslnická centra, která byla Týnu velkou konkurencí.⁶² Roku 1713 žilo v Kolodějích v deseti panských domech celkem 154 Židů (z toho 89 dětí). V Neznašově přebývalo roku 1721 celkem 49 Židů a v nedalekém Březí jich k roku 1718 bydlelo osm.⁶³

Přestože zákaz pobývání Židů v Týně nad Vltavou platil až do poloviny 19. století, měli židovští obchodníci nadále povoleno účastnit se pravidelně městských trhů.⁶⁴ Aby mohli na trzích obchodovat, museli předem zaplatit každý půlrok stojné, které roku 1707 činilo 2 zl. a 30 kr. Roku 1723 uzavřeli Židé s panstvím novou smlouvu, podle které mohlo být na každém středečním trhu umístěno šest židovských stánků v podloubí před radnicí. Celkové stojné za rok činilo v tomto případě 26 zl. a 15 kr.⁶⁵ Povolení účastnit se trhů měli kolodějské Židé Josef David, Vítek, Frisch, Mýtný a Izák a také neznašovský Žid Nosal.⁶⁶

Týnským obchodníkům se židovská konkurence během trhů nelíbila. Spory mezi Židy a křesťany byly v tomto případě na denním pořádku. Město však z židovského „Standgeldu“ profitovalo, proto dlouhodobější zákazy nepřipadaly v úvahu a většina trestů byla v podobě peněžní pokuty. Například v červenci roku 1723 urazil židovský obchodník Josef David jednoho z městských konšelů. Pro obviněného Žida to znamenalo zrušení povolení obchodovat na týnských trzích, pokud nezplatí pokutu 6 kop míšeňských grošů. Josef David pokutu zaplatil a nadále se mohl účastnit středečních trhů. Naopak v září roku 1745 se stali obětmi Židé. Jistý Alex Šimon z Tučap byl spolu se svým druhem napaden křesťany přímo ve svém stánku. Útočníci museli za trest zaplatit pokutu 20 zl. rýnských.⁶⁷

⁶⁰ J. SAKAŘ, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí III*, Týn nad Vltavou 1936, s. 103.

⁶¹ Týž, *Dějiny Židů*, s. 241.

⁶² Týž, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí II*, Týn nad Vltavou 1934, s. 4.

⁶³ Tamtéž, s. 91.

⁶⁴ J. SAKAŘ, *Dějiny Židů*, s. 241.

⁶⁵ Týž, *Dějiny města II*, s. 84.

⁶⁶ Týž, *Dějiny Židů*, s. 241.

⁶⁷ M. SUDOVA, *Historie*, s. 26.

V reakci na vypovězení židovských obyvatel z Prahy kontaktoval krajský hejtman v červenci 1746 arcibiskupského hejtmana na týnském panství s neobvyklou žádostí. Krajský hejtman totiž chtěl zabydlet Židy ve venkovských městech včetně Týna. Žádal tedy o povolení pro Židy, aby mohli překročit hranice panství a zabydlet se zde. Týnský hejtman se ohledně této záležitosti obrátil na pražského arcibiskupa. O tom, jaká byla odpověď arcibiskupa na tuto situaci, se však prameny nezmiňují. Pravděpodobně nebyla kladná, protože neexistují žádné záznamy o Židech ubytovaných na vltavotýnském panství v té době.⁶⁸

Přestože zákaz pobývání Židů na týnském panství byl nadále v platnosti, rozhodla se arcibiskupská vrchnost, že jim aspoň umožní v Týně podnikat. Roku 1764 byla uzavřena smlouva s kolodějským Židem Jakubem Ehrlichem ohledně spravování městské vinopalny. Týnskému obyvatelstvu se toto rozhodnutí nelíbilo a začalo se bouřit. Vrchnost tedy rozhodla, že pokud bude chtít některý z křesťanů spravovat vinopalnu za 1 200 zl. ročně, bude v této záležitosti upřednostněn před Ehrlichem. Nikdo z týnských se do takového podniku neodhodlal, a tak zůstala vinopalna v rukou zmíněného Žida a roku 1765 mu přibyla do povinností i správa louhovny v Jarošovicích ležících několik kilometrů dál od města směrem proti proudu řeky. Tím započal boj křesťanských obyvatel Týna proti židovskému podnikání. Když neuspěli se stížnostmi, rozhodli se odebírat kořalku mimo týnské panství. Týnští konšelé na to reagovali zabavením kořalky, která nepocházela z panské louhovny.⁶⁹

Ehrlich byl pro město tak cenným obchodníkem, že mu bylo povoleno zřídit si ve městě modlitebnu za 50 zl. ročně, která zde fungovala až do roku 1807.⁷⁰ Zároveň se jedná o jedinou modlitebnu na vltavotýnském panství, o které máme zmínky. Žádná synagoga zde ani v okolí nikdy nebyla vystavena. Místní Židé zřejmě využívali jako modlitebnu židovskou školu či některý z židovských domů.⁷¹

Dalším kolodějským Židem, kterému bylo umožněno podnikat na panství, byl Markus Kopperle. Vyhrál konkurz na pronájem nové vinopalny, které byla postavena roku 1770 na místě bývalého pivovaru v radnici. Zároveň si zde zřídil i vlastní obchod s různým zbožím a byt.⁷² Město však zasáhl 12. března 1796 ničivý požár, který si vyžádal 13 obětí na životech. Při této tragédii shořelo 148 obytných domů, arcibiskupský zámek i s částí archivu, oba místní mlýny, městská škola, děkanství, část kostela, špitál a také zmíněná radnice. Celková škoda způsobená požárem se vyšplhala až na částku 40 000 zl. Újma na majetku židovského

⁶⁸ Tamtéž, s. 26.

⁶⁹ Tamtéž, s. 26-27.

⁷⁰ Tamtéž, s. 27.

⁷¹ Tamtéž, s. 23.

⁷² Tamtéž, s. 27.

vinopalníka byla v hodnotě 1 000 zl. Žádal tedy o slevu na nájmu, který musel městu odvádět. Žádosti však nebylo vyhověno. Vzhledem k tomu, že byl pro město židovský obchod s vinopalnou nejuvýdělečnějším podnikem v místě radnice, byl tento obchod opraven jako první a rovnou byla s Kopperlem sepsána nová smlouva, dle které odváděný nájem činil 450 zl. ročně.⁷³ Markus Kopperle podnikal nadále až do roku 1814, kdy živnost převzal jeho syn Josef.⁷⁴ Podnikání týnských židovských vinopalníků zřejmě nebylo nijak ovlivněno systemálním zákonem z roku 1797, který zakazoval Židům mimo jiné podnikat ve vinopalnictví.

Dle soupisu týnských Židů z roku 1793 směli na vltavotýnském panství pobývat čtyři židovské rodiny. Patřily mezi ně dvě rodiny Ehrlichových, které měly trvalý pobyt nadále v Kolodějích a v Týně měli pouze pronajatou vinopalnu a obchod. Dále to byla rodina Kopperlova, která žila přímo v místě podnikání, a rodina Faifarova žijící na dvoře ve Smilovicích. Během první poloviny 19. století dostalo povolení k pobytu a podnikání na panství ještě několik dalších Židů. Po roce 1848 bylo již židovské menšině umožněno se nastěhovat na týnské panství a provozovat zde své živnosti.⁷⁵

⁷³ J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 4.

⁷⁴ Tamtéž, s. 105.

⁷⁵ M. SUDOVÁ, *Historie.*, s. 27-28.

4 Pozemkové knihy jako pramen

Pozemkové knihy jsou jedním z nejčtenějších pramenů, které umožňují studium poddanského lidu v raném novověku na českém území.⁷⁶ Tyto knihy úředního charakteru patří mezi základní kategorii diplomatického materiálu a v období novověku sloužily primárně k zápisům ohledně majetkových poměrů poddaných.⁷⁷ Knihy byly až na několik výjimek vedeny na všech panstvích ve vrchnostenských kancelářích, na městských či obecních úřadech a od roku 1850 se vedly i u soudů. Poté, co bylo zrušeno poddanství, se do knih zapisují hlavně koupě a prodeje nemovitostí. Vedení pozemkových knih bylo uzákoněno až v roce 1871.⁷⁸

V odborné literatuře můžeme objevit i dříve užívané pojmy „gruntovnice“ či „gruntovní kniha“. Využití těchto termínů je však omezené, protože by podle nich měly obsahovat pouze zápisy týkající se poddanských gruntů. V případě použití výrazu „pozemková kniha“ se nám pomyslná oblast, kterou zahrnuje, rozrůstá i na nepoddanský majetek.⁷⁹

Čím podrobněji byly knihy vedeny, tím větší přehled o poddaných vrchnost měla. To napomáhalo k efektivnímu vedení hospodářské politiky na jednotlivých panstvích. Tyto zápisy nám podávají důležité informace ohledně právního a sociálního života poddaných a jejich vztahu k dané půdě.⁸⁰ Přesto zůstávají primárními prameny ve zkoumání běžného života vesnického obyvatelstva urbáře a účty. Díky nim lze sledovat, zda poddaní spláceli či nespláceli své finanční závazky. Zadluženosti v tomto případě často předcházela nějaká katastrofa jako například požáry nebo sucho následované neúrodou. Kromě sociálně ekonomických a právních poměrů můžeme pomocí knih zkoumat i demografickou situaci na pastvích. K tomuto účelu slouží například sirotčí knihy, ve kterých jsou často uvedeni jednotliví členové rodiny, aby mohl být určen dědic majetku. V případě odúmrti připadla usedlost vrchnosti, která ji pak prodala, a záznamy o vyplacení vejrunku z gruntu byly zapsány do pozemkových knih. Vrchnost mohla získat usedlost i jinými způsoby. Buď ji sama vystavěla, anebo jí připadla jako pokuta za zběhnutí či za nějaký trestný čin.⁸¹

⁷⁶ Bronislav CHOCHOLÁČ, *O studiu pozemkových knih*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity 42, č. 40, 1993, s. 51-61, zde s.51.

⁷⁷ Ivan HLAVÁČEK, Jaroslav KAŠPAR, Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Jinočany 2004, s. 204-205.

⁷⁸ B. CHOCHOLÁČ, *O studiu.*, zde s. 53-54.

⁷⁹ Stanislav POLÁK, *Knihy pozemkové a knihy městské (Poznámka k diplomatické terminologii)*, Archivní časopis 16, 1966, s. 208-215.

⁸⁰ Vladimír PROCHÁZKA, *Česká poddanská nemovitost v pozemkových knihách 16. a 17. století*, Praha 1963, s. 10-13.

⁸¹ B. CHOCHOLÁČ, *O studiu.*, zde s. 60.

Přestože forma a vedení gruntovnic byly velmi specifické pro české prostředí, podobné typy pramenů nacházíme i v jiných zemích Evropy. Poprvé se objevily již na počátku 15. století jako knihy vídeňského okruhu. Ty byly vedeny hlavně kvůli evidenci zástavního práva. Na území dnešního Německa se pozemkové knihy objevily až ke konci 17. století a zaznamenávaly se do nich pouze zápisy o hypotékách. Ve Francii měly obdobu v inskripčních rejstřících, které se od německých knih výrazně nelišily. Dále zde byly ve stejné době vedeny transkripční knihy, které evidovaly převody nemovitostí. V 18. století se na území Švýcarska nepravidelně objevovaly obdobné knihy protokolární. V celé Evropě se záznamy o držbě nemovitostí vyskytují ve formě listinných aktů. Pouze v Českých zemích má tento druh evidence podobu knih.⁸²

Kniha žitenického panství na Litoměřicku je nejstarší dochovanou pozemkovou knihou u nás.⁸³ Doba jejího vzniku je odhadována na rok 1472. Zároveň není do doby 15. století až na několik málo zmínek v literatuře plně doložen vznik žádné jiné pozemkové knihy kromě pardubických rybnických register z roku 1494. Ta obsahují pouze soupis půdy, která byla přidělena jako náhrada poddaným za půdu odebranou vrchností. Dále roku 1508 vznikla kniha pardubická, 1513 a 1516 litomyšlská, 1526 opět pardubická, roku 1528 poděbradská a mnoho dalších. Od druhé poloviny 16. století bylo téměř pravidlem, že si každé panství vedlo svou vlastní pozemkovou knihu.⁸⁴

Pozemkové knihy mají ve valné většině případů pravidelný obdélníkový tvar. Na šířku měří okolo 20 cm a na výšku okolo 30 cm. Lze však nalézt několik exemplářů s téměř čtvercovým formátem, který má přibližně 15 cm na šířku a 20 cm na výšku. Větší formáty se začaly objevovat až od 18. století, v dřívějších dobách se vyskytovaly pouze ojediněle. Původní vazby se dochovaly jen výjimečně, proto bývají knihy během restaurování nově převazovány. Z těch málo dochovaných je patrné, že hlavním materiálem byla kůže, v některých případech se však použil pergamen. Pergamenová vazba je typická pro konkrétní oblasti například pro pozemkové knihy pocházející ze severu a jihovýchodu Čech.⁸⁵

Do knih se zapisovaly záznamy v chronologickém pořadí nebo na základě vložkového principu (tzv. reálná folia). Na titulním listu se objevuje název knihy a datum. V některých případech se zde vyskytují různé geometrické obrazce, citace z bible nebo návod na vedení

⁸² V. PROCHÁZKA, *Česká poddanská nemovitost*, s.5-7.

⁸³ Týž, *Nejstarší česká vesnická pozemková kniha*, Časopis Společnosti přátel starožitností 48, 1960, s. 81-83.

⁸⁴ Týž, *Česká poddanská nemovitost*, s. 7-8.

⁸⁵ Tamtéž, s. 50-51.

dané knihy. Najdou se i situace, kdy titulní list chybí úplně a základní údaje je třeba si odvodit z obsahu.⁸⁶

Na jednotlivých listech byla mnohdy zapisována čísla folií. Nejčastěji je najdeme v horním rohu, ale mohou se objevit i uprostřed horního okraje. Číslovalo se převážně arabskými číslicemi. Číslování stran se také objevuje, ovšem pouze ojediněle. U některých knih můžeme na konci nalézt místní nebo jmenný rejstřík, který byl ve většině případů doplněn až později v rozmezí několika let po dopsání knihy.⁸⁷

Nejstarší pozemkové knihy obsahovaly zápisy ve formě stručného výtahu, který vždy uváděl smluvní strany, celkovou hodnotu pozemku, výši splátek a umístění pozemku. Způsob zapisování náležitostí ohledně prodeje se na jednotlivých panstvích lišil. Kromě těchto základních údajů se uváděly i jiné skutečnosti týkající se prodávaného místa, jeho bývalého či budoucího majitele atd. V 17. století se zápisy do pozemkových knih ustálily a začaly obsahovat zpravidla více informací o dané transakci. Běžně se uvádělo celé datum u každého zápisu, dále souhlas vrchnosti, celková cena, první zaplacená částka (závdavek), výška následujících splátek (vejrunky), smluvní strany a umístění pozemku. V tomto období se začaly vyskytovat i prvky, které byly pro první pozemkové knihy neznámé, jako například číslování stran či folií, způsob zaplacení, inventář, jména přítomných svědků aj.⁸⁸

⁸⁶ Tamtéž, s. 52-53.

⁸⁷ Tamtéž, s. 53-55.

⁸⁸ Tamtéž, s. 55-60.

5 Pozemková kniha pro židovské domy v Týně nad Vltavou

5.1 Vnější rozbor

Pozemková kniha pro židovské domy je uložena ve fondu Archiv města Týn nad Vltavou ve státním okresním archivu v Českých Budějovicích.⁸⁹ Původní název, který je zapsán na úvodním listu, zní „*Partikulární kniha na prodej domů židovských v městě Tejně nad Vltavou*“. Kniha byla také v minulosti zkráceně označována jen jako „Židovská kniha“.⁹⁰

Jedná se o ručně psanou úřední knihu, která obsahuje záznamy z let 1680-1750. Má pevnou koženou vazbu a obdélníkový tvar. Rozměry činí 310 mm na výšku a 210 mm na šířku. Kniha není nijak rozsáhlá, obsahuje celkem 32 folií, ale žádný z listů nebyl očíslován, proto byla jednotlivá folia v edici opatřena vlastním číslováním. Hlavním jazykem, kterým se v knize píše, je čeština. Dva zápisy jsou však v německém jazyce. Nacházejí se na foliích mnou označených jako 27r a 27v. Navíc najdeme v knize četné latinské fráze a latinismy, které jsou pro období raného novověku typické.

Valná většina textu byla psána novogotickou kurzívou kromě latinských slov, které písaři zapisovali humanistickým stylem písma. Hlavní nadpis na úvodní stránce, který nám sděluje název knihy, a nadpis nad prvním zápisem znějící „*prodaj domů židovských*“ byly poznamenány kresleným novogotickým písmem. Každý dům v knize je nadepsán svým názvem zarovnaným vlevo a zároveň označen literou a číslicí zarovnanými v pravém horním rohu. Tyto nadpisy byly psány novogotickou polokurzívou. Polokurzívu najdeme i u některých odstavců, kde je takto odlišen první řádek či několik počátečních slov.

Písaři zapisovali záznamy sytě černým inkoustem, který v několika málo případech propíjí na druhou stranu listu. Některé odstavce byly zřejmě napsány jiným druhem inkoustu, který časem vyblednul. Jednotlivé listy jsou čistě bílé a dobře zachované bez žádné viditelné vady. Není na nich patrné ani zažloutnutí, potrhání či jiné škody způsobené vnějšími vlivy. Dle rukopisu se dá v prameni rozlišit deset písařů.

Písař A napsal titulní list knihy (fol. 1r), předmluvu (fol. 2r) a byl zároveň autorem většiny zápisů. Zřejmě se jednalo o starého radního písaře Michaela Kavku, který se i pod jeden ze zápisů z roku 1686 sám podepsal (fol. 13r). Jeho první zápis (tedy úvodní strana) se vztahuje

⁸⁹ SOKA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44.

⁹⁰ SOKA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 1r a 5r.

k roku 1681 a pravděpodobně byl pořízen kolem roku 1683. Poslední zápis je z ledna 1698 (fol. 24r), kdy je již na písmu patrný třes v ruce písaře. Sám kolem roku 1698 odstoupil ze své funkce pro vysoký věk.⁹¹ Michael Kavka je také autorem nadepsaných názvů každého domu, pro které využil novogotickou polokurzívu. Jeho písmo má ostré obloučky. Kvůli nadměrnému protahování písmen *y*, *j* a *s* působí celkový text na první pohled neupraveně. Náklon písma doprava je minimální a téměř nepatrný. Oproti ostatním písařům má střední výšku písma. Na první pohled jediné, čím písař A vyniká od ostatních písařů, je označení krejcarů, kdy nepoužívá klasické *x*. jako ostatní, ale označoval je jako *kr*.

Dle chronologického pořadí určený **písař B** buď využíval k zapisování jiný druh inkoustu, který postupem času vybledl, nebo jednoduše při psaní tolik netlačil na psací nástroj. Jednalo se pravděpodobně o Jana Zachariáše Ziegla, který se stal dle literatury nástupcem Michaela Kavky v 90. letech 17. století.⁹² Jeho první zápis se datuje k březnu 1698 (fol. 14r) a poslední k říjnu 1702 (fol. 18r). Jeho písmo je menší, na rozdíl od ostatních písařů, a nakloněno více doprava. Zároveň je patrné, že si dal záležet na psaní jednotlivých liter. Jsou od sebe dostatečně daleko, aby byly dobře čitelné, ale vždy na sebe navazují. Jednotlivé tahy jsou spíše tučné a zakulacené a řádky jsou psány v jedné dokonalé rovině. Celkově písmo působí líbivým a uhlazeným dojmem.

Písař C se nám prvně připomněl zápisem z dubna roku 1700 (fol. 25r) a dále několika zápisy z roku 1701. Jeho písmo má tenké drůčky a je celkově odlehčené. Vyniká mezi ostatními písmi díky velkým mezerám mezi slovy i mezi jednotlivými řádky. Pro tohoto písaře jsou velmi specifické jeho majuskuly, které jsou v některých případech až třikrát větší než minuskuly. Je možné, že se jedná o Jana Pavla Battalyho, který byl v té době vltavotýnským písařem, a ještě před rokem 1711 odešel pracovat do Netolic.⁹³

Písař D má v knize zápisy v rozmezí let 1703 (fol. 4r) až 1714 (fol. 6r). Navíc dva zápisy pocházející z roku 1714 (fol. 27v, 32r) jsou psány celé v němčině. Mohlo by se jednat o Františka Stejskala, o kterém víme, že působil jako pomocný písař již od dob syndika Michaela Kavky a sám se stal starým radním písařem roku 1711. Ve své funkci byl naposledy zaznamenán roku 1715.⁹⁴

⁹¹ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 146.

⁹² Tamtéž, s. 146.

⁹³ J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 68.

⁹⁴ J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 68.

Písmo písaře D je specifické svou velikostí a více protaženými dříky. Také je více nakloněno doprava s ostrými rysy a působí celkově neupraveně. Časté zkratky a náklon značí, že se písař snažil psát rychle. Jeho zápisy střídají tenké a tučné tahy.

Dalším písařem je **písař E**, který má zápisy z roku 1718 (fol. 16v) a 1720 (fol. 6v). Po srovnání se zápisy z knihy svatebních smluv⁹⁵ jsem zjistila, že daný písař byl ve funkci nejpozději od roku 1717 a pravděpodobně ji opustil již v roce 1721. Z literatury se mi nepovedlo zjistit totožnost tohoto písaře. Jeho litery jsou velmi tenké a protáhlé a pravidelně střídá tenké a tučné tahy. Majuskuly jsou často hodně protaženy pod řádek a někdy zasahují do textu nad ním či pod ním. Navíc je celý text výrazně nakloněn doprava, a tak je na první pohled patrné, že se syndikus snažil psát rychle a přesto dbal na úhlednost.

Písař F má styl psaní téměř totožný s písařem D. Máme od něj pouze zápisy, vztahující se k roku 1723 a na první pohled by se dal jeho styl snadno zaměnit právě s písařem D, o kterého by se také mohlo jednat. Má stejnou velikost a náklon písma. Jeho tahy jsou však více zakulacené a úhledné a také lépe čitelné, neboť si dal záležet na každém tahu a obloučku, aby byly písmena od sebe rozeznatelná. K psaní využíval sytě černá inkoust, který ani postupem let a působením vnějších vlivů nevybledl. Podle roku činnosti se s největší pravděpodobností jedná o J. V. Smrže, u kterého z literatury víme, že byl v úřadu syndika již roku 1722 a nahradil tak nám neznámého písaře E. Sám Smrž byl v úřadu až do roku 1724.⁹⁶

Písař G, který má v knize pouze tři zápisy a ty jsou z roku 1726 (fol. 6v, 7r, 32v). U dvou z nich se nám i podepsal jako Tomáš František Bezděka. Bezděka byl v úřadě syndika od 15. prosince 1724 do května 1727, kdy dobrovolně rezignoval na svůj post a opustil město, aby hledal štěstí jinde.⁹⁷ Písař G má písmo velikostně podobné písaři D. Má však naopak kulaté obloučky a více protahuje dříky oproti velikosti písma. Protažené dříky a obloučky působí v textu spíše na škodu, protože v několika případech znesnadňují čtení slov o řádek výše či níže. Mezery mezi slovy i řádky jsou malé, a to činí psaný text celkově na pohled hustší a nepřehledný.

Písař H má v knize celkem tři příspěvky, dva jsou z roku 1728 (fol. 7v, 17r) a jeden z roku 1730 (fol. 29v). S největší pravděpodobností se jedná o Bezděkova nástupce Christofa Vettera.⁹⁸ Jednotlivá písmena tohoto písaře jsou široká a mají spíše kulaté tvary. Písmo má tenké tahy, ale v obloučcích je psáno tučně. Inkoust časem mírně vybledl, takže některé dříky

⁹⁵ SOKA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-1, inv. č. 43.

⁹⁶ Týž, *Dějiny města I*, s. 146.

⁹⁷ Týž, *Dějiny města II*, s. 68.

⁹⁸ Tamtéž, s. 68.

se v textu ztrácí, zato obloučky jsou stále dobře viditelné. Celý text má mírný téměř nepatrný náklon doprava. Mezery mezi slovy i řádky jsou dostatečně velké, aby byl text snadno čitelný. Pro tohoto písaře je specifické časté psaní latinských slov bez využití zkratk (např. *Anno* místo běžně psané zkratky *A* či *A^o*).

Písař I byl knize aktivní pouze roku 1732 a 1734 (fol. 7v, 8r). Jeho písmo je typické pro časté majuskuly, které jsou třikrát větší než minuskuly. Písmo je tenké a snadno čitelné. I přes značnou velikost písma a časté protahování dříků a obloučků, si text zachovává jistou úhlednost. Identita tohoto písaře nám zůstává neobjasněna, neboť se nikde nepodepsal a v literatuře o něm nejsou záznamy. Zřejmě jde o pomocného písaře, který působil během úřadu syndika Jana Jägera, nebo o některého z pozdějších zástupců úřadu, který dopsal údaje do knihy dodatečně.⁹⁹

Písmo písaře I nijak výrazně nevyniká od zápisů ostatních písařů. Má průměrnou výšku i tučnost. Písař si nijak nepotrpěl na úhlednost. Jednotlivé litery místy téměř splývají, a to znesnadňuje čtení. Tahy jsou ve většině případů zakulacené, hlavně majuskuly. Jen majuskula *P* má oblouček mírně zašpičatělý směrem nahoru, což bylo v té době běžné u většiny písařů.

Písař J má v knize dva zápisy, jeden z roku 1736 (fol. 8v) a druhý z roku 1738 (fol. 30r). V obou případech se písař i podepsal jako Jan Jäger, který byl dle knih svatebních smluv písařem již roku 1729.¹⁰⁰ Od roku 1740 byl zároveň městským konšelem, avšak roku 1742 zastupuje úřad syndika již někdo jiný.¹⁰¹

Na první pohled je viditelný jeho specifický styl psaní a snaha o reprezentativní vzhled psaného textu. Datování je napsáno ozdobnou gotickou polokurzívou na celý první řádek. Pro písaře je specifické velké kulaté písmo s velkými mezerami a častými obloučky navíc (zvláště u písmen *M* a *S*). To vše dodává textu příjemnější a líbivý vzhled. Jednotlivé tahy jsou tenké a obloučky naopak tučné, podobně jako u písaře H. Použitý inkoust sice časem velmi vybledl, ale díky pečlivému psaní autora, je text stále dobře čitelný. Styl psaní Jan Jägera je tak osobitý, že se nedá zaměnit se zápisy jiného písaře.

Písař K učinil v knize svůj jediný zápis dlouhý na dvě strany, který se datuje k roku 1750 (fol. 30v, 31r). Písař se pod text rovnou podepsal jako starší písař Jan Zachariáš Zeigl, tedy se jmenoval stejně jako písař B, který byl ve své funkci v 90. letech 17. století. V literatuře

⁹⁹ Tamtéž, s. 68.

¹⁰⁰ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-1, inv. č. 43, fol. 145r.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 68.

není Zeigl mladší vůbec znám jako syndikus. Víme však, že v letech 1748 až 1750 měl funkci rychtáře.¹⁰²

Písař K zapsal první řádek textu gotickou polokurzívou, zbytek dopsal v klasické gotické kurzívě. Písmo je poměrně velké s mírným náklonem doprava jako u většiny zápisů v knize. Inkoust je však oproti ostatním zápisům velmi sytý a tmavý. Nenese téměř žádné známky vyblednutí. Na celkovém textu je patrná snaha písaře o co nejrychlejší psaní, obzvláště u posledního odstavce. Řádky nejsou úplně rovné, písmo není úhledné a často jsou užity zkratky. Navíc u roku 1750 se písař zřejmě přepsal, a tak několikrát obtáhl číslici 5, aby byl rok zápisu zřejmý.

Každý z písařů měl svůj specifický styl psaní, přesto se mi někdy nepovedlo s naprostou přesností určit, kdo daný zápis učinil. Nápomocné byly datace uvedené u každého z nich, ale ani ty mi kolikrát nepomohli s určením autora. Pro lepší představu o rukopisu jednotlivých syndiků jsem do příloh umístila přehlednou tabulku s fotografickými ukázkami přímo z knihy (viz Tabulka 17: Ukázky zápisů jednotlivých písařů).

5.2 Vnitřní rozbor

Časové rozmezí let 1680 až 1750 zahrnuje rozhodnutí o vyhnání Židů z panství, které bylo vydáno arcibiskupem právě roku 1680. Roku 1681 bylo židovské obyvatelstvo vyhnáno a tím začaly prodeje jejich domů. Tyto informace nalezneme hned na prvních dvou stranách pozemkové knihy pro prodej židovských domů v Týně nad Vltavou. Zkoumaná kniha byla založena až roku 1683. Vznikla, aby do ní mohly být zapisovány veškeré finanční transakce týkající se opuštěných domů, které zpustly poté, co je jejich židovští majitelé byli nuceni opustit. Knihu nařídil založit tehdejší hejtman panství a města Týna nad Vltavou Jan František Novopacký pod názvem „*Partikulární kniha na prodej domů židovskejch v městě Tejně nad Vltavou*“.

V knize jsou zápisy týkající se celkem osmi domů. Každý je nadepsán tak, jak jej místní sousedé v té době nazývali. Zároveň je každý dům v knize označen písmenem a číslicí. Písmeno označuje pořadí domu v knize. Tedy dům označený písmenem A je v knize první a dům označený písmenem H je poslední. Systém, dle kterého jsou takto řazeny, je nám však neznámý. Je však jisté, že se nejedná o chronologické ani abecední řazení. Navíc židovské domy neměly vyhrazenou žádnou ulici ani čtvrt', byly totiž rozmístěny po celém městě náhodně. Není tedy pravděpodobné, že by byly zápisy v knize řazeny polohy jednotlivých domů. Po liteře v nadpisu

¹⁰² Tamtéž, s. 67.

následuje řádová arabská číslice, která zřejmě označuje pořadí nového majitele domu. Například při prodeji posledního domu v knize jeho druhému majiteli je zápis nadepsán *Littera H 2*.

Téměř každý zápis v knize začíná uvedením přesného data. Na konci zápisu je poté datum znovu připomenut latinskou frází *anno et die ut supra*. Najdeme však několik výjimek, kdy je určení přesného dne poznamenáno na pouze konci zápisu a nikoli na začátku. V obou případech se však datování se týká dne, kdy došlo k uzavření smlouvy o koupi či zaplacení dohodnutého vejrunku, nikoliv dne, kdy došlo k zápisu do knihy. V některých případech máme na konci zápisu uvedeno datum sepsání (např. fol. 13v, 21r). Je však očividné, že se veškeré transakce zapisovaly do jiné pozemkové knihy a do té židovské byly později přepsány. Důkazem nám může být i fakt, že židovská kniha byla založena až roku 1683, ale většina prvních zápisů jsou transakce z let 1681 a 1682.

Poté následuje v záznamu jméno kupujícího a informace ohledně polohy kupovaného domu. Každému kupujícímu byla nejdříve vyměřena celková cena. Poté byl určen závdavek, který zaplatil nový majitel předem hejtmanovi panství a následovalo nepravidelné splácení vejrunků purkmistrovi. Každá taková splátka byla opět okamžitě zaznamenána do knihy k příslušnému domu s potřebnými informacemi, kdo, kdy a komu vejrunk odvedl. Z každého takového vejrunku se odečetl tzv. *accident*, který připadl písaři jako odměna za učiněný zápis, a zbytek peněz šel do obecního důchodu. V několika málo případech není zaznamenáno odvedení *accidentu*. Je však pravděpodobné, že to písař zapomenul poznamenat, než že *accident* nebyl odveden vůbec. V pozemkové knize byla použita měna zlatý (zl.), krejcar (kr.) a denár (d.).

Kromě zápisů týkajících se splácení domu se v knize vyskytují i záznamy o zakoupení či prodání částí pozemků majitelem domu. Nejčastěji se jedná o pole či zahrady. Ty jsou v knize důkladně popsány, aby nebylo pochyb o jejich poloze vůči ostatním pozemkům, cestám či městu samotnému. Zároveň se u polí často uvádí i jejich rozloha v tehdy časté plošné míře s názvem *strych* (str.), pro kterou se vžilo i pojmenování *korec*. Jeden *strych* měl čtyři věrtele, což odpovídá rozloze 0,3 ha.¹⁰³

Knihy samozřejmě obsahuje jména kupujících, prodávajících a přítomných purkmistrů, kteří se na transakci podíleli. Můžeme v ní však nalézt u některých zápisů i jména písaře či svědků, kteří byli u uzavření smlouvy přítomni. V několika málo případech najdeme v textu i jména manželky a dětí kupujícího či sousedů prodávajícího domu.

¹⁰³ Miloš CHVOJKA – Jiří SKÁLA, *Malý slovník jednotek měření*, Praha 1982, s. 135.

Při rozboru pramene jsem zjistila, že prodeje byly nejdříve zapisovány do jiné pozemkové knihy a až později byly záležitosti přepsány do zkoumané „židovské knihy“. V některých případech je patrné, že byly zápisy z několika po sobě jdoucích let přepsány písařem najednou dodatečně. Zřejmé to je například u prepisů z let 1703 až 1705 v případě domu Josefa Valle (fol. 4r, Obrázek č. 1), kdy jsou jednotlivé zápisy provedeny stejným písařem a stejným inkoustem. Navíc jsou zkratky, styl i formátování totožné. Jediný rozdíl je ve jménech osob, kterých se zápis týká, a v částkách odvedených vejrunků. Na dalších stranách jsou další zápisky zmiňovaného písaře, ale již má mírně odlišný styl psaní (jiná větná skladba, jinak užití zkratky apod.).

To, že se jedná o opisy, nám také dokládají zkratky L. S. a M. P. Ty označují místa, kde se v originálech nacházela pečeť či vlastnoruční podpis. Nejčastěji to bylo u svědečných formulí, kterých v prameni není mnoho. U většiny z nich však byly využity jako způsob ověření obě možnosti, pečeť i vlastnoruční podpis.

To nejdůležitější, co se můžeme ze studia daného pramene dozvědět, je způsob, jakým byly prodeje židovských nemovitostí uskutečněny. Domy měly být po vyhnání Židů z panství prodány křesťanským obyvatelům a utržená částka připadla do obecního důchodu. Prodeje probíhaly tak, že kupující předstoupil před hejtmana panství a městskou radu, domluvil se s nimi na částce za dům a každoročních splátkách. Hejtman panství převzal závdavek za dům a první vejrunk, které uložil do obecního důchodu. Vše bylo později (někdy i o několik týdnů) zapsáno písařem do pozemkové knihy s uvedením jména purkmistra, který měl daný kontrakt na starosti, na konci zápisu. Písař dostal jako odměnu menší částku odečtenou z odvedeného vejrunku, tzv. accident.

Po zaplacení závdavku následovalo odvádění vejrunků, u čehož byla přítomna již jen rada bez hejtmana panství. Dle pozemkové knihy se velmi často stávalo, že byly některé roky vynechány a vejrunky byly odvedeny až v následujících letech. Do knihy bylo zapisováno i přikupování pozemků majiteli jednotlivých domů. Ve většině případů přišli oznámit koupi konšelům osobně, někdy to však radě sdělili písemně.

Do knihy byly zapisovány i některé pozdější prodeje domů novým majitelům, kdy bylo do obecního důchodu odveden jen symbolický jeden zlatý. U většiny domů ustaly zápisy poté, co byly splaceny. U některých se zapisovalo nadále až do 20. let 18. století. Ve dvou případech nám zapisování odváděných vejrunků ustalo po roce 1702. Dle indicií se však domnívám, že domy byly řádně splaceny a písař či písaři jednoduše opomenuli opsat vybrané splátky do židovské knihy.

5.3 Židovské domy

5.3.1 Dům Josefa Valle

Prvním domem zmíněným ve vltavotýnské pozemkové knize je dům Žida jménem Josef Valle.¹⁰⁴ Dům se nacházel na parcele dnes označované číslem 178 s číslem popisným 28. Během třicetileté války se tento pozemek nazýval „Bělkovský“. Po válce byl dům již neobydlený a chátral a až roku 1677 jej koupil zmíněný Josef Valle, který jej přestavěl a obýval až do roku 1681, kdy byli Židé nuceni opustit panství. Poté jej koupil místní švec Jiří Prandt rodem z Hiersau.¹⁰⁵

Celý pozemek se nacházel mezi tehdeším vězením umístěným na radnici a domem Adama Ryffa.¹⁰⁶ Prandt za něj měl zaplatit celkem 190 zl. odváděním každoročního vejrunku 10 zl. Nejdříve zaplatil závdavek 30 zl., 1684 odvedl jeden vejrunk v hodnotě 10 zl. a poté platil nepravidelně buď po jednom anebo po dvou vejruncích. Poslední vejrunk byl zaplacen vdovou Martou Prandtovou 20. července 1708.¹⁰⁷

Jiří Prandt zemřel roku 1705, a tak po něm vdova dočasně převzala hospodářství. Nechala k domu přistavět místnost a komůrku, a to vše zdědil na jaře roku 1711 syn Jan Prandt.¹⁰⁸ Ten byl také ševcem po vzoru svého otce. V letech 1713 až 1725 by členem novoševcovského cechu, a dokonce i po nějaký čas vykonával funkci cechmistra.¹⁰⁹ Po zdědění domu Jan ke svému pozemku přikupoval sousední pole a zahrady až do roku 1736.¹¹⁰

Tabulka 1: Splácení Jiřího Prandta

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1681	Jiří Prandt	závdavek	30	-	-	-	-	-	30	-	-
1684	Jiří Prandt	vejrunk	9	34	3	-	25	3	10	-	-
1688	Jiří Prandt	vejrunk	20	-	-	-	-	-	20	-	-

¹⁰⁴ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 3r.

¹⁰⁵ J. SAKAŘ, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí IV*, Písek 1957, s. 146.

¹⁰⁶ Adam Ryff vykonávala v Týně v letech 1673-91 tkalcovské řemeslo. Týž, *Dějiny města III*, s. 139.

¹⁰⁷ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 3r-4v.

¹⁰⁸ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 146.

¹⁰⁹ Týž, *Dějiny města III*, s. 131.

¹¹⁰ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 8v.

Rok	Platící	Item	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1691	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1695	Jiří Prandt	vejrunek	20	-	-	-	-	-	20	-	-
1698	Jiří Prandt	vejrunek	19	9	-	-	51	-	20	-	-
1700	Jiří Prandt	vejrunek	19	6	-	-	54	-	20	-	-
1701	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1702	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1703	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1704	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1705	Jiří Prandt	vejrunek	9	33	-	-	27	-	10	-	-
1708	vdova Prandtová	vejrunek	9	36	-	-	24	-	10	-	-
Celkem			184	43	3	5	16	3	190	-	-

5.3.2 Dům v Pekle

Tento dům se nacházel na dnešní parcele číslo 234 s číslem popisným 70 ve čtvrti dodnes lidově nazývané Peklo.¹¹¹ Po třicetileté válce jej obývala jistá Kateřina Nykodymská, která byla však roku 1677 vedená jako žebračka. Po ní patřil dům židovské rodině, která není v pramenech blíže specifikována.¹¹² V pozemkových knihách je roku 1682 uváděn jako zpustlý. Toho roku jej koupil radní písař Michal Kavka, který složil nejprve závdavek 3 zl. a roku 1697 doplatil za dům 2 zl.¹¹³ Žil zde se svou ženou Juditou a zemřel roku 1709 ve věku 78 let. Jeho žena zemřela roku 1718 v městském chudobinci.¹¹⁴ Dům zdědil po Michalově smrti chudý člen týnského cechu punčochářů Leopold Kavka.¹¹⁵ Stavení však bylo nadále ve velmi špatném stavu.¹¹⁶

¹¹¹ Dnes zde nalezneme ulice Jiráskova, Hanzlíkova cesta a Na Trubách. Petra BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma ve městě Týn nad Vltavou*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2012, Diplomová práce, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky, s. 25-29.

¹¹² Tamtéž, s. 157

¹¹³ SOKA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol.10r a 13r.

¹¹⁴ J. SAKAŘ, *Dějiny města I.*, s. 146.

¹¹⁵ Týž, *Dějiny města III.*, s. 118.

¹¹⁶ Týž, *Dějiny města IV.*, s. 157.

Tabulka 2: Splácení Michala Kavky

Rok	Platící	Item	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1682	Michal Kavka	závdavek	3			-	-	-	3	-	-
1697	Michal Kavka	vejrunk	2			-	-	-	2	-	-
Celkem			5	-	-	-	-	-	5	-	-

5.3.3 Dům Markovský

Dům Markovský, který se nacházel na parcele dnes označované číslem 220 s číslem popisným 90. Byl nazýván podle Žida jménem Markus, který zde bydlel kolem roku 1600. Po něm byl pánem domu jistý Žid Abrahám. Roku 1654 je však dům uváděn jako pustý. Před nuceným vystěhováním roku 1681 je v pramenech jako majitel uváděn Žid Marek.¹¹⁷ Poté pozemek i s domem koupil Kryštof Poněšický za částku 140 zl. V té době dům se dům nacházel u cesty, která vedla k masným krámům. Z druhé strany sousedil s domem jisté Anny Čákovcové.¹¹⁸

Dne 5. března 1682 složil Poněšický závdavek 20 zl. a měl odvádět vejrunk po 5 zl. a 50 kr. ročně. Ještě v prosinci téhož roku však dům prodal Pavlu Erhartovi. Ten mu za něj zaplatil 20 zl. a navíc přidal 6 zl. za „nalepšení domu“. K tomu se zavázal, že bude splácet zbylou částku domu, tedy 120 zl., po 5 zl. a 50. kr. každý rok na konci listopadu. První vejrunk odvedl ihned při koupi spolu se závdavkem. Roku 1687 jej zažádala jistá Kateřina Netolická, která zdědila „Schuldbrief“ spojený právě s domem Markovským, o předčasné splacení dluhu ve výši 42 zl. místo 114 zl. a 10 kr. s tím, že Erhartovi bude zbylá částka odpuštěna. Erhart tak učinil a danou sumu Netolické vyplatil v hotovosti. Tudíž celková částka, kterou za dům zaplatil, nakonec činila 73 zl. a 50 kr. V následujících letech přikoupil Erhart k domu dvě menší pole od Tomáše Čecha. Více se o něm pozemková kniha v souvislosti s domem Markovským nezmiňuje.¹¹⁹

¹¹⁷ Tamtéž, s. 164.

¹¹⁸ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 12r.

¹¹⁹ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 12r-14r.

Tabulka 3: Splácení Kryštofa Poněšického

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1682	Kryštof Poněšický	závdavek	20	-	-	-	-	-	20	-	-
Celkem			20	-	-	-	-	-	20	-	-

Tabulka 4: Splácení Pavla Erharta

Rok	Platící	Ittem	Částka			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1683	Pavel Erhart	závdavek	20	-	-	-	-	-	20	-	-
1683	Pavel Erhart	„nalepšení domu“	6	-	-	-	-	-	6	-	-
1683	Pavel Erhart	vejrunk	5	35	-	-	15	-	5	50	-
1687	Pavel Erhart	vyplacení	42	-	-	-	-	-	42	-	-
Celkem			73	35	-	-	15	-	73	50	-

5.3.4 Dům Zachariáše Žida

Dům Zachariáše Žida se nacházel na dnešní parcele 295 s číslem popisným 152. Během třicetileté války byl pustý, poté jej obýval městský písař Jan Karel Svoboda. Na konci 70. let 17. století byl grunt ve vlastnictví Žida Zachariáše.¹²⁰ Ten k tomuto gruntu přikoupil další dům. Nacházel se na parcele 74 s číslem popisným 204, která byla v polovině 17. století známá jako pustý grunt „Vomáčkovský“.¹²¹ Roku 1681 grunt koupil za 35 zl. Šimon Soukup spolu se zmiňovanou chalupou.¹²²

Soukup složil nejdříve závdavek 8 zl. a poté měl od roku 1682 splácet po 4 zl. On však první a jediný vejrunk zaplatil až roku 1698. Pustý pozemek přenechal roku 1701 synovi Martinovi za 23 zl. a sám zůstal v chalupě, která měla hodnotu 12 zl. a tudíž byla již splacena. Syn se tedy zavázal doplatit zbytek částky. Nejdříve odevzdal závdavek 8 zl. a poté měl doplácet vejrunk po 4 zl., který však dle pozemkové knihy odvedl jen jednou. Další odvedené

¹²⁰ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 177.

¹²¹ Tamtéž, s. 194.

¹²² Tamtéž, s. 177.

vejrunky nebyly do zkoumané pozemkové knih zapsány. Dům byl pravděpodobně splacen, protože po roce 1718 si obec nárokuje za dům Zachariáše Žida pouze jeden zlatý.¹²³

Další záznam v pozemkové knize odkazuje na prodej celého pozemku roku 1718. V té době byl majitelem Matěj Soukup, který grunt pravděpodobně zdědil, a následně prodal radnímu Antonínu Procházkovi za 40 zl. Procházka odváděl veškeré peníze přímo Soukupovi. Složil nejdříve závdavek 10 zl. a zavázal se ke splácení vejrunku po 5 zl. od roku 1721. První vejrunk zaplatil na jaře roku 1722 a další a zároveň poslední částku odvedl roku 1728, kdy dluh doplatil sumou 25 zl. Veškeré peníze šly přímo Matěji Soukupovi do pekařského cechu. Z celkové zaplacené částky se odečetl jeden zlatý, který byl odveden do obecního důchodu.¹²⁴

Tabulka 5: Splácení Šimona Soukupa

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1681	Šimon Soukup	závdavek	8	-	-	-	-	-	8	-	-
1698	Šimon Soukup	vejrunk	3	50	-	-	10	-	4	-	-
1701	Martin Soukup	závdavek	8	-	-	-	-	-	8	-	-
1702	Martin Soukup	vejrunk	4	-	-	-	-	-	4	-	-
Celkem			23	50	-	-	10	-	24	-	-

Tabulka 6: Splácení Antonína Procházky

Rok	Platící	Ittem	Obci			Cechu			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1718	Antonín Procházka	závdavek	-	-	-	10	-	-	10	-	-
1722	Antonín Procházka	vejrunk	-	-	-	5	-	-	5	-	-
1728	Antonín Procházka	vejrunk	1	-	-	24	-	-	25	-	-
Celkem			1	-	-	39	-	-	40	-	-

¹²³ SOka České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 15r-16v.

¹²⁴ Tamtéž, fol. 16v-17r.

5.3.5 Dům Jakuba Žida Votického

Dům Jakuba Votického se nacházel v ulici dnes nazývané Legii na parcele č. 296 s čp 153. Po třicetileté válce byl grunt znám jako „Žabovský“. Dům ve velmi špatném stavu zakoupil zmíněný Jakub Votický, který jej obýval až do vyhnání roku 1681.¹²⁵ Téhož roku jej koupil jistý Volf Schusser za 30 zl. Nejdříve složil závdavek 10 zl. a poté splácel vejrunky po 4 zl. Postupem času se však placená částka zmenšovala. Poslední záznam o zaplacení vejrunku v pozemkové knize pochází z roku 1702.¹²⁶ Toho roku Schusser zemřel a zbylé vejrunky zřejmě doplácela vdova Schusserová až do roku 1721.¹²⁷

Tabulka 7: Splácení Volfa Schussera

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1681	Volf Schusser	závdavek	10	-	-	-	-	-	10	-	-
1699	Volf Schusser	vejrunk	3	48	-	-	12	-	4	-	-
1700	Volf Schusser	vejrunk	1	54	-	-	6	-	2	-	-
1701	Volf Schusser	vejrunk	1	26	-	-	4	-	1	30	-
1702	Volf Schusser	vejrunk	1	54	-	-	6	-	2	-	-
Celkem			19	2	-	-	28	-	19	30	-

5.3.6 Stará škola židovská

Týnská židovská škola se v pramenech vyskytuje již od roku 1601. Ležela při ústí potoka do řeky Vltavy. Pustý dům koupil roku 1682 řezník Řehoř Huttar, který je v prameni také označován jako Řehoř Borč, za 30 zl.¹²⁸ Závdavek činil 6 zl. a samotné vejrunky byly po 3 zl. První vejrunk zaplatil roku 1684 a druhý až roku 1691. Zbylé částky odvedl mezi lety 1698 a 1702 a tím dům splatil. Zároveň k domu přikoupil roku 1693 pole ležící mezi cestou vedoucí do Tábora a Jarošovskou cestou za 10 zl. Zakoupený pozemek měl rozlohu pod 2 str. a sousedil s polem místního děkana a s polem rodiny Hladových.

¹²⁵ J.SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 199.

¹²⁶ SOka České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 18r.

¹²⁷ J.SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 200.

¹²⁸ Tamtéž, s. 169

J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 122.

Poté, co Řehoř Huttar roku 1712 zemřel, zdědila dům jeho schovanka Kateřina Hladová provdaná Čechová společně se zmíněným polem. O rok později Čechovým připadlo i malé políčko, které mělo méně než 3 věrtele, a které také zdědili po nebožtíkovi Huttarovi.¹²⁹ Kateřina spolu a manželem Janem měli dům v držení až do roku 1721. Roku 1727 dům úplně zanikl a pozemek byl spojen s číslem popisným 217 na parcele číslo 86.¹³⁰

Tabulka 8: Splácení Řehoře Huttara

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1682	Řehoř Huttar	závdavek	6	-	-	-	-	-	6	-	-
1684	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	3	-	7	3	3	-	-
1691	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	3	-	7	3	3	-	-
1698	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	3	-	7	3	3	-	-
1698	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	3	-	7	3	3	-	-
1700	Řehoř Huttar	vejrunek	2	53	-	-	7	-	3	-	-
1700	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	-	-	8	-	3	-	-
1701	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	-	-	8	-	3	-	-
1702	Řehoř Huttar	vejrunek	2	52	-	-	8 ¹³¹	-	3	-	-
Celkem			28	59	-	1	1	-	30	-	-

5.3.7 Dům Maušlovský

Dům nesl název po Židu Maušlerovi, který zde žil mezi lety 1652 a 1681.¹³² Po vyhnání z Týna se usídlil v Táboře, kde bylo jeho jméno často skloňováno během sporů s dlužnými křesťanskými řemeslníky, kteří od něj kupovali materiál.¹³³

Po třicetileté válce byl pozemek nazýván Komijský nebo Koznický, ale podrobnější informace o majitelích nám nejsou známy. Grunt se nacházel na parcele dnes označované

¹²⁹ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 20r-21v.

¹³⁰ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 169.

¹³¹ V edici je u roku 1702 zmíněno sražení accidentu. Není však specifikováno, jak vysoký daný accident byl. Pravděpodobně byl stejný jako předchozí rok.

¹³² J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 111

¹³³ Hana JANČÍKOVÁ, *Židé v Táboře. Zapomenutá historie židovské komunity*, Tábor 2010, s. 8.

číslem 86 s číslem popisným 217.¹³⁴ Místo přiléhalo k potoku nedaleko ústí do Vltavy. Z jedné strany sousedilo s domem Jiřího Kuny mladšího a z druhé strany s původní židovskou školou, kterou později vlastnil Řehoř Hutter.¹³⁵

Poté, co byli Židé vyhnáni z Týna, připadl dům do obecního vlastnictví. Roku 1685 jej koupil koželuh Šimon Trnka ze Lhenic za 200 zl.¹³⁶ Odvedl závdavek ve výši 40 zl. a zavázal se k pravidelnému placení vejrunků od 16. října 1686. Již roku 1692 dům prodal Janu Koutkovi Kratochvílovi Zbudovskému. Jan Zbudovský složil závdavek 100 zl. a slíbil platit každoročně ke konci června 8 zl. Z této částky činilo 4 zl. záduší kostelu sv. Jakuba a 4 zl. splátka Šimonu Trnkovi. Celková částka před sražením závdavku činila 180 zl. (136 zl. záduší, 44 zl. Trnkovi). Proč Zbudovský odváděl splátky záduší, a ne obci, nám není známo.¹³⁷

V květnu 1699 přikoupil Zbudovský ke svému domu zahradu za Brašovem od Jana Nedvěda za 40 zl. O rok později koupil pole na Malé Straně za 25 zl. od Jana Libockého. Roku 1701 si pořídil za 20 zl. další pole tentokrát od Adama Tybolta, který byl donucen pole prodat, aby mohl opravit střechu svého požárem poškozeného domu. Dalším polem, které ke svému majetku Zbudovský připojil, byla roku 1702 „zahrada Vlčkovská“ ležící na Malé Straně. Tu koupil od Tomáše Kráčavého za 36 zl. Toho samého roku si pořídil menší pole ležící u cesty vedoucí do Veselí nad Lužnicí za 9 zl. od Jana Slavíka (o deset let později pole prodal Vojtěchu Placatkovi za 12 zl.). Dále roku 1702 Zbudovský odkoupil od Jakuba Mozola pole u cesty do Tábora za 12 zl. 30 kr a od vdovy Kamprlové pole u cesty do Netěchovic za 14 zl.¹³⁸

Šimon Trnka se roku 1701 domluvil s Janem Zbudovským, že se zvýší na daný i následující rok vejrunk, který Jan Šimonovi odváděl, na dvojnásobek. Trnka totiž potřeboval opravit svůj mlýn, který byl poškozen ohněm.¹³⁹ Tím byl splacen dům Maušlovský. Zbudovský nadále rozšiřoval svůj pozemek výhodnými obchody se svými sousedy. Roku 1704 koupil pozemek u lesa od Jana Libockého za 6 zl. a 3 kr. a roku 1705 dokoupil zbytek pole od Jiřího Tybolta za 3 zl. a 30 kr.¹⁴⁰

¹³⁴ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 111

¹³⁵ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 23r.

¹³⁶ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 110, 111, 168.

¹³⁷ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 23r-26r.

¹³⁸ Tamtéž, fol. 23r-26r.

¹³⁹ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 111.

SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 26v.

¹⁴⁰ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 26v.

Na úplném konci pozemkové knihy jsou další dva zápisy týkající se Jana Zbudovského a jeho ženy Anny. První pochází z roku 1712 a pojednává o půjčce, kterou si Zbudovští vzali na zaplacení dvou pozemků na Malé Straně. Druhý zápis z roku 1726 nás informuje o přiznání Jana Zbudovského, že v letech 1719 až 1725 odváděl záduší sv. Jakuba každoročně svůj dluh po 5 zl. Tím byl splacen dluh, který činil celkem 35 zl.¹⁴¹

Tabulka 9: Splácení Šimona Trnky

Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1685	Šimona Trnka	závdavek	40	-	-	-	-	-	40	-	-
1690	Šimona Trnka	vejrunk	8	-	-	-	-	-	8	-	-
1691	Šimona Trnka	vejrunk	8	-	-	-	-	-	8	-	-
1693	Šimona Trnka	vejrunk	8	-	-	-	-	-	8	-	-
Celkem			64	-	-	-	-	-	64	-	-

Tabulka 10: Splácení Jana Zbudovského

Rok	Platící	Ittem	Trnkovi			Záduší			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1692	Jan Zbudovský	závdavek	-	-	-	100	-	-	100	-	-
1694	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1695	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1696	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1697	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1698	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1699	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1700	Jan Zbudovský	vejrunk	4	-	-	4	-	-	8	-	-
1701	Jan Zbudovský	vejrunk	8	-	-	4	-	-	12	-	-
1702	Jan Zbudovský	vejrunk	8	-	-	4	-	-	12	-	-

¹⁴¹ SOka České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 32r.

Rok	Platící	Item	Trnkovi			Záduší			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
Celkem			44	-	-	136	-	-	180	-	-

5.3.8 Domek Josefa Žida v Dolním Brašově

Dům na Dolním Brašově sousedící s domem barvíře Emera se nacházel na dnešní parcele číslo 164 s číslem popisným 245. Mezi lety 1654 a 1681 zde žil Žid Josef.¹⁴² Ten se pravděpodobně poté přestěhoval do nedalekého Neznašova, kde je roku 1721 znám jeho syn Josef Salomon.¹⁴³

Hned po vyhnání židovských obyvatel roku 1681 koupil dům Adam Homole Čákovec za 20 zl. Složil závdavek 4 zl. a dva roky nato zaplatil vejrunk 2 zl. Zaplatil tedy celkovou částku v hodnotě 6 zl. Již roku 1684 dům prodal Václavu Špidrovi za 28 zl. Ten mu za něj dal finanční kompenzaci 14 zl., které mu postupně odváděl formou závdavku a vejrunků až do roku 1690. Zbýlých 14 zl. splácel vrchnosti formou vejrunků v letech 1691 až 1706.

Roku 1717 prodala vdova Špidrová tento dům i se zahradou svému synu Janovi Špidrovi za 60 zl. s tím, že 1 zl. náležel obci, závdavek činil 10 zl., 19 zl. náleželo matce Špidrové a zbylých 30 zl. měl vyplatit svým třem sourozencům rovným dílem. Celková částka byla rozdělena na vejrunky po 2 zl., které měl platit každoročně k 24. červnu. Vdova Špidrová rovnou roku 1717 odvedla vejrunk do obecního důchodu v podobě jednoho zlatého. Roku 1723 přiznala, že jí syn zaplatil vejrunk 12 zl. Roku 1730 zaplatil Jan další částku, a to 18 zl. O dalších splátkách se pozemková kniha nezmiňuje.¹⁴⁴ Dům po Židu Josefovi patřil rodině Špidrových až do poloviny 19. století.¹⁴⁵

Tabulka 11: Splácení Adama Čákovce

Rok	Platící	Item	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1681	Adam Čákovec	závdavek	4	-	-	-	-	-	4	-	-
1683	Adam Čákovec	vejrunk	1	55	-	-	5	-	2	-	-
Celkem			5	55	-	-	5	-	6	-	-

¹⁴² J. SAKAŘ, *Dějiny města IV.*, s. 131.

¹⁴³ J. SAKAŘ, *Dějiny města II.*, s. 136.

¹⁴⁴ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 28r-30r.

¹⁴⁵ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV.*, s. 131.

Tabulka 12: Spláčení Václava Špidry

Rok	Platící	Ittem	Čákovci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1684	Václav Špidra	závdavek	6	-	-	-	-	-	6	-	-
1684	Václav Špidra	vejrunk	4	-	-	-	-	-	4	-	-
1690	Václav Špidra	vejrunk	4	-	-	-	-	-	4	-	-
Rok	Platící	Ittem	Obci			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1691	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	6	-	2	6	-
1698	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	6	-	2	6	-
1700	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	6	-	2	6	-
1701	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	6	-	2	6	-
1702	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	6	-	2	6	-
1704	Václav Špidra	vejrunk	2	-	-	-	5	-	2	5	-
1705	Václav Špidra	vejrunk	1	-	-	-	2	3	1	2	3
1706	Václav Špidra	vejrunk	1	-	-	-	2	3	1	2	3
Celkem			28	-	-	-	40	-	28	40	-

Tabulka 13: Spláčení Jana Špidry

Rok	Platící	Ittem	Částka			Accident			Celkem		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
1723	Jan Špidra	vejrunk	12	-	-	-	-	-	12	-	-
1730	Jan Špidra	vejrunk	18	-	-	-	-	-	18	-	-
Celkem			30	-	-	-	-	-	30	-	-

5.3.9 Hostinec U Zlaté lodi

Mezi židovské domy patřil i hostinec U Zlaté lodi. Kamenný dům, který stojí na dnešním Náměstí míru již od 16. století, má číslo popisné 38. Roku 1654 je v pramenech označován jako

židovský dům, protože jej v té době obýval významný týnský Žid jménem Eliáš. Židovským domem byl nazýván až do roku 1683, kdy jej získal do svého vlastnictví pekař Bartoloměj Váňa. Ten jej obýval až do roku 1698. Poté jej koupil jistý Martin Jirouch, aby zde mohl žít s rodinou. Dům není zmiňován v pozemkové knize. Je tedy pravděpodobně, že jej poslední židovský majitel řádně prodal poté, co bylo nařízeno povinné vystěhování.¹⁴⁶

5.3.10 Dům Abraháma v Horním Brašově

Jeden z židovských domů, který není uveden ve zkoumané pozemkové knize, se nacházel v ulici dodnes zvané Horní Brašov. V místech, kde dnes stojí domy s popisnými čísly 262, 263, 264 a 266, se na počátku 17. století nacházely dva grunty. Jeden patřil rodině Čechových a druhý byl židovský. Židovský dům nejdříve patřil Izáku Brašovskému, který však po Bílé Hoře přišel o veškerý majetek. Později zde bydlel již dříve zmiňovaný Žid Abrahám. Roku 1654 je pozemek veden jako pustý a až roku 1686 máme záznamy o majiteli Tomáši Čechovi. Později měl dům v držení pravděpodobně syn Jan, který zemřel roku 1713. Správu nad majetky přebírá vdova Veronika Čechová, o které se prameny zmiňují také roku 1727. Kolem poloviny 18. století grunt zanikl úplně.¹⁴⁷

5.3.11 Celkový přehled cen židovských domů

V následující tabulce můžeme vidět přehled domů z pozemkové knihy. Veškeré údaje vycházejí právě ze zkoumaného pramene. Můžeme vidět, že jednotlivé domy byly prodány křesťanským majitelům v rozmezí čtyř let poté, co bylo židovské obyvatelstvo vypovězeno z panství. Pokud nový majitel nezvládal dům splácet nebo se chtěl přestěhovat, a rozhodl se dům prodat, byl do knihy zapsán i další prodej spolu s celkovou částkou a odváděnými vejrunky jak původnímu majiteli, tak vrchnosti. Můžeme to vidět u domů Markovského, Zachariáše Žida, Maušlovského a Josefa Žida. Všechny tyto domy vystřídaly na přelomu 17. a 18. století více než jednoho majitele.

Nejdražším domem byly dům Maušlovský, který měl roku 1685 hodnotu 200 zl. O několik let později však jeho hodnota klesla na 180 zl. Druhým nejdražším domem byl dům Josefa Valle, který koupil a celý splatil švec Jiří Prandt. Zároveň při prodeji tohoto domu bylo získáno do obecního důchodu nejvíce, a to 184 zl. 43 kr. a 3 d. Naopak nejlevnějším domem

¹⁴⁶ J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 141.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 122.

byl zchátralý dům ve čtvrti Peklo, který měl hodnotu 5 zl. Nejčastěji se však cena domů pohybovala mezi 20 a 40 zl.

U některých domů můžeme vypočítat nárůst ceny při druhém či třetím prodeji. Nejvíce je to patrné u domu Josefa Žida v Dolním Brašově. Roku 1681 měl hodnotu 20 zl., roku 1684 28 zl a 4 kr. a roku 1721 se jeho cena vyšplhala až na 60 zl.

Dle pozemkové knihy činila celková částka, kterou městská obec získala do svého důchodu z prodeje zmiňovaných nemovitostí, 373 zl. 4 kr, a 3 d. Ve skutečnosti byla celková suma vyšší, neboť v případě domů Zachariáše Žida a Jakuba Žida Votického ustalo po roce 1702 zapisování odvedených vejrunků, přestože tehdejší majitelé patrně spláceli své domy nadále. Pravděpodobně skutečná celková částka přidaná do obecního důchodu nepřesáhla hodnotu 400 zlatých.

Tabulka 14: Celkový přehled prodaných domů

Dům	Rok	Kupující	Cena domu ¹⁴⁸			Obci		
			zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.
Josefa Valle	1681	Jiří Prandt	190	-	-	184	43	3
V Pekle	1682	Michal Kavka	5	-	-	5	-	-
Markovský	1682	Kryštof Poněšický	140	-	-	20	-	-
	1687	Pavel Erhart	146	-	-	5	35	-
Zachariáše Žida	1681	Šimon Soukup	35	-	-	23	50	-
	1718	Antonín Procházka	40	-	-	1	-	-
Jakuba Žida Votického	1681	Volf Schusser	30	-	-	19	2	-
Stará škola židovská	1682	Řehoř Huttar	30	-	-	28	59	-
Maušlovský	1685	Šimon Trnka	200	-	-	64	-	-
	1692	Jan Zbudovský	180	-	-	-	-	-
Josefa Žida v Dolním Brašově	1681	Adam Čákovec	20	-	-	5	55	-
	1684	Václav Špidra	28	40	-	14	-	-
	1723	Jan Špidra	60	-	-	1	-	-
Celkem						373	4	3

¹⁴⁸ Cena domu určená při uzavření smlouvy o prodeji.

5.4 Správa na Vltavotýnsku v 17. a 18. století

Panství Týn nad Vltavou bylo za dobu své existence majetkem biskupským, arcibiskupským i šlechtickým. Po konci třicetileté války zůstalo v držení pražského arcibiskupa po několik století.¹⁴⁹ Panství se nacházelo v bechyňském kraji, kromě města Týna nad Vltavou do něj patřily i vesnice Bílinka, Bohunice, Dobšice, Doubravka, Dražíč, Hosty, Hněvkovice, Hroznějovice, Chrášťany, Dolní Kněžeklady, Koloměřice, Křenovice, Nemějice, Olešná, Pašovice, Předčice, Pašovice, Slabčice, Smilovice, Smoleč, Třitim, Záhoří a Zvěrkovice.¹⁵⁰

Pro výkon správní a soudní moci bylo panství rozděleno na pět obvodů. V čele každého obvodu byl hlavní rychtář, zároveň byl rychtář také v každé z vesnic. Tito rychtáři se scházeli každý týden na arcibiskupském zámku v Týně nad Vltavou k úřednímu jednání.¹⁵¹ Přímo v Týně byl jeden městský rychtář a jeden rychtář pro Malou Stranu. Někdy byl zvolen navíc i rychtář mladší. Jejich úkolem byla ochrana veřejného pořádku. Kontrolovali hlavně hospody, jestli v nich lidé nevysedávají po desáté hodině večerní, a zda nehrají hru v kostky. Provinilcům hrozilo vězení či peněžní pokuta.¹⁵²

Ve městě připadala soudní pravomoc rychtáři a radním. Závažnější případy soudil panský hejtman jednou ročně. Od těchto soudů se odvolávalo k arcibiskupskému dvoru či ke králi. Soudy se řídily arcibiskupskými instrukcemi, které určovaly míru trestů za jednotlivé zločiny. Nejprísněji se trestala vražda, smilstvo, krádeže a pytláčení na arcibiskupském majetku. Za tyto zločiny čekala případně provinilice poprava.¹⁵³

Správu celého panství měl na starosti panský hejtman jmenovaný přímo arcibiskupem. Chronologicky prvním a v pozemkové knize často zmiňovaným hejtmanem byl František Matyáš Jindřich (Henrity) Doudlebský (?-1698). Ten přijal post hejtmana panství roku 1675 a vykonával jej až do roku 1682, kdy se rozhodl úřad opustit a přijmout raději funkci solního hejtmana, ve které zůstal až do své smrti.¹⁵⁴ Byl to právě Doudlebský, kdo jakožto hejtman panství při prodeji židovských domů v letech 1681 až 1682 (kdy byla prodána většina domů) vybral většinu závdavků, které následně uložil do obecního důchodu. Vybírání dalších vejrunků náleželo purkmistrům.

¹⁴⁹ Karel PLETZER, *Týn nad Vltavou. Stručný přehled dějin města*, Týn nad Vltavou 1992, s. 2-6.

¹⁵⁰ J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 114.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 115.

¹⁵² Tamtéž, s. 67.

¹⁵³ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 168-169.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 131.

Po Doudlebském nastoupil do hejtmanského úřadu Jan František Novopacký, který ve své funkci vydržel do roku 1688.¹⁵⁵ Byl to právě Novopacký, kdo roku 1683 nařídil založit zkoumanou pozemkovou knihu pro prodej židovských domů, pravděpodobně aby oddělil židovské domy od těch křesťanských.¹⁵⁶

Od roku 1688 převzal Novopackého funkci Jan Josef Antonín Moučka (1652-1727). Ten byl nejdříve důchodním písařem, později přijal funkci purkrabího, a nakonec nastoupil právě jako hejtman vltavotýnského panství.¹⁵⁷ Vlastnil rozlehlé pozemky v okolí Týna, a přestože byl třikrát ženatý, nezanechal po sobě žádného dědice. Do paměti Týnských se zapsal založením kaple sv. Jana Nepomuckého u týnského mostu.¹⁵⁸

Dalším úředníkem byl regent. O jeho přesné funkci nemáme dostatek informací. Víme však, že zodpovídal za ochranu židovských obyvatel jakožto panský úředník. Spolu s ním byl tímto úkolem pověřen také magistrát města. Úřad regenta zanikl na přelomu 17. a 18. století. Posledním zástupcem této funkce byl Karel Dionisos Kostka, který měl časté spory s hejtmanem Moučkou.¹⁵⁹

Důležitou roli ve městě měli konšelé, kteří měli ve svém čele purkmistra. Ten zastával svou funkci vždy na jeden měsíc. Složení radních se obměňovalo pravidelně po několika letech. Dohlíželi na bezpečnost občanů i jejich majetku a kontrolovali správné plnění různých nařízení.¹⁶⁰ Jejich počet nebyl pevně daný. Například roku 1721 bylo v čele města konšelů sedm a o několik let později jich bylo o tři více. Návrhy na kandidáty na konšelské pozice přijímal písemně panský hejtman. Návrhy často kromě jména obsahovaly i podrobnou charakteristiku doporučeného jedince. Při volbě byla upřednostňována znalost německého jazyka. Roku 1724 byli mezi konšely pouze tři, kteří uměli německy. Byli to Tomáš Chrást'anský, Řehoř Pavlíček a František Pakosta. Všichni tři se objevují v pozemkové knize při vybírání splátek za prodané židovské domy.¹⁶¹ Celkový přehled všech purkmistrů z pozemkové knihy je připojen v tabulkových přílohách (viz Tabulka 16: Přehled zastoupení úřadu purkmistra dle pozemkové knihy).

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 131.

¹⁵⁶ SOkA České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44, fol. 1r.

¹⁵⁷ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 131.

¹⁵⁸ Týž, *Dějiny města II*, s. 116

¹⁵⁹ Týž, *Dějiny města I*, s. 134-136.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 145.

¹⁶¹ J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 60-61.

Primátor (také primas) měl na starosti správu městského hospodářství. Byl vždy prvním purkmistrem v roce.¹⁶² Spolu s radou se zodpovídal hejtmanovi za výběr dávek, rozdělení robot či přijímání a propouštění občanů. Zároveň měl na starost městskou pečeť, která byla stříbrná s vyobrazením zaniklého kostela sv. Kateřiny, znakem městské brány a obráceným kalichem. Chronologicky první primátor zmíněný v pozemkové knize byl Kašpar Kamrple, bývalý majitel střeleckého panství.¹⁶³

Roku 1697 jej nahradil bývalý purkrabí Václav Josef Antonín Dubský z Vitinovsi, který byl z místních nejmajetnější.¹⁶⁴ Původem pocházel z Moravy a do Týna byl poslán samotným arcibiskupem, aby zde působil jako regentův písař. Tuto pozici dlouho nevykonával a již v 80. letech 17. století se plně věnoval obchodu se dřevem. Pozici primátora opustil v létě roku 1723. S kolegy radními se však nerozešel v dobrém. O čtyři roky později mu byl odebrán šlechtický přídomek, protože k němu nedoložil žádné důkazy.¹⁶⁵

Dalším primátorem se stal syn místního řezníka František Kuna, jehož jméno se v pozemkové knize nevyskytuje. Po něm nastoupil 28. července 1728 Tomáš Mezera. Jeho jméno najdeme v pozemkové knize hned několikrát. Vzal si Annu, dceru bývalého solního hejtmana Matyáše Doudlebského, a v úřadu zůstal až do své smrti dne 27. září 1747.¹⁶⁶

Po Mezerovi nastoupil na krátký čas Václav Dubský, syn Václava Josefa A. Dubského, kterého můžeme v pozemkové knize též dohledat ve funkci konšela. Sám byl však ještě téhož roku nahrazen jako primátor Františkem J. Stehнем. Rok nato, 14. srpna 1748, Dubský zemřel ve věku 60 let.¹⁶⁷

Tabulka 15: Přehled primátorů

Primátor	Roky v úřadu	Folium
Kašpar Kamrple	1671-1697	23v
Václav J. A. Dubský	1697-1723	4r, 4v, 15r, 16r, 25r, 27v
František Kuna	1723-1728	-
Tomáš Mezera	1728-1747	8v
Václav Dubský	1747	-

¹⁶² Jan DOBEŠ, Jan JANÁK, Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu do současnosti*, Praha 2005, s. 215.

¹⁶³ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 145 a 208.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 145 a 208.

¹⁶⁵ Týž, *Dějiny města II*, s. 63-64.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 64.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 65.

Dalšími důležitými úřady byly například berní úřad, důchodní úřad, radní písař (syndikus) spolu s pomocným písařem, purkrabí (správa panského hospodářství), servus (služebník radní), hejtman solní a další.¹⁶⁸ Solní hejtman měl na starosti správu solnice a záležitosti týkající se plavení soli po Vltavě.¹⁶⁹ Právě dva zástupci této funkce se objevují v židovské knize. Prvním z nich je již zmiňovaný Matyáš František Doudlebský (1682-1698) a druhým je jeho nástupce Gottrau Hyacint Ziegler (1698-1707). Ani jeden z nich nevystupuje v knize jako zástupce svého úřadu, ale jako soused.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 67-72, 114-117.

¹⁶⁹ J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 181-182.

6 Závěr

Cílem mé práce bylo edičně zpřístupnit a zanalyzovat pozemkovou knihu židovských domů v Týně nad Vltavou z let 1680 až 1750. Pramen jsem nejenom zpřístupnila a kriticky zhodnotila, ale podařilo se mi z něj také získat důležité informace o tom, co se stalo s židovskými domy poté, co byli jejich majitelé vyhnáni. V knize se u každého zápisu nacházejí informace o původním majiteli, kupujícím, hodnotě domu, domluvených splátkách, kdo peníze vybíral, jaká pole byla později připojena, a i případný pozdější prodej domu novému majiteli.

Ze zápisů jsem odvodila jednotlivé písaře, kteří se podíleli na jejím vzniku. Zároveň jsem za pomoci literatury zjistila jejich jména a roky působení v úřadu radního písaře. Navíc se mi dostalo i důležitých poznatků ohledně průběhu prodeje domů tedy, jak byly smlouvy uzavírány a kdo byl u toho přítomen. Valnou většinu osob z pozemkové knihy se mi povedlo díky literatuře identifikovat a určit úřady, které zastupovaly, případně řemeslo, které vykonávaly. Jednotlivé zástupce úřadů písaře, purkmistra a primátora jsem vložila do přehledných tabulek.

Zkoumaný pramen nám také naznačil majetkovou situaci místních obyvatel. Za zámožnější židovské rodiny by se daly považovat rodiny Josefa Valle, Maušla a Marka. Jejich domy měly nadprůměrnou hodnotu a zároveň byly v dobrém stavu. Z pozdějších křesťanských majitelů byli nejlépe majetně zaopatřeni Jiří Prandt, Pavel Erhart a Jan Zbudovský. Měli dostatek peněz, aby mohli pokrýt případné nečekané výdaje či zdvojnásobit odváděný vejrunk, pokud to bylo třeba. Navíc často rozšiřovali své pozemky přikupováním polí či zahrad.

Ze způsobu, jakým byly jednotlivé zápisy do knihy provedeny, jsem vyvodila, že se jedná o pouhý opis. Veškeré údaje byly pravděpodobně nejdříve zapsány do běžné pozemkové knihy a poté byly údaje týkající se židovských domů, které připadly do vlastnictví města, zapsány do židovské pozemkové knihy k tomu určené.

Pozemková kniha židovských domů v Týně nad Vltavou je cenným pramenem pro zkoumání situace, která nastala na panství po vyhnání židovského obyvatelstva. Zároveň nám podává důležité informace o obchodu s nemovitostmi na panství. Některé informace však nejsou úplné a pokud by se chtěl někdo dále zabývat zmíněnou problematikou na celém Vltavotýnsku v této době, musel by také využít pozemkovou knihu panství Týn nad Vltavou z let 1696 až 1732, která se nachází v Národním archivu,¹⁷⁰ popřípadě jiné prameny uložené ve fondu pražského arcibiskupství.

¹⁷⁰ Národní archiv v Praze, fond Archiv pražského arcibiskupství – Velkostatek Týn nad Vltavou 1637–1952, inv. č. 285a.

Seznam použitých zkratek

d. – denár

f. – florén (zlatý)

fol. – folium

inv. č. – inventární číslo

kr. – krejcar

SOkA – Státní okresní archiv

s. – strana

sign. – signatura

str. – strych

zl. – zlatý

Seznam pramenů a literatury

Prameny nevydané

Národní archiv v Praze, fond Archiv pražského arcibiskupství – Velkostatek Týn nad Vltavou 1637–1952, inv. č. 285a.

SOka České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-1, inv. č. 43.

SOka České Budějovice, fond Archiv města Týn nad Vltavou 1560-1945 (1968), sign. A/2/a-2, inv. č. 44.

Literatura

Budějovicích 2012, Diplomová práce, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky.

BĚLINA, Pavel, a kol, *Velké dějiny zemí Koruny české IX (1683-1740)*, Praha 2011.

DOBEŠ, Jan – JANÁK, Jan – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu do současnosti*, Praha 2005.

HLAVÁČEK, Ivan – KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav, *Vademecum pomocných věd historických*, Jinočany 2004.

CHOCHOLÁČ, Bronislav, *O studiu pozemkových knih*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity 42, č. 40, 1993, s. 51-61.

CHVOJKA, Miloš – SKÁLA, Jiří, *Malý slovník jednotek měření*, Praha 1982

JANČÍKOVÁ, Hana, *Židé v Táboře. Zapomenutá historie židovské komunity*, Tábor 2010.

PĚKNÝ, Tomáš, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 2001.

PLETZER, Karel, *Týn nad Vltavou. Stručný přehled dějin města*, Týn nad Vltavou 1992.

POLÁK, Stanislav, *Knihy pozemkové a knihy městské (Poznámka k diplomatické terminologii)*, Archivní časopis 16, 1966, s. 208-215.

PROFOUS, Antonín, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl II, CH–L*, Praha 1949.

PROCHÁZKA Vladimír, *Česká poddanská nemovitost v pozemkových knihách 16. a 17. století*, Praha 1963.

PROCHÁZKA Vladimír, *Nejstarší česká vesnická pozemková kniha*, Časopis Společnosti přátel starožitností 48, 1960, s. 81-83.

PUTÍK, Alexandr, *Dějiny Židů v českých zemích v 10. – 18. století*, Praha 2015.

- SADEK, Vladimír, a kol., *Židé – dějiny a kultura*, Praha 2005.
- SAKAŘ, Josef, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí I*, Týn nad Vltavou 1935.
- SAKAŘ, Josef, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí II*, Týn nad Vltavou 1934.
- SAKAŘ, Josef, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí III*, Týn nad Vltavou 1936.
- SAKAŘ, Josef, *Dějiny města Týna nad Vltavou a okolí IV*, Písek 1957.
- SAKAŘ, Josef, *Dějiny Židů v Týně n. Vlt., v Kolodějích, Neznažově a okolí*, In: Hugo GOLD a kol. (edd.), *Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a v přítomnosti*, Brno-Praha 1934.
- SUDOVÁ, Martina, *Historie židovských obyvatel města Týna nad Vltavou*, In: Jan Podlešák (ed.), *Naše dny se naplnily. Z historie Židů v jižních Čechách*, České Budějovice 2002.
- SUDOVÁ, Martina, *Židovství na Vltavotýnsku*, Týn nad Vltavou 2003.
- BALÍNKOVÁ, Petra, *Urbanonyma ve městě Týn nad Vltavou*, Jihočeská univerzita v Českých

Seznam příloh

Ediční poznámka

Edice

Jmenný rejstřík

Tabulkové přílohy:

Tabulka 1: Splácení Jiřího Prandta.....	34
Tabulka 2: Splácení Michala Kavky	36
Tabulka 3: Splácení Kryštofa Poněšického	37
Tabulka 4: Splácení Pavla Erharta	37
Tabulka 5: Splácení Šimona Soukupa	38
Tabulka 6: Splácení Antonína Procházky.....	38
Tabulka 7: Splácení Volfa Schussera	39
Tabulka 8: Splácení Řehoře Huttara.....	40
Tabulka 9: Splácení Šimona Trnky	42
Tabulka 10: Splácení Jana Zbudovského	42
Tabulka 11: Splácení Adama Čákovce.....	43
Tabulka 12: Splácení Václava Špidry	44
Tabulka 13: Splácení Jana Špidry	44
Tabulka 14: Celkový přehled prodaných domů	46
Tabulka 15: Přehled primátorů.....	49
Tabulka 16: Přehled zastoupení úřadu purkmistra dle pozemkové knihy	100
Tabulka 17: Ukázky zápisů jednotlivých písařů	101

Obrazové přílohy:

Obrázek 1: Ukázka titulní strany (fol. 1r).....	102
Obrázek 2: Ukázka zápisů (fol. 4r)	102
Obrázek 3: Umístění židovských domů v 17. století.....	102
Obrázek 4: Plán města Týna nad Vltavou	102

Přílohy

Ediční poznámka

Hlavním jazykem editované pozemkové knihy je čeština. Při tvorbě edice byla zvolena transkripce jako primární způsob přepisu dle obecných zásad vydávání novověkých pramenů.¹⁷¹ Přepis se řídil současným gramatickým územ tak, aby zůstala zachována tehdejší výslovnost. Křestní jména i příjmení, která se v prameni vyskytují v různých tvarech, byla přepsána do jednoho tvaru odpovídajícímu podobě obecně užívané v dnešní době. U příjmení bylo přikloněno k podobě užívané v lokalitě Vltavotýnska dnes nebo k podobě, která je uvedena ve využitě literatuře (např. *Prandt, Prant, Brant* bylo sjednoceno na *Prandt*).¹⁷² U jmen se v prameni občas objevují zdvojené hlásky, které byly přepsány do jednotné podoby (např. *Jozeff – Josef, Braunn – Braun*).

U německy psané části edice a latinských slov byl text přepsán pomocí transliterace. V německých části pramene se často vyskytuje spojka *und*, která nemá ustálenou formu. Můžeme ji také nalézt v podobě *unt* či *undt*. Všechny tyto varianty byly v edici přepsány do jednotné podoby *und*, která se užívá dnes. Latinská slova jsou v prameni odlišena humanistickým písmem od zbylého textu, který je psán novogotickou kurzívou. V edici byla tato slova odlišena kurzívou (*actum, anno*), stejně jako vlastní jména psaná humanistickým písmem. Majuskulní a minuskulní písmena na začátku různých slov byla v obou případech zachována.

Pramen byl ve většině případů psán novogotickou kurzívou. Některé části, jako například nadpisy či úvodní slova v některých odstavcích, byly napsány novogotickou polokurzívou. Místa, která byla v originálním textu zdůrazněna podtržením, jsou podtržena i v přepisu. Do vět byla doplněna chybějící interpunkce, tak aby byl zachován smysl textu. Jednotlivé odstavce v edici byly ve většině případů rozčleněny dle předlohy. Slova či celé věty, které jsou v prameni vepsané do závorek, byly i s danými závorkami kulatými zachovány v edici.

Zkrácená slova byla rozepsána v hranatých závorkách []. Dnes běžně užívané zkratky byly rozepsány bez hranaté závorky (*p.* – *pan*). Pro lepší přehlednost byly zkratky, které v prameni označovaly měnu „zlaté“ *f.* a *fl.* rovnou přepsány do českého ekvivalentu *zl.* Zkratky označující v prameni měnu „krejcary“ *kr.* a *x.* byly převedeny do jednotné podoby *kr.* Stejně

¹⁷¹ Ivan ŠTOVÍČEK, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002.

¹⁷² J. SAKAŘ, *Dějiny města I-IV*.

tak v prameni nejednotné zkratky pro plošnou míru „vērtel“ *v*, *věr.* a *věrt.* byly do edice přepisovány pouze v podobě *v*.

V případě nejistého čtení bylo dané slovo na konci označeno otazníkem v hranaté závorce [?]. Pokud je slovo v prameni špatně čitelné nebo není čitelné vůbec, bylo dané místo označeno tečkami v hranaté závorce [...]. Některé poznámky byly v pozemkové knize připsány písaři mimo hlavní text. Většinou byly umístěny na okraj stránky vedle odstavce, do kterého náležely. Původní místo v textu, kam písař dodatečný zápis zamýšlel, bylo značeno křížkem +, stejně jako poznámka na okraji stránky. Tyto zápisky byly v edici vepsány do složených závorek {} přesně na místo, kam je písaři původně zamýšleli vepsat.

Veškerá čísla vyskytující se v prameni byla přepsána dle předlohy formou arabských číslic. Řadové číslovky byly přepsány dle dnešního úzu (*Iho – I.*). Zkrácené verze měsíců od září do prosince, které se v období novověku zapisovaly za pomoci číslovek, byly v edici nahrazeny plnou nezkrácenou variantou (např. *7bris – Septembris*). Pozemková kniha nemá očíslované jednotlivé strany ani folia, proto byly listy v přepisu pro lepší přehlednost opatřeny vlastní foliací v hranaté závorce [2r] umístěné nad textem.

Edice

[1r]

Partikulární kniha na prodej domů židovskejch v městě Tejně nad Vltavou

Z nařízení urozeného pana Jana Františka Novopackého¹⁷³ toho času hejtmana panství a magistra zdejšího založena anno 1683.

Pan František Novopacký m[anu] p[ropria] toho času hejtman Tejna Vltavy.

[2r]

Z milostivého jeho vysoce osvícené knížecí milosti pana pana arcibiskupa pražského¹⁷⁴ (titul) poručení pro jisté a povědomě provinění, že morní nakázání do města a na panství v létě jminulém 1680 skrze Židy a jejich šantročení svedeno bylo všechno pokolení židovské. Jak [bylo] nadoznámeno [!], [ze] zdejšího města Tejna nad Vltavou vypovědeni jsouce, jinam se odebrati museli. Domy pak jejich aby jeden každéj křesťanům prodati mohli, jim milostivě dovoleno bylo.

Že oni ale Židé podle té milosti svou tvrdošijností postupovati nechtěli, nýbrž týž domy na nejvejše spuštěné na ostyždu [?] celému městu zanechajíce. Tudy podle milostivého J[eho] V[ysoce] O[svícené] K[nížecí] M[ilosti] poučení a nařízení určeného pana Matesa Františka Henrity Doudlebského z Hartenfelzu,¹⁷⁵ téhož města a panství hejtmana, byly o prošacování takových domů od ouřadu jisté osoby *Deputirovány*, tak jakž vše následovně v této knize o spatření psáno se nachází.

[3r]

Lit[t]era A 1.

Prodej domů židovských

křesťanům

Dům Josefa Valle Žida

¹⁷³ Jan František Novopacký zastával úřad hejtmana panství od roku 1682 do roku 1688. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 131.

¹⁷⁴ V té době zastával úřad pražského arcibiskupa Jan Bedřich z Valdštejna. Jiří M. HAVLÍK, *Jan Fridrich z Valdštejna. Arcibiskup a mecenáš doby baroka*. Praha 2016.

¹⁷⁵ Matyáš František Doudlebský vykonával nejdříve v letech 1675 až 1682 funkci hejtmana panství. Roku 1682 se stal solním hejtmanem. Tento úřad vykonával až do roku 1698, kdy zemřel a jeho funkci převzal Vincenc G. Ziegler. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 131 a 181.

Léta páně 1681 dne 30. *Junii* ujal Jiří Prandt¹⁷⁶ dům Josefa Valle Žida vedle šatlavy strany jedné a Adama Ryffa¹⁷⁷ z[e] strany druhé ležící podle pošacování pana purkmistra pánův za summu 190 zl.

Závdavku složili 30 zl. Takové peníze přijal pan Matyáš František *Henriety* Doudlebský toho času jest hejtman panství zdejšího.

Po vejruncích každoročně od datumu vejš psaného v roce 1682 počnouce do vyplacení summy po 10 zl vypláceti má. Stal se tento zápis do této knihy *Particulární* za ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni¹⁷⁸ dne 28. *Maii* 1683.

Léta páně 1684 dne 17. *Aprilis* Jiří Prandt složil na rok 1683 jeden vejrunk.....10 zl.
z nich dáno pánům *accidentu*..... 25 kr. 3 d.
do *depositi* složeno.....9 zl. 34 kr. 3 d.
Stalo se za ouřadu [purkmistrského] pana Bartoloměje Váni 10 zl.

[3v]

Léta páně 1688 dne 12. *Octob[ris]* Jiří Prandt složil dva vejrunky 20 zl. Ty jsou z nařízení pana *regenta* paní Kateřině Netolický puštěný z přípusté [?] té, že jest pan Kryštof Poněšický na dům Markovský 20 zl. závdavku složil a pan solní byvše hejtmanem¹⁷⁹ toho času je přijal. Takový závdavek na *pratensi* paní Kateřině Netolický patřil. Poněvadž J[eho] V[ysoce] O[svícená] K[nížecí] M[ilost] ze všech domů židovských podle jejich provinění k obci peníze darovati ráčila. Pan solní [hejtman] těch 20 zl. přijatých k obci odvede *actum* vkladu tohoto dne 21. *Octob[ris]* 1688 za ouřadu purk[mistra] pana Matěje Fencelíka.¹⁸⁰

Léta páně 1691 dne 21. *Maii* Jiří Prandt složil vejrunk, z nich vzato k obci.....9 zl. 33 kr.
pánům *acidentu*.....27 kr.
10 zl.

Stalo se za ouřadu [purkmistrského] pana Filipa Brauna.¹⁸¹

¹⁷⁶ Jiří Prandt rodem z Hiersau byl v letech 1678-92 členem novoševcovského cechu. Týž, *Dějiny města III*, s. 130.

¹⁷⁷ Adam Ryff (v literatuře také jako Rief) byl v letech 1673 až 1691 členem týnského tkalcovského cechu. Tamtéž, s. 139.

¹⁷⁸ Bartoloměj Váňa byl členem pekařského cechu v letech 1677 až 1686. Vykonával zde funkci prvního cechmistra. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 203.

¹⁷⁹ Viz Matyáš František Doudlebský fol. 2r.

¹⁸⁰ Matěj Fencelík zvaný Jiskra byl od roku 1655 členem soukenického cechu a v letech 1677-86 byl označován v pramenech jako cechmistr. Týž, *Dějiny města I*, s. 208.

¹⁸¹ Filip Jakub Braun vykonával řemeslo krejčovské. Roku 1677 byl znám jako mistr místního cechu roku 1686 zastával již pozici cechmistra. Tamtéž, s. 199.

Léta páně 1695 dne 22. *Januarii* pan Jiří Prandt složil při ouřadě [purkmistrském] vejrunky dva.....20 zl.

Ty jest přijal na vydání obecní pan Matěj Fencelík za ouřadu svého purk[mistrského].

Léta páně 1698 dne 3. *Junii* pan Jiří Prandt složil v plnosti rady dva vejrunky.....20 zl.

z těch jsou po srážce pánům *accidentu* 51 kr. do počtu obecního přijatý.....19 zl. 9 kr.

Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Martina Mojhy.¹⁸²

[4r]

Léta Páně 1700 dne 3. *Novembris* pan Jiří Prandt složil při ouřadě purk[mistrském] dva vejrunky po 10 zl. činí20 zl.

Takový po srážce *accidentu*, totiž 54 kr. pan purkmistr pan Jiří Tybolt¹⁸³ do důchodu obecního zatím k sobě přijal, totiž 19 zl. 6 kr. *actum ut supra Cons[ule] D[omi]no Georgis Tyboldt.*¹⁸⁴

Léta Páně 1701 dne 1. *Octobris* pan Jiří Prandt složil jeden vejrunk totižto.....10 zl.

z nich pá[n]ům *accidentu* přišlo.....27 kr.

ostatní jsou do počtu obec[ního] přijatý, totižto.....9 zl. 33 kr.

10 zl. 0 [kr.]

A[nno] 1702 dne 1. *Decemb[ris]* pan Jiří Prandt složil vejrunk 10 zl., kteréžto pan Václav Hvězda¹⁸⁵ přijal a do počtu obecního po sražení *accidentu* 27 kr. za příjem uvedl 9 zl. 33 kr. *Consule* pan *Georgis Tyboldt* A[nno] *et die ut supra.*

Anno 1703 dne 16. *Novembris* pan Jiří Prandt složil vejrunk 10 zl., kterýžto pan Václav Hvězda přijal do počtu obecního po sražení *accidentu* 27 kr., za příjem uvedl 9 zl. 33 kr. *Consule* D[omi]no *Joanne Zbudovský*¹⁸⁶ Anno *et die ut supra.*

Anno 1704 dne 17. *Novemb[ris]* pan Jiří Prandt složil vej[runk]...10 zl.

¹⁸² Martin Mojha byl členem řeznického cechu. Tamtéž, s. 206.

¹⁸³ Jiří Tybolt byl týnským barvířem. Bydlel spolu s manželkou Kateřinou na Horním Brašově, proto se mu přezdívalo „barvíř hořejší“. Již roku 1716 je Kateřina v pramenech označována jako vdova. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 88.

¹⁸⁴ Viz Jiří Tybolt.

¹⁸⁵ Václav Hvězda je roku 1686 známý jako týnský varhaník. V té době byl také členem cechu pekařského. Týž, *Dějiny města I*, s. 161, 203.

¹⁸⁶ Jan Zbudovský vykonával roku 1723 úřad purkmistra. Předtím byl znám jako košel a kostelník. Týž, *Dějiny města I*, s. 151. Týž, *Dějiny města II*, s. 79.

kterýžto přijal pan Václav Josef Dubský¹⁸⁷ a do počtu obecního po srážce *accidentu* 27 kr. za příjem uvedl 9 zl. 33 kr. *Cons[ule] D[omi]no Georgio Prandt¹⁸⁸ Act[um] ut supra.*

Anno 1705 dne 10. *Octobris* pan Jiří Prandt složil vejrunk.....10 zl.

kterýžto přijal pan Václav Josef Dubský *Primat[or]* a do počtu obecního po srážce *accidentu* 27 kr. Za příjem uvedl 9 zl. 33 kr. *Cons[ule] D[omi]ni Georgio Prandt Act[um] ut supra.*

[4v]

A[nno] 1708 dne 20. *Januarii* paní vdova Prandtová složila jeden, a to poslední vejrunk, totiž.....10 zl.

Takové peníze přijal urozený pan Václav Josef Dubský *Prim[átor]* po srážce *accidentu* 24 kr. a jsou do počtu obecního za příjem vzaty, totiž 9 zl. 36 kr. *Act[um] ut supra Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Hwiezda.¹⁸⁹*

Per solutum totum

Léta Páně 1711 16. *Janua[rii]* dle znění kšaftu od neb[ožtíka] pana Františka Antonína Pakosty¹⁹⁰ měšťana a spolu radního zdejšího, oustně dne 7. *Janua[rii]* k pánům vyznalého a skrze ty pány v plnosti rady k přítomnosti dědicův vejš psaného dne, totiž 16. *Janua[rii]* *Publiciovaného*. Jisté políčko u posekanýho mezi polma z jedné strany Jiříka Wagnera¹⁹¹ a z druhé Pavla Puchmayera¹⁹² pod 6 str., které nad jmenovaný neb[ožtík] pan Pakosta za živobyetí ještě svého v jistém dluhu 20 zl. paní vdově Prandtovej postoupil, takové jí tuto se připisuje a k líbeznému sumy [?] činění odevzdává *Act[um] ut supra Cons[ule] Domino Luca Kohaut¹⁹³*

Jan Prandt¹⁹⁴

¹⁸⁷ Václav Josef Antonín Dubský z Vitinovsi (?-1741) byl poslán do Týna nad Vltavou, aby zde konal funkci regentova písaře. Roku 1686 se oženil s Kateřinou Netolickou z Eisenbergu. Živil se obchodem se dřevem a v letech 1697 až 1723 vykonával úřad primátora. Týž, *Dějiny města II*, s. 63. Týž, *Dějiny města IV*, s. 196.

¹⁸⁸ Viz Jiří Prandt.

¹⁸⁹ Viz Václav Hvězda.

¹⁹⁰ František Antonín Pakosta byl týnským soukeníkem. Sám toto řemeslo vykonával již v 80. let 17. století. Týž, *Dějiny města I*, s. 208.

¹⁹¹ Jiří Wagner zastával v letech 1690 až 1723 funkci panského kováře. Týž, *Dějiny města III*, s. 100.

¹⁹² Pavel Puchmayer byl jedním z mála jirchářů v Týně nad Vltavou. Své řemeslo vykonával v letech 1694 až 1725. Jedná se o předka českého obrozence Antonína Jaroslava Puchmayera. Týž, *Dějiny města I*, s. 192.

¹⁹³ Lukáš Kohout byl uváděn jako člen soukenického cechu roku 1686 a 1697. Zemřel roku 1714 a hospodářství po něm zdědil syn Petr. Týž, *Dějiny města III*, s. 128. Týž, *Dějiny města IV*, s. 197.

¹⁹⁴ Jan Prandt (též Pront) byl znám v letech 1713 až 1724 jako člen cechu novoševcovského. Roku 1724 odmítl plnit úkoly spojené s funkcí staršího kostelníka, která mu byla přidělena radními. Byl za to odsouzen ke krátkému pobytu ve vězení. Týž, *Dějiny města II*, s. 96. Týž, *Dějiny města III*, s. 130.

Jakož jest Jan Prandt po rodičích svých v Pánu usnulých, totiž po panu Jiřím Prandtovi otci, někdy měšťanu a spoluradním zdejším, a po manželce jeho Martě, *respective* mateři své, pozůstalý vlastní a nejmladší syn jakožto *legitimus haus* v právní držení domu někdy židovského (kterýžto dům obec zdejší po Josefovi Walle Židovi moci *Decretu* knížecího po meru [?] zdědila a takový potom v létu 1681 30. *Junii* svrchu psaném rodičům Jana Prandta za *summu* 190 zl. jest prodala).

[5r]

Mezi domkem obecního trestání z jedné [strany] a domu Ryffovského z[e] strany druhé ležícího, jistým dílem mohovité i nemohovité pozůstalosti, jest vešel a týž dům se vším k němu příslušenstvím též s tou v něm od neb[ožky] mateře jeho málo před smrtí její vystavenou světničkou, komůrkou a kuchyňkou, slovem se vším právem, a tak, jak s tou jej zprědu psaní rodičové jeho za živobytí svého přijali, *iure succesionis* na něho jest připadl. On také jej v tom způsobu, jak nyní se vynachází v šacunku od vzáct[ného] *Magistratu* s vůlí ostatních nápadníkův v řešeném ve 240 zl. jest ujali. Pročež by vše týž dnů zcela za úplna vyplacení a nemajíce jak obec zdejší, tak ani žádný z ostatních spolu dědicův, neb kdokoliv jiný na něm víceji co pohledávati. Z té příčiny týž dům, jakožto v ničemž nezávadný s povolením vzáct[ného] *Magistratu* témuž Janovi Prandtovi, manželce a budoucím dědicům jeho do knih židovských tak řečených *sub lit[tera] A 1.* vepsán jest. Stalo se *Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Hwiezda die 30. Maii A[nno] 1711.*

Anno 1711 dne 30. *Maii* paní *Anna* ovdovělá Braunová¹⁹⁵ stoje při knihách městských přiznání těmito, že jest Janovi Prandtovi *respective* že tu svému z lásky mateřský s věna 1 kus pole mezi Veselskou¹⁹⁶ a Smilovskou cestou nad hruškou [?] držící z jedné strany Jiříka Wagnera, z druhé strany k městu Jiříka Svobody¹⁹⁷ pod 4 str. darovala a k mocnému jmění nyní i na časy budoucí s pokojnému užívání odevzdala, žádného práva sobě, ani dědicům svým na témž poli víceji nepozůstávající [!], kteréžto jemu nadjmenovanému Janovi Prandtovi tuto se připisuje *Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Hwiezda.*

[5v]

¹⁹⁵ Anna Braunová převzala po svém manželovi řeznické řemeslo. Jako členka cechu je uváděna v letech 1713 a 1721. Tamtéž, s. 122

¹⁹⁶ Název ulice Veselská vznikl odvozením od jména města Veselí nad Lužnicí. Název této ulice zůstal až dodnes. Vede z centra města směrem na Veselí. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 56.

¹⁹⁷ Jiří Svoboda se do 20. let 18. století věnoval tkalcovskému řemeslu. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 139.

Anno 1713 dne 25. *Januarii* Jan Prandt stojí před ouřadem purkmistrovským na Rathaus knihách městských *produciroval* písebný [!] *Instrument sub dato 21. Cuius* [?] a léta svrchu psaného dvouma svědky podepsaný a *secrity*¹⁹⁸ stvrzený, že od pana Václava Hájka¹⁹⁹ na městě své manželky Veruny jistou zahrádku Hanzlíčkovskou, řečenou za lochem, z jedné strany Vojtěcha Kocourka,²⁰⁰ panského zahradníka, a z druhé strany polí Pavla Puchmayera za *summu* 20 zl. rej[nských] smlouvou trhovou jest koupil. Z kterýchžto peněz přijatých ona Veruna Hajková jeho Jana Prandta náležitě *quittuje*. Žádného dalšího práva sobě ani dědicům svým na tejš zahradě více nepozastavujíce. Kterážto zahrádka jemu Janovi Prandtovi tuto k svobodnému užívání a držení na časy nynější i budoucí se řádně připisuje. *Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Chlup*²⁰¹ *ingros[satum] ut supra*.

A[nno] 1713 3. *Maii* Adam Čákovec²⁰² v plnosti rady při purkmistrských osobně přiznání učinil, že jest dobrovolně a [s] volí manželky své Janovi Prandtovi, manželce a dědicům jeho 1 kus políčka od cesty Tábořský²⁰³ táhnoucí do Hlinek²⁰⁴ k rybníčku, z jedné strany pana Martina Růžičky,²⁰⁵ k městu z druhé strany Václava Brauna,²⁰⁶ co dostal s manželkou svou po neb[ožtíkovi] Ondřejovi Slovákovi,²⁰⁷ pod 2 str. za *s[um]mu* hlavní 18 zl. spolu s ourokem celoročním 4 kr. prodal a postoupil. Žádného dalšího práva sobě, ani budoucím svým [dědicům] na témž políčku napozůstavujíce. Kterážto jemu Janovi Prandtovi tuto se připisuje *Actum ut Supra Cons[ule] D[omi]no Luca Kohaut*.

A[nno] 1714 dne 26. *Junii* Johan²⁰⁸ Prandt *produciroval* písebný instrument pod *datum* dne 19. *Junii* 1714 podpisem a *secrity* stvrzený, že jest od *Jacuba Mozola*²⁰⁹ jisté políčko držící a táhnoucí [se] od cesty Tábořský až k Jarošovský,²¹⁰ mezi polmi k městu Víta [?] ležice, od

¹⁹⁸ Tj. pečť.

¹⁹⁹ Pravděpodobně se jedná o ševce Václava Hájka, který zemřel právě roku 1713. Tamtéž, s. 130.

²⁰⁰ Vojtěch Kocourek vykonával funkci panského zahradníka až do roku 1741. Tamtéž, s. 141.

²⁰¹ Václav Chlup byl členem cechu pekařského v letech 1683 až 1727. Tamtéž, s. 114.

²⁰² Adam Homole Čákovec vykonával k roku 1686 řemeslo krejčovské. Tamtéž, s. 107.

²⁰³ Tábořská ulice existuje v Týně dodnes. Vede od centra směrem na město Tábor. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 56.

²⁰⁴ Hlinky byl název pro místo, odkud brali hrnčíři hlínu na výrobu svých produktů. Dnes se na tomto místě nachází sídliště se stejným názvem. Tamtéž, s. 44.

²⁰⁵ Martin Růžička byl zaznamenán jako člen cechu kovářů v letech 1686 a 1713. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 100.

²⁰⁶ Václav Braun byl synem vdovy Anny Braunové. Stejně jako ona byl členem řeznického cechu. Zemřel roku 1740 ve věku 70 let. Tamtéž, s.122.

²⁰⁷ Ondřej Slovák byl od roku 1698 městským rychtářem. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 147.

²⁰⁸ Jinak Jan Prandt

²⁰⁹ Jakub Mozol byl členem cechu pekařského v letech 1713 až 1721. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 139.

²¹⁰ Jarošovice byl název dvora, který se nacházel 3 km severovýchodně od Týna. Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl II, CH-L*, Praha 1949, s. 105.

města paní vdovy Zieglerový, za *sum[m]u* hlavní 14 zl. koupil. Z přijatých peněz Jakub Mozol jeho Prandta náležitě *quittuje*, kterýžto jemu tuto se připisuje *Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Francisco Teurich*.²¹¹

[6r]

A[nno] 1714 26. *Junii* Vavřínek Smítka²¹² stoje osobně při knihách městských přiznání učinil, že jest Janovi Prandtovi jistej kus pole v hořejších Převech²¹³ od cesty Netěchovský,²¹⁴ táhnoucí [se] až do strouhy pod polem kus paloučku, mezi polema k městu panskýho pole a strany druhé Jana Pintnera, tkalce, pod 3 str. za *summu* hlavní 20 zl. rej[nských] i s povinnostmi milostivé vrchnosti vycházejíc činí, prodal a postoupil. Žádného dalšího práva na témž políčku sobě nepozůstávající [!]. A z peněz přijatých jeho Jana Prandta náležitě *quittuje Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Francisco Teurich*.

Léta 1714 dne 19. *Octobris* Tomáš Havlíček stoje osobně při knihách městských přiznání učinil, že jest jistej kus pole, které sám od Jana Perčmana,²¹⁵ jakožto porostlinu, za 13 zl. koupil, ležící u Táborský cesty táhnoucí [se] až k Jarošovskej louce, z jedné strany blíž k městu pana Václava Hutara a z druhé strany jeho Tomáše Havlíčka, pod 3 str. takové nyní zase Janovi Prandtovi za *summu* hlavní 25 zl. k mocnému jmění a pokojnému užívání prodal a postoupil, kterýžto peníze on Tomáš Havlíček²¹⁶ k svým rukoum příjmuce jeho Jana Prandta z nich náležitě *quittuje. Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Thoma Chrastiansky*.

A[nno] 1714 dne 16. *Novembris* Johan Prandt stoje osobně v místě radním před knihama městskýmá. *Produciroval* písebný *instrument* pod *datum* 9. *Novembris* 1714 dvouma svědkama podepsaný a *secrity* stvrzený, že jisté sídlo za lochem od starodávna Hanzlíčkovské řečené s poli i s malou při něm se vynacházející zahrádkou, z jedné [strany] Františka Dlouhošky²¹⁷ a z druhé strany jeho Jana Prandta. Zahrádky od Vojtěcha Kocourka za *summu* hlavní 30 zl. jest koupil a z peněz přijatých on Vojtěch Kocourek jeho Jana Prandta náležitě *quittuje*. Žádného

²¹¹ František Teurich vykonával ve 20. letech 18. století kožešnickou živnost. Je též v literatuře označován jako senátor. V září 1724 je zaznamenána jeho stížnost městské radě, že i přes arcibiskupský zákaz obchodují na panství cizinci a Židé. Zemřel roku 1743. Tamtéž, s. 102 a 103.

²¹² Vavřínek (Vávra) Smítka byl roku 1677 znám jako koželuh. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 199.

²¹³ Pravděpodobně se jedná o oblast severně od města směrem na Koloděje, které je na mapách z 19. století označována jako Plžow.

²¹⁴ Ves nesoucí název Netěchovice se nachází 3 km severovýchodně od Týna nad Vltavou. A. PROFOUS, *Místní jména II*, s. 215.

²¹⁵ Jan Perčman se roku 1713 hlásil k pekařskému řemeslu. Týž, *Dějiny města III*, 115.

²¹⁶ Tomáš Havlíček jinak Cyprián byl znám roku 1707 jako zámečník, Tamtéž, s. 142.

²¹⁷ František Dlouhoška vlastnil k roku 1721 řeznictví. Tamtéž, s. 121.

dalšího práva na témž sídle sobě, aniž budoucím [dědicům] svým nepozůstavující, kterýžto jemu tuto se připisuje *Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Jacobo Mezera*²¹⁸ *Ingross[at]um* 16. *Novembris* A[nn]o 1714.

L[ocus] S[igilli] Johan Prandt kupující m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Vojtěch Kocourek m[anu] p[ropria] prodávající

L[ocus] S[igilli] Johan Zbudovský m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Mates Placatka m[anu] p[ropria]

[6v]

A[nn]o 1720 dne 14. *Febr[uarii] Cons[ule] D[omi]no Joanne Zbudovský* panu Janu Prandtovi s povolením vzactn[ého] *Magistratu* pozčasuje [!] se: 1. koupil poličko pod 1 str. ležící pod hořejším rybníkem táhnoucí od Táborské cesty až do Hlinek, z jedné strany k místu Jiříka Kance a z druhé pana Antonína Křesťánka,²¹⁹ které od Antonína Fejtla²²⁰ za 15 zl. koupil *Actum ut Supra*.

A[nn]o 1723 dne 13. *Februarii* při činění pořádnosti mezi dědici po neb[ožtíkovi] Jiříkovi Svobodovi pan Jan Prandt koupil trhem celým a dokonalým litkupem a božím penízem stvrzeným od domu Svobodovského jeden kus pole pod 1 str. 2 v. [?] od Smilovský²²¹ k Veselský cestě běžící a vedle pole pana Antonína Křesťánka z [strany] jedné a z druhé strany jeho vlastního ležící za *summu* peněz 17 zl. ihned na hotově odvedených, kteréž se jemu kupujícímu za dědičné a vlastně s celým právem tuto připisuje. *Actum in Curia Tienenzi Cons[ule] D[omi]no Thoma Adalberto Chrastiansky*²²² *Anno ex die ut supra*.

A[nn]o 1723 dne 23. *Octobris* pan Jan Prandt koupil smlouvou trhovou litkupem a božím penízem stvrzenou pole od cesty Táborský neb silnice po levé straně k Jarošovicům vedle svého prv tam majícího pole k městu a z druhé strany čtvrtky od domu Čepujkovského k přičce jeho dobíhající zdání 1 str. 3 v. vejsevku vynášející. Od pozůstalé vdovy Doroty Havlíčkové,

²¹⁸ Purkmistr Jakub Mezera (?-1722) vykonával živnost kupeckou a kramářskou v letech 1689 až 1722. Tamtéž, s. 59 a 104.

²¹⁹ Antonín Křesťánek (?-1724) byl cechmistrem pekařského cechu. Tamtéž, s. 114.

²²⁰ Antonín Fejtl byl zaznamenán jako člen novoševcovského cechu v rozmezí let 1713 až 1756. Tamtéž, s. 130.

²²¹ Ves Smilovice se nachází 4 km východně od Týna nad Vltavou. A. PROFOUS - Jan SVOBODA, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původ, význam a změny. Díl IV, S-Ž*, Praha 1957, s. 114.

²²² Tomáš Adalbert Chrástánský byl mydlářem již v 90. letech 17. století. Poslední záznam o něm a jeho řemeslu je z roku 1730. Byl jedním ze tří německy mluvících konšelů. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 60. Týž, *Dějiny města III*, s. 111.

kterézto ona za 9 zl. jemu odprodala a z nich 6 zl. za 13 zl. dluhu manželského k poct[ivém]u cechu truhlářskému a zámečnickému. Ostatní pak 3 zl. na mše svatý za neb[ožtíka] manžela svého Tomáše Havlíčka (kterýžto to pole porostlinou od Jana Slavíka²²³ byl koupil a vykopati dal). Též se takové již vorné však na ten čas vyžité a ladem ležící nadopačenému panu Janovi Prandtovi za vlastní a dědičné připisuje. *Actum in Curia Tynenzi Cons[ule] D[omi]no Thoma Chrastiansky Anno et die ut Supra.*

Anno 1726 dne 5. Junii Cons[ule] D[omi]no Frant[išek] Teurich. Zuzana Koucová mateř svý Koucové v pánu usnulé při knihách městských osobně stojící přiznání učinila, že jest neb[ožka] dcera její Eva dědičným právem *paterna legitima* na ni připadly pod jeden strych kus pole od cesty Tábořský táhnoucí až do Hlinek mezi polmi k městu Jana Tybolta²²⁴ z jedné [strany] a z druhé strany pana Jana Prandta ležící, hned jmenovanému panu Janu Prandtu za *summu* trhovou 13 zl. k dědičnému

[7r]

držení, užívání a vládnutí s vědomostí svých bratrův, kteří od svého práva přednosti upustili, prodala a k dědičnému jeho paní manželky a budoucích jeho dědicův vládnutí postoupila. Kterézto také jemu tak pořádně koupené tuto se připisuje *Actum A[nno] et D[ie] ut Supra Cons[ule] Eodem.*

Anno 1726 dne 5. Junii Anna Křížová na místě manžela svého Víta Kříže²²⁵ při knihách osobně stojící. Přiznání učinila, že jest manžel její panu Janovi Prandtovi jeden kus pole od cesty Tábořský až k cestě Jarošovskej táhnoucí mezi polma k místu France Hlubockýho starejho z druhé strany pole pana kupujícího pod ... 2 str. vejsevku za *summu* 15 zl. s přídavkem zase kusu polička od pole svýho k dědičnému užívání a vládnutí odprodal a postoupil. Kterézto také tak pořádným trhem koupené, pak panu kupujícímu tuto se připisuje.

Item téhož dne a léta paní Anna ovdovělá Mezerová osobně při knihách měst[ských] stojící přiznání učinila, že jest s povoláním pana syna svého a ostatních dědiců panu Janovi Prandtovi pole svý vlastní žádnému nezávadný jeden strych tři věrtele vejsevku držící, za *summu* trhovou 35 zl. k jeho i paní manželky a budoucích dědicův jeho vládnutí a pokojnému užívání prodala a postoupila. Kterézto nápodobně tak pořádným trhem koupené pole panu Janovi Prandtovi tuto se připisuje *Actum A[nno] et Die ut Supra Cons[ule] D[omi]no Franc Teurich.*

²²³ V literatuře se nevyskytuje.

²²⁴ Jan Tybolt vykonával ve 20. letech 18. století barvířské řemeslo. Tamtéž, s. 88.

²²⁵ Viz Kříž byl zaznamenán roku 1713 a 1721 jako držitel gruntu „Kaucovského“ na dnešní parcele 163. J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 131.

Tomáš František Bezděka²²⁶ syn[dikus] ibidem m[anu] p[ropria]

[7v]

Comissione die 20. Maii 1728 bylo snešeno od vzact[ného] *comissi* [...] panu Janovi Prandt[ovi] dovoleno, aby on to okno, které nyní do dvora radhauského udělal [?], tak dlouho pro svou příležitost pokojně užíval. Takováde by budoucími obec na tom místě proti tomu oknu na nestavěla potom už pak takové vokno *cassirovano* býti má. *Actum die et Anno ut Supra Cons[ule] D[omi]no Franciscu Pakosta.*²²⁷

Léta páně 1732 dne 19. ledna paní Anna Chrást'anská, rozená Vouchová [?], stoje při knihách městských přiznání před vzáctnou *commissi* dobrovolně učinila, že jest panu strejci svému panu Janovi Prandtovi měšťanu a spoluradnímu města Tejna nad Vltavou od svých dědičných polí následující kusy, a to

1. kus ležící u cesty Kaladejský²²⁸ táhnoucími k lesu Semenci mezi Jana Kuchla z jedné [strany] a paní Barbory Jägrový ze strany druhé ležící pod.....6 str.

2. kus v témž položení od cesty Kaladejský až k lesu tak jmenovaném Kukulí [?] táhnoucí a mezi Václava Brauna z jedné [strany] [a] neméně Václava Huttera²²⁹ z[e] strany druhé ležící pod.....5 str.

3. kus na dvě rozdělený nad Brtkama²³⁰ táhnoucí až do Hlinek mezi Jiříka Tyce²³¹ z jedné [strany] a pana Jana Pi[n]tnera polma ze strany druhé. Jmenovitě jeden kousek pod 2 str. 2 v. a druhý pod 1 str. společně pod3 str. 2 v.

{ v sum[m]ě pod 14 str. 2 v. }

K dědičnému držaní a svobodnému užívání žádného prá-

[8r]

va a spravedlnosti na dotčených polích ani sobě ani budoucím svým [dědicům] nepozůstavující trhem dokonalým prodala za hlavní *summu* trhovou penězi hotových, kteréžto ona k rukoum svým náležitě přijala a z přijatých [peněz] pana kupujícího v nejlepším způsobu práva tuto

²²⁶ Tomáš František Bezděka vykonával úřad „starého písaře radního“ (syndika) od 15. prosince 1724 do května 1727, kdy dobrovolně rezignoval. Týž, *Dějiny města II*, s. 68.

²²⁷ František Pakosta, pravděpodobně syn Františka A. Pakosty, byl jedním ze tří vážených konšelů, kteří jako jediní uměli německy. Roku 1724 mu byla svěřena funkce městského úředníka. Tamtéž, s. 60, 70.

²²⁸ Ulice Kolodějská, která v Týně existuje i dnes, vede od centra směrem na Koloděje nad Lužnicí. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 50.

²²⁹ Václav Huttar (jinak Hutter, 1655-1735) vykonával řeznické řemeslo. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 122.

²³⁰ Nepodařilo se blíže specifikovat.

²³¹ Pravděpodobně se jedná o Jiřího Tyce (v literatuře také jako Titz), perníkáře a konšela, o němž máme poslední zmínku roku 1741. Tamtéž, s. 116.

quittuje za jedno sto a padesáte zlatejch rý[nskejch]. Což se stalo roku a dne předěj psaného *substituto consulo pronobili D[omi]no Wenceslaw Dubský²³²* též u přítomnosti pánův radních pana Františka Teuricha,²³³ pana Jiříka Kuny²³⁴ a pana Martina Salaby.²³⁵

Léta páně 1734 dne 22. *Januarii* paní Anna Mezerová při knihách městských stojíce dobrovolné přiznání učinila, že jest to od prostřední cesty Semenecký²³⁶ mezi polma záduší vltavotýnského z jedné [strany] a pana Václava Dubskýho ze strany druhé táhnoucí až k hořejší travnej cestě Semeneckej, pod tři strychy vejsevkuův. Pole prodala panu Janovi Prandtovi k vlastnímu jmění, pokojnému držení a užívání za hlavní *summu* trhovou padesáte zlatejch rej[nskejch] peněz hotovejch. Kterýžto peníze nadřečená paní Anna ovdovělá Mezerová k svým rukoum náležitě přijala a z nich pana skládajícího v nelepším způsobu práva tuto *quittuje* a práz[d]na [?] činí. Na dotčené půl [?] pole témuž panu Janovi Prandtovi se knihami pojišťuje městskými, jenž se stalo v místě radním léta a dne svrchu psaného *Cons[ule] D[omi]no Francisco Pakosta*.

[8v]

Léta páně 1736 dne 2. *Novembris* Lidmila ovdovělá Durotová při knihách městských osobně stojící přiznání dobrovolně učinila, že jest panu Janovi Prandtovi dva kusy pole od cesty Koladějský táhnoucí přes prostřední cestu Semeneckou mezi polma uroz[eného] pana *primátora* Tomáše Mezery²³⁷ z jedné [strany] a z druhé strany Josefa Křesťánka²³⁸ pod 4 strychy vejsevku za *summu* hlavní trhovou 60 zl. hotových peněz, které prodávající ihned přijala a pana kupujícího z nich *quittuje*, k dědičnému jmění a vládnutí jest odprodala. Kterýžto dva kusy pole se panu Janovi Prandtovi s povolením vzáct[ného] magistratu tuto knihami městskými pojišťují. *Actum ut supra Cons[ule] D[omi]no Gregorio Pawliczek.*²³⁹

Jan Jäger m[anu] p[ropria] p[ísař] s[tarší] synd[icus]

²³² Václav Dubský (1688?-1748) byl po vzoru svého otce obchodníkem se dřevem, koňselem a krátce vykonával i funkci primátora. Viz podkapitola Správa na Vltavotýnsku. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 90 a 152.

²³³ Zde uvedeno ve tvaru „*Tairicha*“.

²³⁴ Jiří Kuna byl členem řeznického cechu. Týž, *Dějiny města III*, s. 122.

²³⁵ Martin Salaba (asi 1662-1742) byl členem řeznického cechu. Tamtéž, s. 122.

²³⁶ Cesta vedoucí k lesu Semenci viz fol. 8r. Pravděpodobně se cesta nacházela v místech dnešní Aleje míru. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 22.

²³⁷ Tomáš Mezera (asi 1696-1747) vykonával v letech od roku 1728 až do své smrti úřad primátora. Byl často koňselý obviňován z okrádání obecní pokladny. V letech 1726 až 1747 na starosti správu obecního mlýna na Malé Straně. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 64. Týž, *Dějiny města III*, s. 111

²³⁸ Josef Křesťánek byl v letech 1726 až 1737 znám jako pekař. Tamtéž, s. 115.

²³⁹ Řehoř Pavlíček vykonával funkci cechmistra. Jako člen soukenického cechu byl zaznamenán v letech v letech 1713 až 1729. Ve 20. letech byl znám jako člen městské rady. Byl zároveň jedním ze tří německy mluvících koňselů, kteří měli nejdůležitější funkce. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 60. Týž, *Dějiny města III*, s.128.

[10r]

Lit[tera] B 1.

Domek nanejvejš spustlej v Pekle²⁴⁰

{Podle spatření pošacování pana hejt[mana] pana Matyáše Františka *Henrity* Doudlebského a pana Jana Františka Novopackého po něm hejt[mana] panství. }²⁴¹

Léta páně 1682 dne 2. *Aug[usti]* ujal týž domek Michal Kavka za 5 zl. závdavku, složil...3 zl. [a] dopláceti má 2 zl. Takové 3 zl. přijal do *Deposit*i J[eho] V[ysoc]e O[svícen]é K[nížecí] M[ilosti] urozenej pan Jan František Novopacký hejtman panství Tejno Vltavy.

Anno 1697 pan Michal Kavka takový 2 zl. na svůj dům náležitě doplatil, které pan Václav Hvězda do počtu obecního za příjem uvedl, a tak více nic nezůstává.

[12r]

Littera C 1.

Dům Markovský

Léta Páně 1682 dne 5. *Martii* týž dům Marka Žida ujal ho nejprve pan Kryštof Poněšický dle pošacování pana purk[mistra] pánův za summu.....140 zl.

Závdavku složil 20 zl., ty jest přijal pan Matyáš František *Henrity* Doudlebský.

Po vejruncích platiti měl po 5 zl. 50 kr.

Léta Páně 1682 dne 30. *Decemb[ris]* stal se trh celý dobrovolný a dokonalý, totiž takový, pan Kryštof Poněšický prodal dům svůj slovy Markovský ležící vedle domu paní Anny Čákovcovy²⁴² [ze] strany jedné a uličky jdouce k masným krámům²⁴³ [ze] strany druhé Pavlovi Erhartovi, manželce [jeho] a budoucím [dětem] jeho zase za tůž summu, jak ho sám byl vzal.....140 zl.

Na kteroužto summu Pavel Erhart položil závdavku 20 zl., kteréžto pan Kryštof Poněšický náležitě k sobě přijal. Ittem za nalepšení domu Pavel Erhart přidal panu Kryštofovi Poněšickému 6 zl. Ostatní vejš psanou summu po vejruncích každoročně při svatém Vondřeji²⁴⁴ po 5 zl. 50 kr. ještě 120 zl. vypláceti má. Stal se tento zápis dne 28. *Maii* A[nno] 1683. Za

²⁴⁰ Viz podkapitola 5.3.2 Dům v Pekle.

²⁴¹ Tento odstavec by dopsán později.

²⁴² Anna Čákovcová vykonávala v letech 1677 až 1687 mydlářské řemeslo. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 111.

²⁴³ Masné krámy se dříve nacházely v místě dnešního Vinařického náměstí. Budova zanikla na počátku 20. století stejně jako parcela číslo 282, na které se dům nacházel. Týž, *Dějiny města IV*, s. 173-174.

²⁴⁴ Svátek sv. Ondřeje připadá na 30. listopadu. Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001, s. 915.

ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni. Pole jsou přitomž domě tyto: 1. kus na Brodech,²⁴⁵ 2. kus od travný cesty do Netěchovský, kterou se jde do dolejších Přov, 3. kus

[12v]

od Veselský cesty až do Úmrlčí cesty u Přečic, 4. kus kopanina od cesty dolejší od Přečický čtvrtky, jedna čtvrtka od Přečic do Podskalí²⁴⁶ čase [?] jede o čase [?] od cesty Prčický, prostřední až k rybníčku pana Kryštofa Poněšickýho. Ittem děštka [?] 5. kus mezi grunty pana Jana Nedvěda²⁴⁷ z jedné i z druhé strany. Na Trubách²⁴⁸ 6. kus čtvrtka vedle panského pole a pana poumistra [!] Antonína de Alfery.²⁴⁹ Tyto pole nebyly prve při tom domě žádný. Toliko po nebo[žce] paní Lidmile Dusíkovy nápadem paní Dorotě Erhartovej připadly.

Léta páně 1683 dne 28. *Junii* Pavel Erhart složil jeden vejrunk.....5 zl. 50 kr.

z nich pánům *Accidentu*.....15 kr.

pan hejt[man] Jan František Novopacký při 5 zl. 35 kr. {jsou obecní *Depositi* složeny 17. *April* 1684} stala se za ouřadu purkmistrského pana Filipa Jakuba Brauna.

{13. takový vej[runk] pan Václav Dubský vyzdvihl}²⁵⁰

Léta páně 1686 dne 24. *Octobris* po učiněném rozdělení prvej syrotkův po nebo[žtíkovi] dobré paměti panu Adamovi Slovákovi²⁵¹ nebo[žtíkovi] měšťanu zdejším stal se *Contract* a narovnění pro budoucí paměť v místě radním k přítomnosti urozeného pana Františka Novopackého hejtmana panství a pánův poručníkův pana Martina Mojhy a pana Jiřího Chlupa, a to takový, co jest náležíce Enežce [!] sirotku dílu jejího patřilo. Takový paní Dorota prve Slováková a nyní Erhartová,²⁵² že jest jí věkem přečkala jakožto žádnýho po dítěti svém zcela a za úplna přijala. A kdyby pak pan Bůh Všemohoucí z pozůstalých třech sirotkův, totiž, Verunu, Vondřeje a Dorotu z tohoto světa povolati ráčil, tedy paní Dorota Erhartová macecha jejich na pozůstalost

²⁴⁵ Ulice Na Brodech se nachází v Týně i dnes. Vede přes původní brod až za město ve směru po proudu řeky. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 34.

²⁴⁶ Ulice Podskalí se dnes dělí na Přední a Zadní Podskalí. Ulice je jednou z nejstarších v Týně. Nachází se ve směru proti proudu řeky od centra města. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 27.

²⁴⁷ Jan Nedvěd se v letech 1661 až 1682 hlásil ke kramářské a kupecké živnosti. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 104.

²⁴⁸ Ulice Na Trubách se nachází v části Týna zvané Peklo. Název této ulice patří mezi nejstarší názvy ve městě. Pochází pravděpodobně ze 14. století. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 26. J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 62.

²⁴⁹ „Pan baumistr“ Antonín de Alfery opravil r. 1674 v Týně požárem zničenou císařskou solnici. Poté se rozhodl zabydlet se ve městě spolu se svou ženou Kateřinou. Poslední zprávy jsou o něm z roku 1687. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 208-209.

²⁵⁰ Připsáno později.

²⁵¹ Adam Slovák byl roku 1677 znám jako člen novoševcovského cechu. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 130.

²⁵² Anna Erhartová byla v letech 1713 až 1721 členkou novoševcovského cechu. Tamtéž, s. 130.

žádnýho z nich se potahovati práva jmíti nemá. Zač by někderej z nich z[e] své dobré vůle, že jest je

[13r]

z maličkosti opatrovala, na ni pamatoval a něco odkázal, nýbrž z jednoho na druhého sirotka (pokudžby k záduší nic odkázáno nebylo) rovným dílem připadnouti má. A kdyby pak paní Dorota Erhartová dřívěji nežli sirotci z světa povolána byla, oni sirotci také nápodobně na pozůstalost její žádného práva jmíti nemají, leč by také ona někderému z nich odkaz učinila. A co se tkne teých 8 kop gr. na domě Pavla manžela nebožce Enežce kšaftem odkázaných, tytéž paní Dorotě Erhartové propuštěny jsou. Pro lepší toho jistění a stalost nad jmenování paní poručnici na místě sirotkův jako i paní Dorota Erhartová obostranně tento *Contract* v místě radním podpisy a *secrity* svejmi jsou potvrdili léta a dne svrchu psaného za ouřadu purkmistrského pana Jana Jiřího Tyce.²⁵³

Dorota Erhartová L[ocus] S[igilli], Martin Mojha L[ocus] S[igilli], Jiří Chlup L[ocus] S[igilli]
Michal Kavka písař radní toho času v městě Tejně nad Vltavou m[anu] p[ropria]

Léta Páně 1686 dne 7. *Julii* Veruna Čechová prodala Pavlovi Erhartovi čtvrtku pole, půl šesta záhonu držící vedle panského trávníku táhnouce dolů až do trnkovského pole, z jedné strany pole pana Václava Hvězdy a z druhé strany Roziny Rivolky, za *summu* pět zlatých ročně. Čehož *secrit* manžela jejího a podpis jména jejího dotvrzuje. Stal se tento zápis za ouřadu purk[mistra] pana Jiříka Chlupa.

Léta Páně 1687 dne 2. *Maii* stalo se přátelské porovnání s povolením ouřadu purkmistrského toho času pana Václava Gušlbaura²⁵⁴ mezi paní Kateřinou ovdovělou Netolickou z jedné [strany] a s panem Pavlem Erhartem měšťanem a sousedem zdejším vltavotýnskejm z[e] strany druhé, a to takové, jakož jest týž Pavel Erhart v létu pojminulém 1683 dům slově

[13v]

Markovský za *summu* 140 zl. koupil, jakž toho vejš *Invotulirovani Contract*, plněcí[!] svědci závdavku pak ihned při zavření smlouvy 20 zl., jako i povyjíti roku touž smlouvou

²⁵³ Jan Jiří Tyc (v literatuře jako Jan Titz jinak Boukal) se stal roku 1686 prvním cechmistrem soukenického cechu. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 206.

²⁵⁴ Máme záznamy o Václavu Gušlbauovi, bratrovi tehdejšího solního hejtmana z roku 1682. Dále se jméno Václav Gušlbaur spojuje v letech 1692 až 1713 s pekařským cechem, jehož byl členem. Tamtéž, s. 160. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 114.

Conditinirovaného vejrunku 5 kop gr. hotových peněz v radním městě jesti náležitě složil. Že pak majíce nad jmenovaná paní Kateřina Netolická dle toho od neb[ožtíka] dobré paměti pana *Justa Reimunda* jí kšaftem pořádně postoupeného schuldbriefu²⁵⁵ po někdy Abrahámovi Židu obyvateli zdejší a držiteli téhož domu na témž domě spravedlivou a ouplně na tuž svrchu psanou *summu*, jakž opatřený dům stržený jest, vztahující *pratensi* tak, aby téhož *testamentu* oučastna býti k nějakému zaplacení tím dříveji přijíti mohla s tím pankupujícím takto jest se smluvila, aby on totiž to za těch ostatních na dlouhé *termini* rozdělených 114 zl. 10kr. pozůstalého restu toliko 42 zl. hotových peněz složití hleděl, ku kteréžto koupi častěji opatřený Pavel Erhart rád přistoupil a ihned při zavření takové dobrovolné smlouvy tuž *summu* paní Kateřině Netolický, a to skrze plumočníka [?] jejího urozeného pana Václava Josefa Antonína Dubského z Vítňovsi, v hotovosti k rukám odvedl. Načež ona paní prodávající jeho kupujícího Pavla Erharta netoliko z týchž v hotovosti složených peněz, anobř z celé *summy* těch 140 zl. tímto pořádně *quittuje*, na něm ani na budoucích držitelých téhož domu žádného víceji práva a spravedlnosti sobě ani budoucím dědicům svým nepozůstavuje. Na potvrzení trhovského a propad státu lepší téhož *Contractu* jedna i druhá strana jest se vlastní rukou svou k tomuto listu podepsala a obyčejný *secrit* svůj přitisknouti dala. Stalo se v místě radním v přítomnosti pana purkmistra a pánův tohoto města Tejna nad Vltavou. *Anno et Die ut supra*.

Léta Páně 1692 dne 26. *Januarii* předstoupíce před ouřad do místa radního Pavel Erhart přednesl jistotu, že jest od Tomáše Čecha²⁵⁶ koupil čtvrtku gruntu pod 1 ½ v. v ničemž nezávadnou a bez ouroků s vědomím manželky jeho, ležící nad rybníčkem obecním nad Peklem mezi cestama Kaladějskou a Bechyňskou {vedle čt[vrvky] Hladovejch}, a to za hotové peníze 2 zl. a 30 kr. Stalo se toto ve psaní za ouřadu purk[mistrského] pana Václava Jelínka²⁵⁷ 22. *Feb[ruarii]* 1692.

[14r]

Léta Páně 1698 dne 10. *Martii* předstoupíce před ouřad do místa radního Pavel Erhart, přednesl jistotu, že jest od Tomáše Čecha koupil čtvrtku pole pod 3 věrtele s kusem paloukův s vědomím manželky jeho, ležící v Přovech dolejších z jedné strany pana Jana Klennera²⁵⁸ od města a z

²⁵⁵ Tj. dluhopis.

²⁵⁶ Tomáš Čech byl v letech 1654 až 1682 zaznamenán jako člen provaznického cechu. Tamtéž, s. 118.

²⁵⁷ Václav Jelínek byl roku 1679 a 1737 zaznamenán jako člen provaznického cechu. Tamtéž, s. 118.

²⁵⁸ Jan Klenner obýval v letech 1685 až 1700 parcelu s dnešním označením 272 s čp 107. J.SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 175.

druhé strany paní vdovy Kobuský²⁵⁹ až do stoky Kaladejský, a to za hotovou *summu* 7 zl. Stalo se toto ve psaní za ouřadu purk[mistrského] pana Kašpara Kamprle²⁶⁰ *Anno et Die ut supra*.

[15r]

Litt[era] D 1.

Dům Zachariáše Žida

Léta Páně 1681 dne 14. *Julii* vzal týž dům i s chalupou Šimon Soukup na druhém místě v rynku ležící sobě, manželce a budoucím svým [dědicům] podle pošacování pana purkmistra [a] pánův za *summu* 35 zl. Závdavku složil 8 zl., přijal je pan Matyáš František *Henrity* Doudlebský. Po vejruncích od svrchu psaného dne v roce 1682 počnouce po 4 zl. do vyplnění *summy* vypláceti má. Stal se tento zápis za ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni léta 1683 dne 28. *Maii*.

Léta Páně 1698 dne 4. *Decembris* Šimon Soukup první vejrunk složil4 zl.

z nich pánům *accident* se srazil.....10 kr.

za příjem do počtu obecního vz[ato].....3 zl. 50 kr.

Stalo se za purkm[istrského] ouřadu pana Františka Pakosty léta a dne *ut supra*.

Poněvač [!] pak Šimon Soukup synu svému Martinovi, dle *Contr[actu]* {v létu 1701 dne 12. *Octob[ris]*} *sub lit[tera] D 2.* do této knihy vtaženého, to pusté místo na rohu někdy Zachariáše Žida dům v 23 zl. jest postoupil, a on Martin mladší Soukup,²⁶¹ *respective* jeho syn, ostatní *summu* po vejruncích k obci patřící na sebe přitáhnul a ji vypláceti má, tak jmenovaný Šimon Soukup chalupu, kterou pro sebe zanechal v[e] vyplacených 12 zl., očištěnou a zaplacenou má. *Notatum Cons[ule] Pro[nobilis] ac Gen[eroso] D[omi]no Wenceslaw Dubsky Primat[or] Anno 1701 die 28. Novembris.*

[16r]

Lit[tera] D 2.

Léta Páně 1701 dne 17. *Octobris* k přítomnosti slovutného muže pana Jana Zbudovského ten čas ouřad purkmistrský na sobě majícího a pana Jiřího Tybolta spoluradního stalo se postoupení dobrovolné litkupem obojím penízem stvrzený, a to takový, že jest Šimon Soukup města Tejna

²⁵⁹ Veronika Kobusová, vdova po rychtáři Františku Kobusovi, byla v letech 1689 až 1713 členkou pekařského cechu. Týž, *Dějiny města III*, s. 115.

²⁶⁰ Kašpar Kamprle (1639?-1699) byl původně hejtmanem střeleckého panství. Roku 1666 si vzal Johanu Khernerovou, vdovu po hejtmanu Tomáši Khernerovi. Přestěhoval se na týnské panství a obchodoval zde se dřevem. Roku 1671 se stal primátorem. Týž, *Dějiny města I*, s. 145 a 199.

²⁶¹ Martin Soukup (1649?-1742) byl členem pekařského cechu pravděpodobně ještě před rokem 1713. Roku 1723 byl zaznamenán jako cechmistr. Tamtéž, s. 114.

nad Vltavou měšt[an] synu svému Martinovi místo pusté z jedné [strany] na vršku Fabiána Angela²⁶² a strany druhé naproti Martina Soukupa na novém městě v rohu ležící s dobrým svým rozmyslem, tak jakož grunty a *rudera* [?] toho obsočitedlnost ukazují, za *summu* 23 zl. jest postoupil k mocnému mění, držení a vládnutí na časy nynější a budoucí s tím vším právem a příslušenstvím, jakož toho sám v držení byl, jest odevzdal. Žádného více práva sobě ani budoucím svým [dědicům] na takovém místě nyní pustým, aniž budoucně vyvěným, nezanechal a nezanechává. Kteroužto otcovskou náchylnost on Martin Soukup mladší vděčně k sobě přijmouce, na místě závdavku na zasezení [!] vejrunky 8 zl. (které do počtu obecního jsou přijaté a on se taky z nich náležitě *quittuje*) jest složil a odvedl. Ostatní ale vejrunky každoročně po 4 zl. pořádně odváděti jest se zakázal [!] a rukou dáním přislíbil. *Actum Anno et Die ut Supra Ingrossatum Cons[ule] Pro[nobilis] ac Gen[eroso] D[omi]no Wenceslav Dubský Primat[or] 28. Novembris 1701.*

Šimon Soukup měšť[an] tejný Martin Soukup

Matěj Váňa²⁶³ na svědomí Jan Kuna²⁶⁴ na svědomí m[anu] p[ropria]

[16v]

A[nno] 1702 dne 23. *Novemb[ris]* Martin Soukup mladší složil vejrunk první, a to.....4 zl. takové vzal za příjem do počtu obecního pan Václav Švejda, i taky k sobě přijal, z nichž se *quittuje*. Stalo se tak za ouřadu purkmistrského pana Jiřího Tybolta *Anno et die ut supra*.

Litt[era] D 3.

Léta Páně 1718 dne 1. *Februarii* pan purkmistr²⁶⁵ a páni na místě celé obce k ponížené žádosti Antonína Procházky, zámečníka, prošacovali a prodali na Novém Městě, z jedné strany Matěje Váni a z druhé vozové cesty místo pusté aneb zbořeniště, za *summu* hlavní čtyřiceti zlatejch uj[al] [?] spolu i s povin[n]ostma milostivé vrchnosti vycházejícíma, kteréžto místečko on Antonín Procházka kupující v tom nadepsaném trhu a *summě* dobrovolně ujal. Závdavku při ouřadě purkmistrském do důchodu obecního v hotovosti deset zlatejch jest složili. Vejrunky

²⁶² Angel Fabián (uváděn také jako Fabián Anděl) obýval na přelomu 17. a 18. století dům „U Lípy“ na gruntu Vrabcovském (parcela číslo 293) spolu se ženou Marií, která byla od roku 1713 označována jako vdova. J. SAKAŘ, *Dějiny města IV*, s. 176-

²⁶³ Matěj Váňa vykonával hrnčířské řemeslo. Roku 1722 žádal o propuštění z funkce desátníka, kterou vykonával mnoho let. Tato funkce obnášela dohlížení na správné plnění vůle radních. Týž, *Dějiny města II*, s. 70.

²⁶⁴ Jan Kuna byl členem řeznického cechu již roku 1686. Naposledy je uveden jako člen tohoto cechu roku 1721. Týž, *Dějiny města III*, s. 122.

²⁶⁵ Jan Josef Antonín Moučka (1652-1727) byl v letech 1686 až 1688 důchodním písařem. Roku 1688 se stal hejtmanem týnského panství a v tomto úřadu zůstal až do své smrti roku 1727. Týž, *Dějiny města II*, s. 115-116.

pak ročně po vyžití 3 let (v kterémžto časté se vystavěti má) při časté svrchu psaného *Datum* po pěti zlatejch skládati povinen bude až do vyplacení celé *summy*.

Z ostatních po vejruncích vypadati majících 30 zl. bude patřiti

do důchodu obecního ještě.....1 zl.

Matějovi Soukupovi²⁶⁶29 zl.

Pro lepší toho podstatu, že tomu tak a nejinače jest, jak se nadpisuje, on kupující svou vlastní rukou se podepsal a *secrit* svůj přítiskl, podobně i paní k šacunku a prodaji téhož místa *Deputirování* na uctivé toho při nich pohledávání tento *Contract* a smlouvu trhovou podpisy rukouch svých vlastních a přitištěný *secrity* (sobě však a budoucím svým beze škody) jsou stvrдили. Jenž se stalo v Tejně nad Vltavou dne a léta svrchu psaného.

Antonín Procházka kupující m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Tomáš Chrástanský m[anu] p[ropria],

L[ocus] S[igilli] Řehoř Pavlíček m[anu] p[ropria]

Ingross[atum] 4. Apr[ilis] 1718 Cons[ule] D[omino] Johan Zbudovský

[17r]

Anno 1722 dne 12. Aprilis Antonín Procházka, zámečník a soused zdejší, složil na koupené vejrunky od poctivého cechu pekařského na domě jeho první vejrunk totiž.....5 zl.

Takový vejrunk poctivý cech pekařský přijmouce pan Antonín Alex[ander] Křest'ánek, cechmistr, na místě poctivého cechu pekařského Antonína Procházku *quittuje. Actum Anno et Die Supra Cons[ule] D[omi]no Gregorio Pawliczek.*

Anno 1728 dne 22. Septembris pan Antonín Procházka *produciroval* písebný *instrument*, že jest poctivému cechu pekařskému na skoupení vejrunky zaplatil ostatní, totiž24 zl.

Ittem do důchodu obecního.....1 zl.

z kterýchto peněz pan skládající, že takové náležitě složil, tuto se pořádně *quittuje. Actum die et Anno ut Supra Cons[ule] Pronob[ilis] D[omi]no Wenceslav Dubsky.*

[18r]

Litt[era] E 1.

Dům Jakuba Žida Votického

²⁶⁶ Matěj Soukup (1648?-1744) byl zaznamenán jako člen pekařského cechu k roku 1722. Týž, *Dějiny města III*, s. 115.

velmi zpustlý

Léta Páně 1681 dne 14. *Julii* ujal týž dům Volf Schusser mladší podle pošacování pana purkmistra pánův za *summu*.....30zl.

závdavku složil 10 zl., přijal je pan Matyáš František *Henrity* Doudlebský. Po vejruncích od svrchu psaného dne v roce počnouce po 4 zl. do vyjítí summy zcela dáti má. Stal se tento zápis za ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni dne 28. *Maii* A[nno] 1683, dne 17. *Aug[usti]* 1699 Volf Schusser mladší složil jeden vejrunk totiž.....4 zl.

z nich pánům *accidentu*.....12 kr.

ostatní jsou k obci obráčení

Dne 2. *Decembris* 1700 Volf Schusser složil jeden vejrunk totiž.....2 zl.

accidentu pánům.....6kr.

ostatní do důchodu obecního patří 1 zl. 54 kr. *Actum Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Chlup.*

Dne 6. *Octobris* 1701 Volf Schusser odvedl na jeden vejrunk.....1 zl. 30 kr. *accidentu* vzato 4 kr. Ostatní do počtu obecního se potáhnou za příjem 1 zl. 26 kr. Dne 17. *Octobr[ris]* 1702 Volf Schusser odvedl vejrunku.....2 zl. *accidentu* vzato.....6 kr. ostatní do počtu obecního jsou vzaté..... 1 zl. 54kr.

[20r]

Litt[era] F 1.

Stará škola židovská

Léta Páně 1682 dne 22. *Aprilis* vzal školu starou židovskou vedle potoka ležící {Říha Huttar} podle pošacování pana purk[mistra] pánův za *summu*.....30 zl.

Závdavku složil 6 zl., přijal je pan Matyáš František *Henrity* Doudlebský.

Po vejruncích každoročně při svatém Jiří²⁶⁷ počnouce v roce 1683 po 3 zl. skládati má do vyjítí *summy*. Stal se tento zápis za ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni dne 28. *Maii* A[nno] 1683.

A[nno] 1684 dne 17. *Aprilis* Řehoř Huttar složil vejrunk.....3 zl.

z nich dáno ouřadu *accidentu*.....7 kr. 3 d.

a do *depositi* obecní dáno.....2 zl. 52 kr. 3 d.

3 zl.

²⁶⁷ Svátek sv. Jiří připadá na 24. dubna. M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 892.

Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Filipa Brauna.

Léta Páně 1691 dne 23. *Martii* Řehoř Huttar složil vejrunku 3 zl. Ty jsou přijaty do důchodu obecního od pana Filipa Brauna, totiž 7 kr. 3 d. dáno pánům *accidentu* a do důchodu 2 zl. 52 kr. 3 d.

Léta Páně 1693 dne 8. *Junii* předstoupil před ouřad do místa radního Jan Kavka a přednesl, že jest Řehořovi Huttarovi prodal jedno pole, ležící z jedné strany J[eho] M[ilosti] pana děkana k městu a z druhé strany Hladovejch od Táborský silnice k Jarošovský cestě, pod 2 str. za 10 zl., z kteréhožto pole vychází ouroku s[vato]jiřského 2 kr. a s[vato]havelského²⁶⁸ též 2 kr. K čemuž ouřad dovolení dal ať i z pole Řehořovi Huttarovi se připisuje. Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Filipa Jakuba Brauna léta a dne svrchu psaného.

[20v]

Léta Páně 1698 dne 18. *Oct[obris]* Řehoř Huttar složil vejrunku.....3 zl.
z nich dáno do důchodu obecního.....2 zl. 52 kr. 3 d.
pánům patřícího *accidentu*.....7 kr. 3 d.

3 zl.

Stalo se za purkmistrského ouřadu pana Václava Hvězdy, peníze jsou přijaty do důchodu obecního.

Léta Páně 1698 dne 6. *Novembr[is]* Řehoř Huttar složil vejrunku.....3 zl.
z nich do důchodu obecního dáno.....2 zl. 52 kr. 3 d.
pánům patřícího *accidentu*.....7 kr. 3 d.

3 zl.

Stalo se za purk[mistrského] ouřadu pana Václava Hvězdy.

Léta Páně 1700 dne 4. *Januarii* Řehoř Huttar složil vejrunku.....3 zl.
z nich pánům *accidentu*.....7 kr.
ostatní jsou do důchodu obecního přijaté.....2 zl. 53 kr.

Léta Páně 1700 dne 2. *Decembris* Řehoř Huttar složil vejrunku.....3 zl.
z nich pánům *accidentu*.....8 kr.
ostatních.....2 zl. 52 kr.

Od počtu obecního se berou *Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Chlup.*

²⁶⁸ Svátek sv. Havla připadá na 16. října. Tamtéž, s. 883.

Dne 3. *Octobris* A[nno] 1701 Řehoř Huttar složil jeden vejrunk.....3 zl.
takový do počtu obecního jest přijatý totiž po sražení *accidentu* 8 kr.....2 zl. 52 kr.
Actum Cons[ule] D[omi]no Francisco Pakosta.

[21r]

A[nno] 1702 dne 18. *Novemb[ris]* Řehoř Huttar složil jeden a poslední vejrunk 3 zl., kterýžto po sražení *accidentu* z nich ouřadu neb *Magistratu* vzal do počtu obecního za příjem pan Václav Hvězda. A tak tento dům má zhola a za úplna vyplacený, na kterémžto obec ani žádní jinší je více pohledávati nemaje. Stalo se za ouřadu purkmistrského pana Jiřího Tybolta *Anno et Die ut Supra.*

Léta Páně 1712 dne 11. *Maii* pan purkmistr [a] páni [radní] prošacovati dali domek, někdy školu židovskou, po neb[ožtíkovi] Řehořovi Huttarovi, jinak Borčovi někdejším měštěním zdejším, k dědictví schovance jeho Kateřině Hladovej pozůstalý, na Novém Městě z jedné strany pana Jana Zbudovského a z druhé vedle potoka ležící s jedním při témž domku se vynacházejícím polem pod 2 str., a to k ruce Janovi Čechovi,²⁶⁹ který tu vejš jmenovanou Kateřinu schovanku z minulého roku za manželku sobě řádně pojal, za *summu* jedno sto zlatejch rýn[skejch], tak jak neb[ožtík] Řehoř Borč, téhož domku držitel, sám taky při poslední vůli v tom *valoru*²⁷⁰ jí chovance své Kateřině jest prošacoval. V kteréžto *summě* on Jan Čech týž domek netoliko dobrovolně ujal, anobř dluhy všeliké ponědžby se nějaké našly a za spravedlivý uznány byly, spláceti se zakázal [!], mimo povinnosti milostivé Vrchnosti vycházejícími, i z té příčiny týž domek, jakožto v ničemž nezávadný s povolením vzáct[ného] *Magistrátu* témuž Janovi Čechovi do knih židovských vepsán jest. Jenž se stalo v Tejně na Vltavou dne a léta svrchu psaného. *Ing[rossat] autem Cons[ule] D[omino] Wenceslaw Chlup 6. Junii A[nno] 1712.*

L[ocus] S[igilli] Johan Chlup m[anu] p[ropria],

L[ocus] S[igilli] Václav Hvězda m[anu] p[ropria],

L[ocus] S[igilli] Johan Zbudovský m[anu] p[ropria]

Následuje políčko k tomu domku patřící.

1. kus ležící z jedné strany J[eho] M[ilosti] pana děkana k městu a z druhé strany Hladovejch od Táborský silnice k Jarošovský cestě pod 2 str.

²⁶⁹ Jan Čech byl zaznamenán jako člen řeznického cechu v letech 1713 až 1723. Tamtéž, s. 122.

²⁷⁰ Tj. cena

[21v]

Per Iurtam tuto se *ad notam* bere, že to políčko {i s paloučkem} v Přovech, ležící a táhnoucí až k Jarošovský cestě z jedné strany Tomáše Světli a z druhé strany France Dlouhošky k městu ve 3 záhonech, asi pod 3 v., které neb[ožtík] Řehoř Borč mnohá léta v pokoji držel a užívaly nyní Janovi Čechovi a manželce jeho Kateřině spolu s domkem od dědictví připadlo, a protož jemu tuto se připisuje. *Ac[tum] Cons[ule] D[omi]no Wenceslaw Gushlbau[r]*²⁷¹ *Ingross[atun]* dne 23. *Aug[usti]* 1713.

[23r]

Litt[era] G 1.

Dům Maušlovský

jest od pana purkmistra pánův pošacován za 220 zl.

Léta Páně 1685 dne 5. *Octobris* Šimon Trnka²⁷² z míst Lhenic ujal týž dům Maušlovský vedle potoku, z jedné strany domu Jiřího mladšího Kuny a z druhé strany Řehoře Huttera ležící, kterýžto, jakž nahoře poznamenáno, byl pošacován za 220 zl. Nyní s *Consensem* pana hejt[mana] Novopackýho jest mu pušten [!] za 200 zl. závdavku. Složil 40 zl., ty jsou do *Deposit*i obecní složeny, vejrunky počnouce při svatém Havlovském²⁷³ [!] 1686 po 8 zl. vslela [?] dáti má až do vyplacení *summy*. Stalo se za ouřadu purk[mistrovského] pana Matěje Fencelíka.

Léta Páně 1690 dne 10. *Februarii* Šimon Trnka složil vejrunku 8 zl., ty jest přijal J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Straka*²⁷⁴ a z nich *quitt[uje]*.

Léta Páně 1691 dne 18. *Decemb[ris]* Šimon Trnka složil na místě radním při držaném počtu zádušním vejrunku 8 zl. Ty jest přijal J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Straka* a z nich *quittuje*. Vepsány tyto dva vejrunky za ouřadu purk[mistrovského] pana Matěje Fencelíka.

Léta Páně 1693 dne 26. *Januarii* Šimon Trnka složil vejrunku 8 zl. Ty jest J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Joseph Straka* přijal. Stalo se za ouřadu pana Jana Jiřího Tyce.

Těch nadepsaných 40 zl., které Šimon Trnka závdavku složil v létu 1685 dne 5. *Octob[ris]* urozený a statečný rytíř pan Václav Netolický z Eisenberku na Přehořově u *Deposit*i

²⁷¹ Viz Václav Gušlbaur.

²⁷² Šimon Trnka měl od roku 1693 až do roku 1715 ve správě mlýn pod mostem. Tamtéž, s. 110.

²⁷³ Svátek sv. Havla připadá na 16. října. M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 883.

²⁷⁴ Josef Christian Straka (?-1698) zastával od roku 1689 úřad děkana kostela sv. Jakuba. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 150 a 156.

vyzdvihnouti a přijíti i *quittovati* ráčil. Po sražení jich ze *summy* 200 zl. zůstalo dopláceti po vejruncích 160 zl. Ty jest nebo[žtík] dobré paměti J[eho] M[ilos]t pan děkan František Cep a k záduší sv. Jakuba za 60 zl. od téhož pana Václava Netolickýho z Einsenberku skoupil.

[23v]

Léta Páně 1692 dne 28. *Julii* stala se smlouva dobrovolná a trh celý a dokonalý mezi panem Šimonem Trnkou, města Tejna nad Vltavou prodávajícím, strany jedné a panem Janem Koutkem jinak Kratochvílem Zbudovským, kupujícím, strany druhé, a to ta[ko]vý, pan Jan Koutek koupil sobě, manželce a dítkám svejm dům slově Maušlovský, ležící vedle domu Řehoře Huttera a z druhé strany Jiřího Kuny, od pana Šimona Trnky se vším příslušenstvím a platy milostivé vrchnosti vycházejícími, tak jakž ho sám v užívání měl za *summu* dvě stě osmdesáte zlatých rejnských. Závдавku složil v domě pana primátora Kašpara Kamprle k přítomnosti poručeného pana purkmistra pana Pavla Čepičky²⁷⁵ 100 zl., kteréž pan Šimon Trnka náležitě k sobě přijal. Vejrunky každoročně při času sv. Pavla²⁷⁶ po 8 zl. a to k záduší 4 zl. a panu Šimonovi Trnkovi 4 zl. skládati má. Peníze penězům podle práva rukojmové jsou, při kterémžto trhu byli Pavel Erhart, Vavřina Smítka a Matěj Pobera, měšťani města Tejna na Vltavou. Stalo se za ouřadu purkmistrského pana Václava Gušlbaura, a tak po sražení těch nadepsaných 100 zl. náleží k záduší sv. Jakuba.....136 zl.

a panu Šimonovi Trnkovi.....44 zl.

S[umm]a 180 zl.

Stal se tento zápis dne posledního *Januarii* 1693 ouřadu purkmistrského pana Jana Jiřího Tyce. Léta Páně 1694 dne 13. *Januarii* pan Jan Zbudovský předepsaném počtu zádušním složil vejrunku 8 zl. z nich přijal J[eho] M[ilos]t pan děkan *Christian* Straka k záduší.....4 zl.

Item pan Šimon Trnka.....4 zl.

8 zl.

Stalo se za ouřadu [purkmistrského] pana Matěje Fencelíka.

[24r]

²⁷⁵ Pavel Čepička, syn Jana Čepičky, byl v 70. a 80. letech 17. století zaznamenán jako člen řeznického cechu. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 121.

²⁷⁶ Svátek Obrácení sv. Pavla připadá na 25. ledna. M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 917.

Léta Páně 1695 dne 5. *Januarii* pan Jan Zbudovský složil vejrunku 8 zl. Z nich J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Joseph* Straka při držení u zádušním přijíti ráčil a z nich *quitt[uje]*.....4 zl.

a pan Šimon Trnka též.....4 zl.

8 zl.

Stalo se za ouřadu purk[mistrovského] pana Pavla Čepičky.

Léta Páně 1696 dne 11. *Januarii* pan Jan Zbudovský odvedl při počtu zádušním, které J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Joseph* Straka přijíti ráčil.....4 zl.

Itt[em] panu Šimonovi Trnkovi též.....4 zl.

8 zl.

Stalo se za ouřadu purk[mistrovského] pana Matěje Fencelíka.

Léta Páně 1697 dne 14. *Januarii* pan Jan Zbudovský složil vejrunku při počtu zádušním, které J[eho] M[ilost] pan děkan *Christian Joseph* Straka přijmouti ráčil.....4 zl.

Itt[em] panu Šimonovi Trnkovi též.....4 zl.

8 zl.

Stalo se za ouřadu do žádaného pana purk[mistra] Kašpara Kamrple.

Léta Páně 1698 dne 8. *Januarii* pan Jan Zbudovský složil vejrunku při držení počtu zádušním 8 zl. z nich J[eho] M[ilost] pan děkan přijal.....4 zl.

a Šimon Trnka též4 zl.

8 [zl.]

Stalo se za ouřadu purk[mistrovského] pana Kašpara Kamrple.

Léta Páně 1699 dne 13. *Januarii* pan Jan Zbudovský složil vejrunku při držení počtu zádušním 8 zl., z nich přijal J[eho] M[ilost] děkan Václav Straka²⁷⁷4 zl.

a Šimon Trnka z kterých *quittuje*.....4 zl.

8 zl.

Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Václava Dubský *ut supra*.

[24v]

²⁷⁷ Václav Antonín Straka (?-1717) nastoupil roku 1698 na místo děkana a vikáře kostela sv. Jakuba po smrti svého bratra děkana Josefa Christiana Straky. Týž, *Dějiny města I*, s. 150 a 156.

Léta Páně 1699 dne 3. Máje já Jan Nedvěd soused v městu Tejně nad Vltavou spolu s Kateřinou manželkou svou známé [!] činím tímto schuldbriefem,²⁷⁸ že sem prodal zahradu za Brašovem ležící z jedné strany pana [hejtmana] solního²⁷⁹ [a] z druhé strany France Dlouhošky,²⁸⁰ za summu hotovou totiž 40 zl. a to slovuťnému panu Janovi jinak Zbudovskému, manželce i dítkám jejich budoucím [k] užívání. Na niž sobě více ani budoucím svým [dědicům] žádné moci a práva nepozůstávají. A kdyby koliv týž pan Jan Zbudovský tu zahradu do knih městských sobě vepsati dáti chtěl, to mu povolují z peněz, pánům co obyčejně se dává. Takový pan Jan Zbudovský má sám složití a zapraviti, že jest tomu tak a nejinače, to podpis můj a syna mého Tomáše s přitisknutými sekryty pokořují [!]. Jehož datum léta a dne svrchu psaného.

L[ocus] S[igilli] Jan Nedvěd m[anu] p[ropria],

L[ocus] S[igilli] Tomáš Nedvěd²⁸¹ m[anu] p[ropria]

S povolením ouřadu Tejna nad Vltavou jest tento *Contract* do tý na někdy židovské domy založené knihy vložen. Stalo se za purkmistrského ouřadu pana Jana Emera²⁸² dne 21. *Maii* A[nno] 1699.

Tak jakož jest Jan Libocký od neb[ožky] své paní tchýně Lidmily Tyboltové k věnu s manželkou svou Martou jedno políčko na Malej Straně,²⁸³ dle gruntu pana Matěje z jedné [strany] a vedle cesty z Malý Strany k Ryčelně [?] ze strany druhý ležící, pod 2 str. sobě postoupené a odevzdané měl, takové políčko panu Janovi Zbudovskému manželce a dědicům jeho s volí a povolením manželky své Marty s dobrým rozmyslem za 25 zl. jest náležitě prodal, k mocnému mínění a dědičnému užívání bez ouroků odevzdal,

[25r]

kteroužto summu vejšjmenovaný Jan Libocký v hotovosti k sobě jest náležitě přijal a z nich pana Zbudovského *quittuje*. Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Františka Pakosty dne 26. *Aprilis* 1700.

²⁷⁸ Původně psáno ve tvaru „schuldbriefem“.

²⁷⁹ V letech 1699 až 1707 vykonával funkci solního hejtmana Gottrau Hyacint Ziegler (v Sakařovi uváděn jako Gottfried Vincent Ziegler). J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 155.

²⁸⁰ Zde uveden ve tvaru „Dlouhožky“.

²⁸¹ Tomáš Nedvěd (jinak Tomáš Kráčavý, v Sakařovi Kracavý) byl v 80. letech 17. století znám jako jediný místní kupec, který dokázal konkurovat italským obchodníkům, kteří na panství nahradili vyhnané židovské obchodníky. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 190. Týž, *Dějiny města III*, s. 104.

²⁸² Jan (jinak Hons) Emer byl znám v 90. letech 17. století jako „barvíř dolejší“, což odkazovalo na ulici jeho pobytu – Dolní Brašov. Tamtéž, s. 88.

²⁸³ Jako Malá Strana se označuje část města ležící na levém břehu Vltavy. Vznikla již na počátku 13. století jako samostatná osada. P. BALÍNKOVÁ, *Urbanonyma*, s. 18.

Dne 26. *Junii* A[nno] 1700 pan Jan Zbudovský při držaném počtu zádušním složil jeden vejrunek totiž.....8 zl.

z nich odvedeno k záduší.....4 zl.

Šimon Trnka přijal.....4 zl.

8 zl.

Actum Consule Pro[nobilis] D[omi]no Wenceslav Dubský Primat[or].

Sessione 1. Decembris A[nno] 1701 *Cons[ule] Pro[nobilis] ac Gen[eroso] Domino Wenceslav Dubský Primat[or].* Adam Tybolt²⁸⁴ stoje osobně před plností rady přiznání učinil, že jest s povolením vzáct[ného] *Magistratu* z důležité příčiny, a to pro vyzvdižení a přikrytí svého nedávno ohněm spáleného domu, panu Janovi Zbudovskému jisté políčko nade mlejnem Tlaškovským mezi urozeného pana Gottrau *Hyacinta Zieglera*, J[eho] M[ilost] hej[tmana] solního, z jedné [strany] a Martina Beneše štvrtky ze strany druhé nad loukou Tomáše Kráčavého ležící, za 20 zl. peněz hotových prodal. Kteroužto *summu* on Adam Tybolt v tomž místě radním k rukoum svým náležitě přijavše z nich *quittuje Actum Anno et die ut Supra*, co se až dosavade dvouma strychy a jedním větlem osívá.

[25v]

A[nno] 1702 dne 3. *Jan[uarii]* Tomáš Kráčavej při ouřadě purkmistrským *Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Gushlbaur* vejtah z *Manualu* radního léta 1695 dne 18. *Aprilis* učiněný přednesl, že jest Jan Libocký v dluhu 25 zl. 56 kr. jisté políčko od starodávna zahrada Vlčkovská jmenované z jedné [strany] políčka Slovákovského nyní Šimona Perčmana²⁸⁵ a i strany druhé gruntu toho, který J[eho] M[ilos]t pan děkan místo krávy železný užívá na Malý Straně, ležící pod 1 str. a 2 v., jemu postoupil. Takové políčko panu Janovi Zbudovskému Tomáš Kráčavý zase za *summu* 36 zl. s dobrým svým rozmyslem prodal a postoupil, přijmouce tehdy jmenovaný Tomáš Kráčavý takovou *summu* k rukám svým z nich náležitě *quittuje* a žádného více práva sobě aniž komu jinšímu nezanechává *Actum ut Supra*.

Dne 10. *Febr[uarii]* 1702 pan Jan Slavík v plnosti rady přiznání učinil, že jest panu Janovi Zbudovskému manželce a dědicům jeho k mocnému [j]mění a užívání s dobrým svým rozmyslem jedno políčko v užívání nezávadné, od paloučku až k Veselský cestě táhnoucí a mezi grunty pana Václ[ava] Chlupa z jedné a paní Anny Braunový ze strany druhé ležící, pod

²⁸⁴ Adam Tybolt byl roku 1686 zaznamenán jako člen kovářského cechu. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 100.

²⁸⁵ Šimon Perčman byl v 80. letech 17. století znám jako člen soukenického cechu. Tamtéž, s. 128.

1 str. za 9 zl. peněz hotovejch jest prodal, z kterýchžto přijatých pana Jana Zbudovského *quittuje* a takové políčko jemu panu Janovi Zbudovskému se připisuje. *Actum ut Supra Cons[ule] D[omi]no Joanne Emmer.*

A[nno] 1712 dne 2. *Martii* produciroval pan Vojtěch Placatka písebný *Instrument* pod *Datum* 24. *Martii* 1711, že to políčko koupil od pana Jana Zbudovského za 12 zl., které se jemu tuto odpisuje a panu Vojtěchovi Placatkovi se připsalo. *Act[um] ut Supra Cons[ule] D[omi]no Thoma Chrastiansky Construct* Vojtěcha Placatky *vide* v knihách zelených rovných [?] dílů prvního *Sub Lit[tera] B 3.*

[26r]

It[em] Pan Jan Emer purkmistr v plnosti rady *relati* učinil, že jest Jakub Mozol při ouřadě purkmistrským přiznání učinil, že to políčko (které neb[ožka] jeho mateř, jak *manual sessione* dne 16. *Jan[uari]* 1702 *Cons[ule] D[omi]no Wencelav Gushlbaur* to ukazuje {jemu odkázala}) od Matěje Skopa někdy koupené za 10 zl. pod 2 str., ležící od Táborský cesty do Hlinek k posekanému mezi polemi z jedné [strany] pana Gottrau *Hyacintha* Zieglera a z strany druhé dle pole paní Doroty Jirouchové mezující, panu Janovi Zbudovskému, manželce a dědicům jeho za 12 zl. 30 kr. s dobrým svým rozmyslem prodal, k mocnému mění, držení a užívání odevzdal. V roce jmenovaný pan Jan Zbudovský z odvedených peněz se *quittuje* a takové políčko se jemu tuto připisuje *Actu[m]* dne 10. *Feb[ruarii]* A[nno] 1702 *Cons[ule] D[omi]no Joanne Emmer.*

{prodaný}

Paní vdova Kamprlová²⁸⁶ při knihách městských skrze Matouše Kherneru²⁸⁷ přiznání učinila, že s povolením urozeného pana Jana Moučky,²⁸⁸ ten čas hejtmana, panu Janovi Zbudovskému jedno políčko Khernerovský u travný cesty Netěchovský k Přovům, mezi polma od místa pana France Pakosty z druhé strany pana Václava Dubského ležící, pod 1 str. 2 v. za *summu* 14 zl. peněz hotových prodala, dědicům a budoucím jeho postoupila a k mocnému mění a držení jest odevzdala, též z přijatých peněz *quittuje* *Actum* dne 10. *Aprilis* A[nno] 1702 *Cons[ule] D[omi]no Wenceslav Chlup.*

²⁸⁶ Johana Kamprlová byla vdovou po hejtmanovi Matouši Khernerovi a po primátorovi Kašparu Kamprlovi. J. SAKAŘ, *Dějiny města I*, s. 145.

²⁸⁷ Matouš Kherner (v Sakařovi Matyáš Arnošt Kherner z Rudolfova) se stal roku 1648 hejtmanem panství. Vlastnil svobodný statek Homolí a polnosti na Malé Straně. Po jeho smrti roku 1661 byl veškerý jeho majetek kromě statku zabaven vrchností jako náhrada za škody, které za svého úřadování napáchal. Tamtéž, s. 131.

²⁸⁸ Viz 16v

{prodaný}

[26v]

Dne 30. *Aug[usti]* 1703 *Consule D[omi]no Wenceslaw Chlup* pan Šimon Trnka stoje v plnosti rady přiznání jest učinil, že k žádosti a k veliké důležitosti své skrze oheň trpící od pana Jana Zbudovského dva vejrunky po 8 zl. Totiž 16 zl., za rok 1701 8 zl. a 1702 taky 8 zl. k rukoum svým náležitě jest přijal, které předešlo k záduší placení bývaly po 4 zl., totiž záduší 4 zl. a jemu Trnkovi 4 zl. A tak on pan Šimon Trnka na témž domu ani víceji žádného práva pohledávati nemá, jediné samé záduší zdejší ještě na *pretensi*, z kterýchžto přijatých peněz pana Jana Zbudovského on pan Šimon Trnka náležitě *quittuje*. *Act[um] Anno et Die ut Supra*.

Anno 1704 dne 13. *Novemb[ris]* Jan Libocký stoje v místě radním přiznání učinil, že jest panu Janovu Zbudovskému jistou porostlinu i [se] stružkou proti poli Jana Syrovátky,²⁸⁹ nyní *Jacuba Hayden Cantora*,²⁹⁰ strany jedné lesa obecního a strany druhé k ztěžky [?] pana Jana Emera za *summu* 6 zl. 30 kr. prodal, z kterýchžto peněz přijatých on Jan Libocký tuto náležitě *quittuje* a žádného práva více sobě nepozastavuje. *Actum ut Supra Cons[ule] D[omi]no Georgio Brant*.

Anno 1705 4. *Maii* při ouřadě purkmistrským pana Jiřího Tybolta stal se trh dobrovolný litkupem a božím penízem stvrzený, a to takový, tak jakož jest pan Jan Zbudovský od Adama Tybolta kus porostliny nad tímž polem, které od něho předešlé v létu 1701 1. *Decemb[ris]* koupili, taková porostlina k témuž poli patřila. Nyní zase k témuž poli za 3 zl. 30 kr. přikoupená jest, ležící mezi grunty k městu z jedné strany Martina Vepíše [?] a z druhý pole strany urozeného pana Gottrau *Hya[cinta] Zieglera J[eho] M[ilost] h[ejtmana]* solního, táhnouce téhož pole na vrch k příčný cestě na svými <ležící> jdoucí neb jedoucí. Kterážto jemu týžto se připisuje a k mocnému jmění a držení odevzdává. Kterážto peníze sám Tybolt k svým rukoum přijavše z nich *quittuje* a žádného práva sobě více nezanechává. *Act[um] Anno et Die ut Supra Cons[ule] D[omi]no Wenc[eslaw] Chlup*.

[27r]

Weilen h[er]r [?] Johan Zbudovský mit Rechnunge der Kirchen Rechnunge des Jahrs imdurch [?] und Verobsaunung [?] seiner eigenen nachrung, groste Mühe ausstehen muss [?], als ist bei

²⁸⁹ Jan Syrovátka byl zvolen roku 1724 prvním cechmistrem nově vzniklého zednického cechu. Týž, *Dějiny města III*, s. 144.

²⁹⁰ Jakub Hayden byl od roku 1691 do roku 1707 kantorem týnské školy. Týž, *Dějiny města I*, s. 165. Týž, *Dějiny města II*, s. 111.

gehaltener Kirchen Rechnung den 14. *Martii* 1708 geschlossen worden, Ihne vor die angewehete Mühewaltung alle Jahr 4 f. an seinen der Kirchen zuerlegen Schuldigen Wehrunge abzushlage Wessemnach [?] Remselky [?] vor das 1703, 1704, 1705, 1706 und 1707 Jahr an gedachte Wehrunge *Iwantory* [?] gulde geschenkt und abgeschlagen worde. Woruber er auch hiemit *qviritret* wirdt *totum* Thein d[atun] 14. *Martii* 1708.

Ide[m] 20 f. Wentzl Ant[onin] Straka dechent zu Thein, Johann Mautshka m[anu] p[ropria] Vor das 1708, 1709, 1710 und 1711 also p[e]r 4 Jahr ist Ihne desgleichen wie ob besagt vor seine Mühe jedes Jahr 4 f. zu samben sechtzehen Gulden an denem Wehrungs an seinen Haus abgeschlagen worde *Act*[um] *Thein* den 1. *Julii* 1712.

Ide[m] 16 f. Wentzl Ant[onin] Straka dechant zu Thein m[anu] p[ropria], Johann Moutshka m[anu] p[ropria]

Já Jan Koutek Augustin jinak Kratochvíle Zbudovský soused měštěnin města Tejna nad Vltavou spolu s Annou manželkou svou nynějšími i budoucími dědici svými přiznání své činí tímto listem dlužním, že sem dlužen dluhu prvního a spravedlivého umě vděk. A k důležitým potřebám půjčených peněz hotových do mého řemesla koželužského jedno sto zlatých rejnských dobrých stříbrných v tomto království českém berních, jeden každý zlatý počítajíc po 60 kr. a 1 kr. po 6 d., a to panu Matějovi Placatkovi sládkovi zdejšímu tejskému, a to pod obyčejný *Interes*[se] 6 p[er] *Cento* skutečně vydlužil, na kterýžto peníze a dva kusy pole v ničemž nezávadné. Jedno mezi polmi proti malému mlejnci paní Zieglerový

[27v]

vdovy strany jedné a strany druhé France Dlouhošky na Brašově ležící a druhý u cesty na Malé Straně za stodolou ležící, když se z Malý Strany k cihelně vyjíždí na rožní [?] klínek [?], nad to vejšejí třetí kus na Suchým vedle pole uroz[eného] pana *Primátora*²⁹¹ z jedné a strany druhý *Tomáše Špirmana*²⁹² zastavují a *hypothecirují* a při časté s[vatého] Jana Křtitele²⁹³ příštího roku 1709 *Intere*[sse] i s *Capitale*m se zakazují s poděkováním svrchapsanému [!] panu Matějovi, manželce jeho, a neb každý sobě tento listung [?] dlužní postoupení měl odvésti a zaplatiti, připovídám [!]. Beze všeho zaneprázdnění na potvrzení toho sám sem se podepsal a *secritem* svým vlastním stvrdil, téhož jest *datum* v Tejně nad Vltavou dne 26. *Junii* A[nno] 1708.

²⁹¹ Úřad primátora vykonával v této době Josef Antonín Dubský z Vitinovsi. Tamtéž, s. 63.

²⁹² Tomáš Špirman byl členem novoševcovského cechu a roku 1725 zaznamenán jako cechmistr. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 131.

²⁹³ Svátek svatého Jana Křtitele připadá na 24. června. M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 891.

L[ocus] S[igilli] Jan Zbudovský, dlužník soused ibidem m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Já Anna Zbudovská, manželka m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Jan Havlíček, na svědomí m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] *Jachomo Mezera,*²⁹⁴ *stato prehent. senza mio D[omi]no* [?]

*Ingrossat[um] die 16. Decembris 1713 Cons[ule] D[omi]no Joanne Hawliczek.*²⁹⁵ Téhož dne stala se vejpověď panu Janov[i] Zbudovskejmu k složení *capitatu* při s[vatém] Janu Křtiteli příštího roku 1714. Takový kapitál 100 zl. sem mejm [?] rukoum přijal náležitě z nich *quituji d[ie]*14. *Novemb[ris]* 1714 Mates Placatka m[anu] p[ropria].

Wir Johanes und *Anna Zbudowskische*²⁹⁶ burger[liche] Ehe leuth zu thenz [?] bekhennen [?] Crass [?] dieser *obligation* per uns und unsere Erben, dass auf unseres anersuchen [?] zur useren un umb gänglichen Notturss [?] ein *capital* p[e]r ein hundert gulden rein[isch] gegen 6 per *Cento Interesse* herrn *Dominic Koch* zu Budweis treulich vorgestrieket und geliesen hat welche wir zu unserem hoindten [?] empfang gelaben und versprechen bei unseren Warthen trauen und glauben solche 100 f. sambt vertagten *Interessen* in einer Jahrs frist mit damk[...] [?] zu bezahlen zur Sicherheit desen und *in vim dealis Hypothenevide Continuatam* umb 4 blätter wether *sub signo* [Locus] [Sigilli].

[28r]

Litt[era] H 1.

Domek Josefa Žida v Dolním Brašově

Léta Páně 1681 dne 30. *Junii* ujal týž domek ležící v Dolním Brašově Josefa Žida Adam Homole podle počacování pana purkmistra pánův za *summu*.....20 zl. Závdavku složil 4 zl., přijal je pan hejt[man] Matyáš Fran[tišek] *Henrity Doudlebský*. Po vejruncích od datumy [!] svrchu psaného dne počnouce v roce 1682 po 2 zl. do vyjití *summy* vypláceti má. Stal se tento zápis za ouřadu purk[mistrského] pana Bartoloměje Váni léta 1683 dne 28. *Maii*.

Léta Páně 1683 dne 18. *Febr[uarii]* Adam Homole, jinak Čákovec, složil vejrunku 2 zl., z nich dáno pánům *Accidentu* 5 kr. do *Depositi* dáno.....1 zl. 55 kr.

Stalo se za ouřadu purk[mistrského] pana Martina Mojhy.

²⁹⁴ Viz Jakub Mezera.

²⁹⁵ Jan Havlíček byl zaznamenán v letech 1699 a 1728 jako člen krejčovského cechu. Tamtéž, s. 108.

²⁹⁶ Viz Jan Zbudovský, Anna Zbudovská.

Léta Páně 1684 o středopostí²⁹⁷ stal se trh celý a dokonalý mezi Adamem Čákovcem a Václavem Špidrou, sousedy zdejšími, a takový Václav Špidra koupil sobě manželce dítčám a budoucím svejm nadepsaný domek od Václav[a] Adama Čákovce v Dolním Brašově vedle Emera barvíře za 28 zl. Závдавku složil Václav Špidra, které Adam Čákovec přijal...6 zl.

Ittem Václav Špidra dokázal při ouřadě, že jest

Adamovi Čákovcovi složil vejrunku po dvakráte.....4 zl.

Ittem složil *quitt[uje]* dne 2. *Martii* 1690, že jest nápodobně Adamovi

Čákovcovi složil 2 vejrunky a tím jest zaplacen.....4 zl.

S[umma]a 14 zl.

Ostatní summa náleží všecka k obci Tejnský 14 zl. Stal[o] se toto zapsání do této knihy za ouřadu purkmistrského pana Bartoloměje Váni dne 6. *Martii* 1690.

[28v]

Léta Páně 1691 dne 27. *Aprilis* Václav Špidra složil vejr[unk]...2 zl.

z nich dáno pánům *accidentu*.....6 kr.

Ostatní přijal do důchodu obecního pan Filip Braun.....1 zl. 54 kr.

Stalo se za ouřadu pana Bartoloměje Váni.

Léta Páně 1698 dne 9. *Decembris* Václav Špidra složil jeden vejrunk

totiž.....2 zl.

z nich dáno pánů, *accidentu*.....6 kr.

do důchodu obecního za příjem vzato 1 zl. 54 kr.

Stalo se za ouř[adu] purk[mistrského] pana Jana Zbudovského dne a léta *ut supra*.

Léta 1700 dne 8. *Octobris* Václav Špidra složil *pro interim* na vejrunk.....1 zl.

Ten pan Jiří Tybolt přijal.

Dne 19. *Decembris* 1701 Václav Špidra odvedl jeden vejrunk totiž.....2 zl.

odtad vzato *accidentu*.....6 kr.

V důchodu obecního za příjem se najde.....1 zl. 54 kr.

*Actu[m] Cons[ule] D[omi]no Mathia Fencellik.*²⁹⁸

²⁹⁷ Středopostí roku 1684 připadlo na 8. března. M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 529 a 934.

²⁹⁸ Viz Matěj Fencelík.

A[nn]o 1702 dne 29. *Novembris* Václav Špidra složil jeden vejrunk 2 zl., kteréžto přijal sobě pan Václa[v] Hvězda a do počtu obecního za příjem uvedl po sražení *accidentu* 6 kr. jst, [?] 1 zl. 54 kr. *Consule D[omino] Georgio Tybolt Anno et die ut Supra.*

A[nn]o 1704 dne 25. *Octobris* Václav Špidra dílem odvedl 2 zl., z nich v počtu vánočním téhož roku *Sub N[umero]* 1 za příjem se vynachází 1 zl. 55 kr.

Magistrat přijal *accidentu*.....5 kr.

A [nno] 1705 dne 30. *Octobris* dílem též odvedl 1 zl. z nich v počtu vánočním N[umero] 3 za příjem uvedená 57 kr. 3 d. *Magistrat* vzal *accidentu*.....2 kr. 3 d.

A[nno] 1706 dne 22. *Septembris* dílem odvedl 1 zl. z něho v počtu vánočním N[umero] 5 za příjem se vynachází 57 kr. 3 d. *Accidentu* vzal *Magis[trat]*.....2 kr. 3 d.

10 kr.

Stalo se za ouřadu purkmistrského pana Václava Hvězdy dne 22. *Martii* A[nno] 1710.

A[nno] 1717 dne 14. *Maii* doplatila vdova Špidrová k obci 1 zl., kterej panu Jirouchovi do počtu obecního jest odeslán. *Cons[ule] D[omino] Joanne Zbudovský.*

[29r]

Litt[era] H 2.

Léta Páně 1717 dne 26. *Aprilis* vdova Špidrová stoje při knihách městských přiznání učinila, poněvadž *Contribucí* platiti za jiné městský *onera* vybejvati nemůže, že domek svůj spolu s jednou malou zahrádkou bez polí v Dolním Brašově, z jedny strany Pavla Puchmayera Verystatu [?] a z druhé Václava Perčmana,²⁹⁹ Janovi,³⁰⁰ synu svému, manželce a dítkám jeho v 60 zl. neproměnitelně odevzdává, z nichžto patřiti bude k obci zdejší na doplacení ještě totižto.....1 zl.

mateř osobně k své *Dispositi* po nejprvnějších vejruncích zanechává.....19 zl.

Vítovi synu co v Krakově zůstává.....10 zl.

Lidmile.....10 zl.

Alžbětě.....10 zl.

Janovi držiteli domu porází se v závdavku.....10 zl.

²⁹⁹ Václav Perčman (?-1730) byl roku 1713 zaznamenán jako člen bednářského cechu. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 89.

³⁰⁰ Jan Špidra patřil roku 1713 do kožišnického cechu. Tamtéž, s. 102.

S[umm]a 60 zl.

Vejrunky vždy při čase s[vatého] Jana Křtitele po 2 zl. až do vyplacení těch všech dílů mimo svého skládati povinnen bude.

Přitom ona mateř sobě patrně vyjímá v tom domku byt svobodnej až do její smrti, aby jí syn přichránil. I více jí v tom přístěnku při světnici místečko k spaní a v tom druhým při kuchyni k její důležitosti místa popřál.

Pro lepší toho všeho podstatu a bezpečnost obě strany se podepsaly, k tomu níže psaných pánův, že sou se vedle nich na svědomí (sobě a budoucím svým beze škody) svýma vlastníma rukama podepsali a *secrity* své přitiskli, uctivě se dožádali. *Act[um]* v Tejně nad Vltavou *A[nn]o et Die ut Supra. Ingross[atum]* 14. *Maii* 1717 *Con[sule]* *D[omino]* *Joanne Zbudovský.*

L[ocus] S[igilli] Eva Špidrová m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Jan Špidra m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Franc Teurich m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Antonín Křest'ánek m[anu] p[ropria]

[29v]

Léta Páně 1723 dne 28. *Junii* Jiřík Svoboda Malostranský předstoupivše před knihy měst[ské] přiznání své učinil, že jest trhem dobrovolným a dokonalým kus lada svého pod 2 str. vprostřed pole svého pod chatkou ležícího Janovi Špidrovi za 6 zl. jest prodal a postoupil a peníze od něho náležitě přijal, z kterýchž přijatých jeho netoliko náležitě *quittuje*. Ale také jemu *Servitutes* [?], jak vjezdu na pole tudy, kudy on své práva má, tak vodoteče z jeho po svém zanechati slibuje to sobě jedině vymíňující, anby [!] on kupující Jan Špidra neb budoucí dědicové jeho takové pole někdy odprodati chtěl, aby on Jiří Svoboda neb budoucí dědicové jeho k takové koupi přednost práva měl. Však v tom *Valoru* jak by jinému je odprodati mohl, kterýžto pole v přítomnosti obouch [!] stran a s povolením vz[áctného] *Magistratu* jemu Janovi Špidrovi, manželce a budoucím jeho za vlastní a dědičné se připisuje. *Actum ut Supra Cons[ule]* *sub Act[um]* *D[omi]no Anto[nín]* Křest'ánek. *Eodem dato* Jan Špidra přiznal se jest, že jest paní mateři své až dosavade domovních vejrunkův vyklád[al] [?].....12 zl., k čemuž ona také paní mateř se přiznala a z přiznatých syna svého *quittuje*. *Actum Anno, die et D[omi]no Cons[ule]* *quo Supra.*

Léta Páně 1730 dne 12. *Junii* Jan Špidra složil vejruncních peněz totiž 18 zl.

Z kterýchžto peněz přijala paní mateř jeho.....17 zl.

Item sestra jeho Lidmila.....1 zl.

S[umm]a 18 zl.

Z těchto peněz on skladující Jan Špidra tuto náležitě se *quittuje*. *Actum die et Anno ut Supra Noc. Gene[roso] D[omi]no Wenceslav Fridrich.*³⁰¹

Item stoje Alžběta Perčmanová [?] osobně při knihách městských dobrovolné vyznání učinila, že jest Janovi

[30r]

Špidrovi jeden kousek zahrádky ležící v Dolejším Brašově vedle zahrádky kupujícího za *summu* trhovou 4 zl. náležitě prodala a postoupila a z přijatých peněz pořádně *quittuje*. Pročež takové se jemu manželce, nynějším i budoucím [dědicům] jeho tí[m]to se připisuje. *Actum die et Anno ac D[omi]no Consule ut Supra.*

Anno 1738 dne 18. *Aprilis* pan Peter Jedlička³⁰² při knihách městských osobně stojíce dobrovolný přiznání učinil, že jest Janovi Špidrovi k dědičnému jmění a vládnutí odprodal kus pole na Malý Straně za mlejnem Tlaškovským vedle vodoče [?] při obecním poli ležící se stran spolu s jedním malým klínkem za cestou Nez[n]ašovskou. Vejsevku v sobě obsahující.....3 strychy a poněvadž kupující Jan Špidra prodávajícímu panu Petrovi Jedličkovi tu mezi sebou za to pole smluvenou trhovou *summu* taky 21 zl. 30 kr. ihned v hotovosti najednou jest složil. Pročež Jan Špidra tuto z nich se *quittuje* a takové pole se jemu tuto knihama městskými připisuje. *Actum ut Supra Cons[ule] D[omi]no Antonio Prochaska.*³⁰³
Jan Jäger syndicus m[anu] p[ropria]

[30v]

Dnes níže psaného dne a roku mezi poctivým cechem soukenickým z jedné [strany] a panem Vítem Hroudou,³⁰⁴ měšťanem města Vltavy Tejna, strany druhé, následující smlouva dobrovolná, trh celý a dokonalý zavřen jest. Zpředu pravený pan Vít Hrouda, spolusoused malostranský, z vědomosti své manželky též obojí strany dobrým rozmyslem prodává a ihned postupuje poctivému cechu soukenickému onen kus místa pod zahradou k řece, na kterém valcha stojí. Za smluvenou trhovou hlavní *summu* jmenovitě 2 zl. 20 kr. hned složených peněz na nynější i budoucí věčně časy se vším právem a spravedlností, tak sice že on sobě ani

³⁰¹ Václav Fridrich byl roku 1728 znám jako týnský provazník. Tamtéž, s. 118.

³⁰² Petr Jedlička byl ve 20. letech 18. století cechmistrem tkalcovského cechu. Tamtéž, s. 139.

³⁰³ Viz Antonín Procházka.

³⁰⁴ Vít Hrouda (1700?-1760) byl členem tkalcovského cechu. Tamtéž, s. 139.

budoucím dědicům žádného práva na takovou místě nezanechává, a to sice na ten a takový způsob, že poněvadž páni mistři k pravenej valše skrze jeho pana Hroudy zahradu jíti musejí, pročez on Vít Hrouda nápodobně takový průchod k týž valše společným pánům mistrům tomtěž dni na nynější

[31r]

a věčné časy přáti se zavázal. Naproti čemuž pak poctivý cech soukenický povinen býti má hospodáři té zahrady každoročně o Vánocích za 30 kr. spletek neb vánoční housku dáti, vše věrně a upřímně, ku potvrzení jsou páni cechmistři soukenický 30 kr. na litkup dali. Též tento *Contract* obojí strany vlastní rukou podepsali a obyčejný *secrity* přitiskli s tím dalším doložením, že takový povolení vz[áctného] *Magistratu* do knih městských vnesen býti může. Jenž se stalo v Tejně nad Vltavou dne 18. *Julii* 1750.³⁰⁵

Vít Hrouda prodávající, Johan Za[chariáš] Ziegl p[ísař] tu starší,³⁰⁶ Václav Vanda³⁰⁷ na svědectví, Jiří Musil starší³⁰⁸

*Consule D[omi]no Georgio Clement.*³⁰⁹

[32r]

Signum [Locus] [Sigilli] Vershreiben [!] unseren h[erren] *Creditori* oder zuhabern dieses Schulotsheins [!] unseres zwei grundstucke liegendt bei der klein Mühlh eines [?], das andere auf der so genandte Klein Seithen an weeg gegen der Zügelhütten zu Thein amb sich hieran in nicht zuhaltende fahl Voltig [?] erhollen zu können. War wider aus einiges echt [?] denen allen wir uns freiwillig und besonders. Ich tuna mich meines Weib[lich] [?] echts [?]\wohl bedachtlich begeben. Wie es im[m]er erdacht werde möge nicht shirmen oder schützen solle, geben auch Vollkom[m]ent[lichen] [?] gewaldt dass diese *obligation* in, oder ohne unseren bei sein auf unseren Unkosten mit bewilligung eines löb[lichen] *Magistrats* der Hoch fürst[lichen] Stadt Thein an Moldau in die dassige löb[liche] Stadtbücher ein Verleibt werde kan und mag. Alles getreulich und ohne gefährde in Urkundt dessen haben wir uns eigenhändig unterschrieben

³⁰⁵ Číslice 5 několikrát obtažena.

³⁰⁶ Jan Zachariáš Ziegl vykonával úřad rychtáře v letech 1748-1750. Tamtéž, s. 67.

³⁰⁷ Václav Vanda se roku 1714 a 1755 hlásil ke kolářskému řemeslu. Roku 1755 pobýval na Malé Straně. Tamtéž, s. 98

³⁰⁸ Jiří Musil se do města přistěhoval ve 20. letech 18. století. Roku 1722 zaplatil accident za to, že přijal týnské městské právo a stal se měšťanem. J. SAKAŘ, *Dějiny města II*, s. 62.

³⁰⁹ Jiří Klement (?-1771) bydlel v Podskalí v domě s dnešním popisným číslem 163. Týž, *Dějiny města IV*, s. 202.

[!] und unsere Petshafte hin zu getruhet. So geshehe [!] in der könig[lichen] BBBBudtweis [!] den 11. *Octobris* A[nno] 1714.

L[ocus] S[igilli] Johann Zbudovský m[anu] p[ropria]

L[ocus] S[igilli] Anna Zbudovský m[anu] p[ropria]

Ingross[atum] de 16. Novemb[ris] 1714 Cons[ule] D[omi]no Jacobo Mezera³¹⁰

A[nn]o 1726 den 1. *Febr[uarii]* pan Jan Zbudovský hodnověrnejm registříkem dokázal že jest k záduší s[vaté]ho Jakuba na svůj povinnej dluh roku 1719 5 zl., 1720 5 zl., 1721 zl., 1722 5 zl., 1723 5 zl., 1724 5 zl., 1725 5 zl., a tak v summě jedné 35 zl. vidí při držaných oučtech zádušních skutečně odvedl a zaplatil, z kterýchžto odvedených peněz se tuto náležitě *quittuje*.

Actum A[nn]o et Die ut Supra Cons[ule] D[omi]no Georgio Kuna.³¹¹

František Bezděka synd[icus]

³¹⁰ Purkmistr a obchodník se dřevem. J. SAKAŘ, *Dějiny města III*, s. 78 a 153.

³¹¹Viz Jirí Kuna.

Jmenný rejstřík

B

Beneš Martin 25r

Bezděka Tomáš František 7r, 32r

Braun Filip Jakub 3v, 12v, 20r, 28v

Braun Václav 5v, 7v

Braunová Anna 5r, 25v

C

Cep František 23r

Č

Čákovcová Anna 12r, 28r

Čároveň Adam 5v, 28r

Čech Jan 21r, 21v

Čech Tomáš 13v, 14r

Čechová Kateřina 21r, 21v

Čechová Veruna 13r

Čepička Pavel 23v, 24r

D

Dlouhoška František 6v, 21v, 27v

Doudlebský Matyáš František Henřity 2r, 3r, 3v, 10r, 12r, 15r, 18r, 20r, 28r

Dubský Václav 8r

Dubský Václav Josef 4r, 4v, 12v, 25r, 26r

Durotová Lidmila 8v

Dusíková Lidmila 12v

E

Emer Jan 24v, 25v, 26r, 26v, 28r

Erhart Pavel 12r, 12v, 13r, 13v, 14r, 23v

Erhartová Dorota 12v, 13r

F

Fabián Angel 16r

Fejtl Antonín 6v

Fencelík Matěj 3v, 23r, 23v, 24r, 28v

Fridrich Václav 29v

G

Gušlbaur Václav 13r, 21v, 23v, 25v, 26r

H

Havlíček Jan 27v

Havlíček Tomáš 6r

Havlíčková Dorota 6v

Hayden Jakub 26v

Hájek Václav 5v

Hájková Veruna 5v

Hladová Kateřina viz Čechová Kateřina

Hlubocký František 7r

Homole Adam viz Čákovec Adam

Hrouda Vít 30v, 31r

Hutter Václav 7v

Hvězda Václav 4r, 4v, 5r, 10r, 21r, 28v

Ch

Chrást'anská Anna 7v

Chrást'anský Tomáš Adalbert 6v, 16v, 25v

Chlup Jiří 12v, 13r

Chlup Václav 5v, 18r, 20v, 21r, 25v, 26r, 26v

J

Jäger Jan 8v, 30r

Jägrová Barbora 7v

Jedlička Petr 30r

Jelínek Václav 13v

Jirouchová Dorota 26r

K

Kamprle Kašpar 14r, 23v, 24r

Kamprlová Johana 26v
Kanec Jiří 6v
Kavka Jan 20r
Kavka Michal 10r, 13r
Kherner Matouš 26r
Klement Jiří 31r
Knížecí Milost 2r, 3r, 10r
Kobusová Veronika (vdova) 14r
Kocourek Vojtěch 5v, 6r
Kohout Lukáš 4v, 5v
Koucová Eva 6v
Koucová Zuzana 6v
Kráčavý Tomáš viz Nedvěd Tomáš
Křest'ánek Antonín 6v, 17r, 29r, 29v
Křest'ánek Josef 8v
Kříž Vít 7r
Křížová Anna 7r
Kuchl Jan 7v
Kuna Jan 16r
Kuna Jiří 8r, 23r, 23v, 32r

L

Libocká Marta 24v
Libocký Jan 24v, 25r, 25v, 26v

M

Mezera Jakub 6r, 27v, 32r
Mezera Tomáš 8v
Mezerová Anna 7r, 8r
Mojha Martin 3v, 13r, 13v, 28r
Moučka Jan 16v, 26r, 27r
Mozol Jakub 5v, 26r
Musil Jiří 31r

N

Nedvěd Jan 12v, 24v
Nedvěd Tomáš 24v, 25r, 25v
Nedvědová Kateřina 24v
Netolická Kateřina 3v, 13r, 13v
Novopacký Jan František 1r, 10r, 12v, 23r

P

Pakosta František 7v, 8r
Pakosta František Antonín 4v, 15r, 20v, 25r, 26r
Pavlíček Řehoř 8v, 17r, 16v
Perčman Jan 6r
Perčman Šimon 25v
Perčman Václav 29r
Perčmanová Alžběta 29v
Pintner Jan 6r, 7v
Placatka Mates 6r, 28r, 27v
Placatka Vojtěch 25v
Poněšický Kryštof 3r, 12r, 12v
Prandt Jan 4v, 5r, 5v, 6r, 6v, 7r, 7v, 8r, 8v
Prandt Jiří 3r, 4r, 26v
Prandtová Marta 4v, 5r
Procházka Antonín 16v, 17r, 30r
Puchmayer Pavel 4v, 5v, 29r

R

Reimund Just 13v
Rivolka Rozina 13r
Růžička Martin 5v
Ryff Adam 3r, 5r

S

Salaba Martin 8r
Schusser Volf 18r
Skop Matěj 26r
Slavík Jan 6v, 25v

Slovák Adam 12v
Slovák Ondřej 5v, 12v
Slováková Dorota 12v
Slováková Dorota (vdova) viz Erhartová Dorota
Slováková Veruna 12v
Smítka Vavřinec 6r, 23v
Soukup Martin 15r, 16r, 16v
Soukup Šimon 15r, 16r,
Straka Josef Christian 23r, 23v, 24r, 24v
Straka Václav Antonín 24r, 27r
Světla Tomáš 21v
Svoboda Jiří 5r, 29v
Syrovátka Jan 26v

Š

Špidra Jan 29r, 29v, 30r
Špidra Václav 28r, 28v
Špidra Vít 29r
Špidrová Alžběta 29r
Špidrová Eva 28v, 29r
Špidrová Lidmila 29r
Švejda Václav 16v

T

Teurich František 6r, 6v, 7r, 8r, 29r
Trnka Šimon 21r, 23v, 24r, 25r, 26v
Tybolt Adam 25r, 26v
Tybolt Jan 6v
Tybolt Jiří 4r, 16v, 21r, 26v, 28v
Tyc Jan Jiří 13r, 23v
Tyc Jiří 7v

V

Váňa Bartoloměj 3r, 12r, 15r, 18r, 20r, 28r, 28v
Váňa Matěj 16r

Vanda Václav 31r

Vepiš Martin 26v

Vouchová Anna viz Chrášťanská Anna

W

Wagner Jiří 4v, 5r

Z

Zbudovská Anna 27r, 27v, 32r

Zbudovský Jan 4r, 6r, 6v, 16r, 16v, 21v, 29r, 32r

Zieglerová vdova 5v

Ziegler Gottrau Hyacint 24v, 25r, 26r, 26v

Ž

Žid Abrahám 13v

Žid Josef 28r

Žid Marek 12r

Žid Valle Josef 3r

Žid Votický Jakub 18r

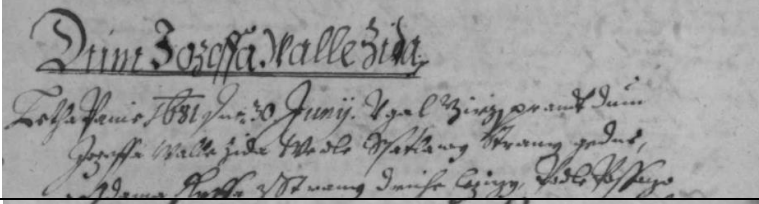
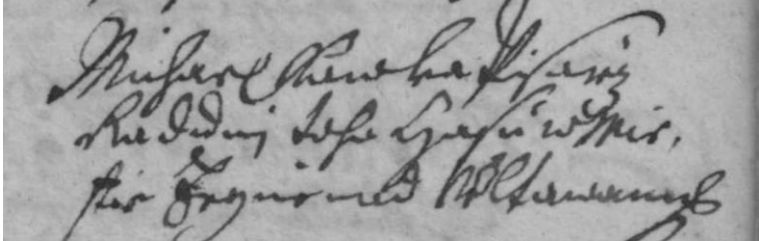
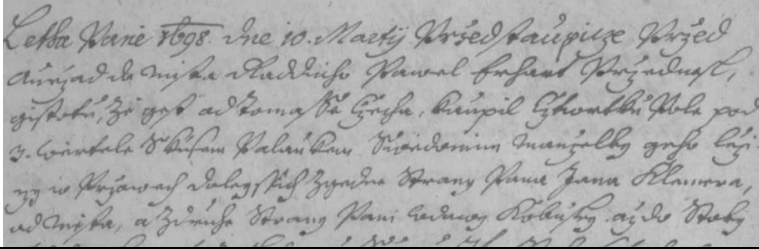
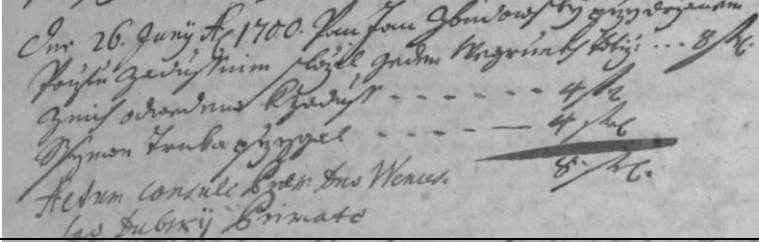
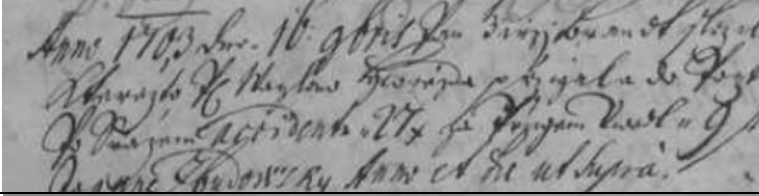
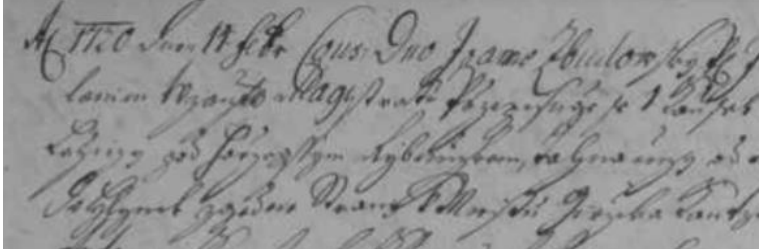
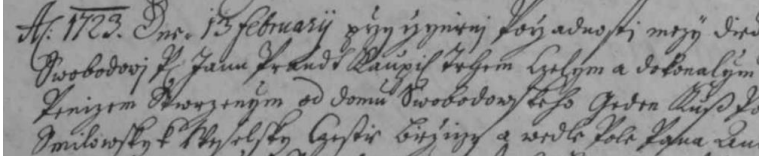
Žid Zachariáš 15r

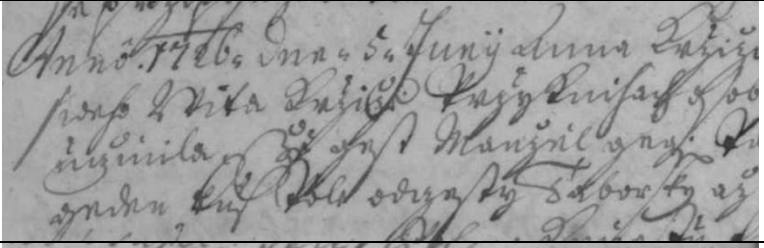
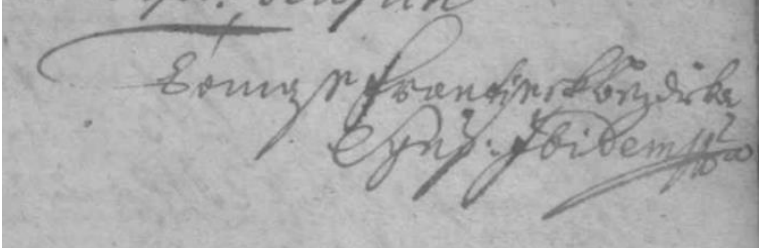
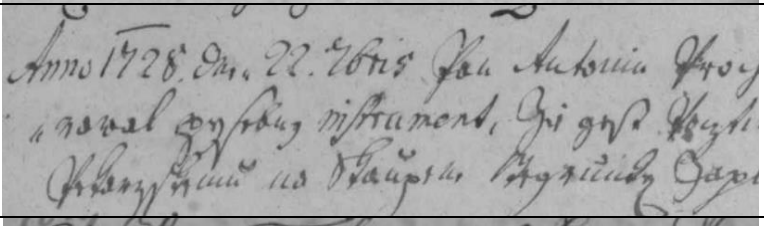
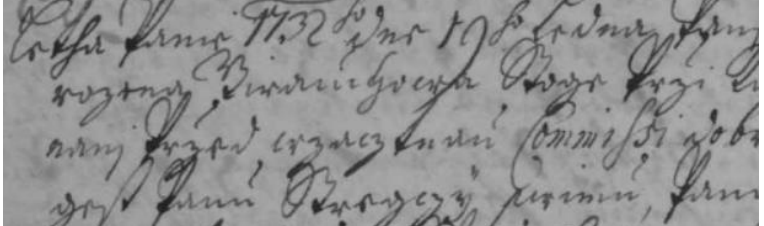
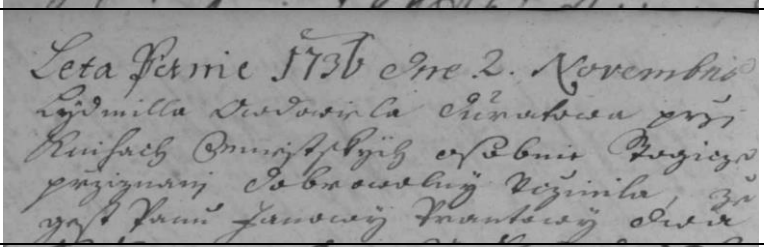
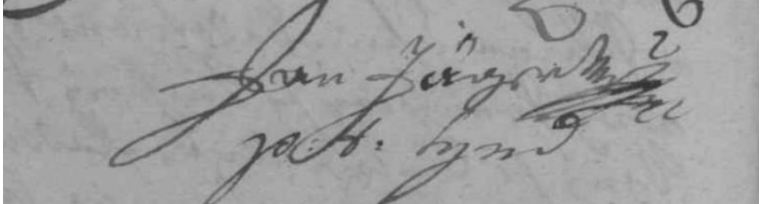
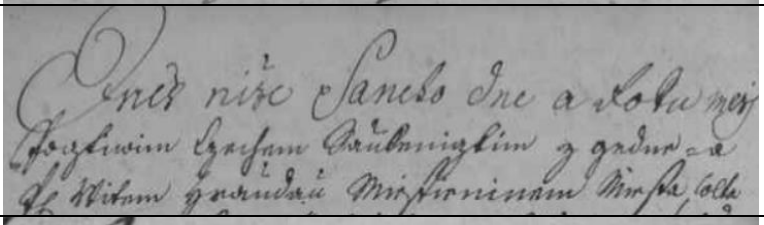
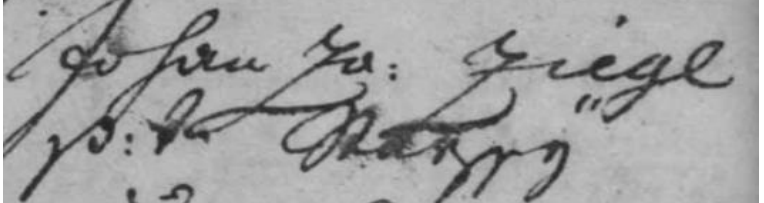
Tabulkové přílohy

Tabulka 16: Přehled zastoupení úřadu purkmistra dle pozemkové knihy

Purkmistr	Rozmezí let	Folium
Kryštof Poněšický	1682	12r,
Martin Mojha	1683-1698	3v, 28r
Bartoloměj Váňa	1683-1901	3r, 12r, 15r, 20r, 28r, 28v
Filip Jakub Braun	1683-1691	3v, 12v, 20r
Matěj Fencelík	1685-1701	3v, 23r, 23v, 28v
Jan Jiří Fič	1686-1693	13r, 23v
Václav Gušlbaur	1687-1713	13r, 21v, 23v, 25v, 26r
Jan Jiří Tyc	1686-1693	13r, 23v
Václav Jelínek	1692	13v
Pavel Čepička	1695	23v, 24r
Kašpar Kamrple	1697-1698	14r, 24r
Václav Hvězda	1697-1711	4v, 5r, 10r, 20v, 28v
František (Antonín) Pakosta	1698-1701	15r, 20v, 25r
Jan Zbudovský	1698-1718	16v, 28v, 29r
Václav Josef Dubský	(1686?)1699-1708	4r, 4v, 12v, 24r, 25r
Jan Emer	1699-1702	24v, 25v, 26r
Jiří Tybolt	1700-1702	4r, 16v, 21r, 28v
Václav Chlup	1700-1713	18r, 20v, 21v
Jiří Prandt	1704-1705	4r, 26v
Jan Moučka	1708	27r
Jakub Mezera	1708-1714	6r, 27v, 32r
Lukáš Kohout	1711-1713	4v, 5v
Tomáš Chrástanský	1712-1723	6r, 6v, 25v
Jan Havlíček	1713	27v
František Teurich	1714-1732	5v, 6r, 6v, 7r, 8r
Jiří Pavlíček	1722-1736	8v, 17r
Antonín Křesťánek	1723	29v
Jiří Kuna	1726-1732	8r, 32r
Václav Fridrich	1730	29v
Martin Salaba	1732	8r
Antonín Procházka	1738	30r
František Pakosta	1728-1734	7v, 8r
Václav Dubský	1728-1732	8r, 17r
Jiří Clement	1750	32r

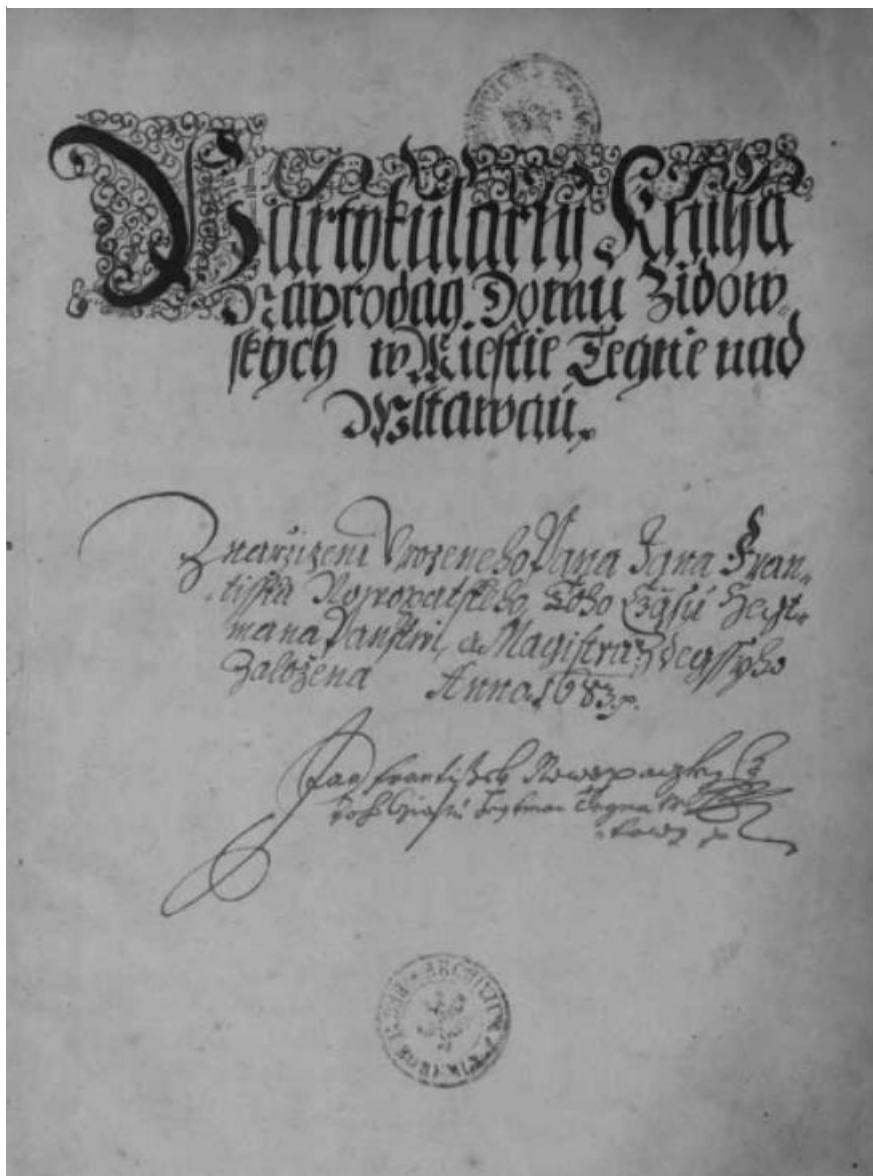
Tabulka 17: Ukázky zápisů jednotlivých písařů

Písaři	Roky zápisů	Ukázka	Folium
<p>Písař A Michal Kavka</p>	<p>1683-1698</p>		<p>5r</p>
			<p>13r</p>
<p>Písař B Jan Z. Ziegel</p>	<p>1698-1702</p>		<p>14r</p>
<p>Písař C Jan Pavel Battaly</p>	<p>1700-1701</p>		<p>25r</p>
<p>Písař D František Stejskal</p>	<p>1703-1714</p>		<p>4r</p>
<p>Písař E neznámý písař</p>	<p>1718-1720</p>		<p>10v</p>
<p>Písař F J. V. Smrž</p>	<p>1723</p>		<p>6v</p>

Písař G Tomáš František Bezděka	1726		7r
			7r
Písař H Christof Vetter	1728-1730		17r
Písař I neznámý písař	1732-1734		7v
Písař J Jan Jäger	1736		8v
			8v
Písař K Jan Z. Ziegl mladší	1750		30v
			31r

Obrazové přílohy

Obrázek 1: Ukázka titulní strany (fol. 1r)

Obrázek 2: Ukázka zápisů (fol. 4r)

Leto Janio 1700. Ino 2. Novembri Jani Dnyj Svant
Blazil gnyj Anjyarij Fungly: vna Nazvanij 10/10
jini ----- 20/10
Lakunij po Dnyje accidentu letij 5/4g,
Jan Funglyj 10/10 Dnyj Tibol ad vna gadi
obzryj gatin Funglyj gnyj. letij 10/10 6g.
adun ut supra cas. Das Georgio Tibol
Leto Janio 1701. Ino 1. Octobri 10/10 Dnyj Svant Blazil
Funglyj vna gadi letij 10/10 ----- 10/10
gnyj Janio accidentu gnyj 10/10 ----- 10/10
gnyj Janio 10/10. cas. Das Georgio
gnyj letij ----- 10/10
Leto 1702. Ino 1. Decembri Jani Dnyj Svant 10/10 gnyj 10/10
Blazil 10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
Leto 1703. Ino 16. Aprilij Jani Dnyj Svant 10/10 gnyj 10/10
Blazil 10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
Leto 1704. Ino 17. Novembri Jani Dnyj Svant 10/10 gnyj 10/10
Blazil 10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
Leto 1705. Ino 10. Octobri Jani Dnyj Svant 10/10 gnyj 10/10
Blazil 10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10
10/10. cas. Das Georgio gnyj 10/10

Obrázek 3: Umístění židovských domů v 17. století

(mapa: Císařské otisky stabilního katastru, <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/> ze dne 26.7.2021)

1. Dům Josefa Valle	5. Dům Jakuba Žida Votického	9. Hostinec U Zlaté lodi
2. Dům v Pekle	6. Stará škola židovská (předpokládaná poloha)	10. Dům Abraháma Žida
3. Dům Markovský	7. Dům Maušlovský	
4. Dům Zachariáše Žida	8. Domek Josefa Žida	

Obrázek 4: Plán města Týna nad Vltavou

(mapa: Císařské otisky stabilního katastru, <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/> ze dne 28.7.2021)

